Viisikymmentä kunniallista palveluvuotta työtätekevien hyväksi!

VAPAUS

Ilmestyy tiistaina, torstaina ja lauantaina
Perustettu 1917

Canadan suomalaisten itsenäinen työväenlehti

No. 123 — Vol. LI vuosikerta Sudbury, Ont. Torstai, lokak. 26 p. — Thursday, Oct. 26, 1967

JUHLAVUODEN KOLME SYMBOOLIA

1867 1967

1917—1967

Itsenäinen SUOMI

Canadan 100-vuotispäivän, Vapauden kultavuoden ja Suomen itsenäistymisen 50-vuotispäivän kunniaksi

Tervehdyksiä päivän sankarille

Kultavuottaan nyt viettävä Vapaus on saanut kiitollisin mielin vastaanottaa tervehdyksiä, onnitteluja ja onnentoivotuksia lukuisilta työväenlehdiltä Canadasta, Yhdysvalloista ja Suomesta, Suomen Kansan Demokraattiselta Liitolta, canadalaisilta ammattiyhdistysliikkeen liitoilta ja osastoilta, ukrainalaiselta veljesjärjestöltä ja monen monelta yksilöltä. Julkaisemme näistä tervehdyksistä ja onnentoivotuksista seuraavat:

★ ★ ★ ★ ★ ★

SKDL:n tervehdys Suomesta

Helsinki. — Maailman järisyttäneiden myrskyjen vuonna 1917 Suomesta Kanadaan siirtyneet vasemmistolaiset työläiset kohottivat äänensä kuuluviin. Ilmestyi "Vapaus"-lehden ensimmäinen numero. Puoli vuosisataa lehtenne on nyt sinnikkäästi, vainoista huolimatta, suomalaisen sisukkaasti julistanut valtameren tuolla puolen sosialismin sanomaa suomen kielellä.

Meidät erottavat maantieteelliset etäisyydet, mutta sukulaisuus ja ennen kaikkea kehityksen aate, luottamus tulevaisuuteen yhdistävät meidät toisiimme sitä lujemmin sitein. Sydämissämme olemme mukananne.

Meillä on täällä kotoisessa Suomessa vasemisto vankoissa asemissa. Vasemmisto voimistuu voimistumistaan kaikkialla Pohjoismaissa ja koko Länsi-Euroopassa ja se on voimistuva myös kautta Amerikan valtavan mantereen.

Juhlapäivänne johdosta lähetämme "vanhasta maasta" taisteluterveiset "Vapaus"-lehdelle ja sen kautta kaikille edistysmielisille suomalaissiirtolaisille ja heidän jälkeläisilleen, jotka uudessa kotimaassaan, yhdessä englannin ja ranskankielisten tovereidensa kanssa ovat rakentamassa uutta Kanadaa. Lippu korkealle!

Sosialistin tervehdyksin

SUOMEN KANSAN DEMOKRAATTINEN LIITTO r.y.

Ele Alenius, puheenjohtaja Aimo Haapanen, pääsihteeri

Suomen Naisten Dem. Liiton tervehdys

Kanadan suomalaisen työväenliikkeen sanansaattaja Vapaus

Hyvät toverit

Onnittelemme Teitä lehtenne merkkipäivän johdosta. Toteamme että (Vapauden 50-vuotinen syntymäpäivä osuu myös tälle talvikaudelle, jolloin me Suomessakin vietämme suuria merkkipäiviä: Lokakuun vallankumouksen. Suomen Itsenäisyyden ja luokkasodan puolivuosisadan merkkipäivää. Lehtenne syntymä onkin sukua näille edellämainituille merkkitapauksille ja siksi tuntuvat juhlamme yhteisiltä.

Lehtenne on kantanut uskollisesti vuosikymmeninään demokratian, rauhan ja työkansan oikeuksistaan käymän kamppailun soihtua ja yhdistänyt näiden pyrkimysten puolesta Kanadan suomalaiset yhteistyöhön maanne muun edistyksellisen liikkeen rinanlle. Toivotamme lehdellenne menestystä tulevinakin vuosina arvokkaassa tehtävässään ja sitkeyttä sekä kestävää aatteellista antaumuksellisuutta kaikille lehtenne ystäville, yksityisille henkilöille ja järjestöille työssä liikkeenne äänenkannattajan hyväksi.

Tänä merkkipäivänä tervehdimme erikoisesti Kanadan suomalaisia naisia, Kanadan kaikkia naisia. Toivomme että yhdessä koko maanne edistyksellisen liikkeen kanssa saavutatte Kanadan yhteiskunnallisessa kehityksessä sen asteen, jossa myös naisten tasavertaisten oikeuksien toteuttamiselle luodaan käytännön mahdollisuudet.

Toverillisesti tervehtien,
Suomen Naisten Dem. Liitto
Puheenjohtaja Hellä Meltti

Helga ja Helvi Laineen tervehdys

Juhlivalle Lehdelle ja tutuille ja tuntemattomille tovereille onnittelu ja tervehdys Vapauden merkkipäivän johdosta. Allekirjoittaneilla on Vapaus ja Kanadan Suomalaisen Järjestön toverit tuoreessa muistissa nuoruusvuosilta siellä Montrealissa. Yhdessä kanssanne vietetyt vuodet olivat hyviä oppivuosia, joilta saimme paljon hyvää ja valoisaa mukaan näille myöhemmille vuosille. Toivotamme hyvää jatkoa toiminnallenne luottaen siihen, että ihmisyys tulee voittamaan sodat ja sorron ja kansat elämän veljinä keskenään.

Toverillisesti tervehtien,
Helge ja Helvi Laine.
Helsinki, Suomi

Ukrainalaisten veljesjärjestön tervehdys

Lämmin ja rehti tervehdys Vapaus lehden kaikille lukijoille. Onnittelumme Vapauden 50-vuotisesta toiminnasta totuuden, veljeyden, rauhan ja koko maamme työtätekevien hyväksi.

Meidän parhaat onnentoivotuksemme teidän toiselle 50-vuotiskaudellenne.

Kansallisen komitean johtokunta
Association of United Ukrainian Canadians.
Toronto 3, Ont.

Ukrainalaisten tervehdys Fort Williamista

Kultavuottaan juhlivalle suomalaisten Vapaus lehdelle

Toivomme jatkuvaa menestystä pyrkiessänne maailman rauhaan, parempaan elämään ja edistykseen Canadassa.

Association of United
Ukrainian Canadians
Fort William, Ont.

Kansan Uutiset lehden tervehdys

Helsinki. — Parhaimmat onnittelumme 50-vuotiaalle Vapaus-lehdelle. Toivotamme menestystä työllenne Canadan suomalaisten hyväksi ja vapauden ja kansanvallan turvaamiseksi. Säilyttäkäämme siteet edelleen vanhan maan ja Canadan suomalaisten välillä.

Kansan Uutiset.
Jorma Simpura.

Canadian Tribune lehden tervehdys

Onnittelumme Vapaus-lehdelle 50-vuotisesta jatkuvasta ilmestymisestä ja palvelusta ihmiskunnan edistyksen hyväksi.

Canadian Tribune
Toronto, Ont.

Ukrainian Canadian lehden tervehdys

Toronto. — Toverilliset onnittelumme 50 vuotta täyttävälle lehdellenne.

Puolet Canadan vuosisadasta on Vapaus palvellut suomalaisväestöä, kansan lehdistön parhaiden perinteiden mukaan. Kasvakoon osuutenne edelleenkin vakuuttavana äänenä väestönne keskuudessa rauhan, edistyksen ja paremman Canadan puolesta, sen toiselle vuosisadalla.

The Ukrainian Canadian

M. J. Sago Mary Shrypnyk
toimittajat

Työmies-Eteenpäin lehden tervehdys

Täältä rajan toiselta puolen lähetämme täten parhaimmat toverilliset onnittelumme Canadan Vapaus-lehdelle sen täyttäessä 50-vuotistaipaleensa.

Arvaamattoman suuri on se valistava, kasvattava ja järjestävä työpanos, jonka Vapaus on antanut Canadan suomalaiselle siirtokansalle ja teidän suuren, nyt satavuotiaan maanne työväenliikkeelle.

Kunnia lehtenne suorittamalle työlle ja elinvoimaa ja tarmoa edelleen suoritettavalle työlle.

Kauan eläköön opettajanne, rauhan ja edistyksen lipunkantajanne.

Työmies-Eteenpäin
Superior, Wisc. U.S.A.

Pacific Tribune lehden tervehdys

Lehtenne 50-vuotisen jatkuvan ilmestymisen johdosta Pacific Tribune-lehti onnittelee suomenkielistä Vapaus-lehteä tästä historiallisesta saavutuksesta.

Vapaus on seisonut 50 vuotta työväenlehdistön pioneerityön eturintamassa, antaen johtoa omille suomalaissiirtolaisille, kuten heidän kansallisen kulttuurinsa ja edistykselliset ihanteensa uuden ja suuremman Canadan rakenteeseen.

Canadan työväenliikkeen rakentamisessa VAPAUS on vienyt tärkeätä osaa perustamishetkestään, vuoden 1917 marraskuusta tähän päivään saakka — osaa, mistä VAPAUS, sen lukijat ja kannattajat voivat olla oikeutetusti ylpeitä.

The Pacific Tribune esittää lämpimän veljellisen tervehdyksen VAPAUS-lehden kultavuoden juhlinnalle,, täysin vakuuttuneena että Canadan toisen vuosisadan aikana, VAPAUS tulee jatkamaan sen suuria perinteitä taistelussa itsenäisyyden, rauhan ja edistyksen puolesta.

Toveruudella
Pacific Tribune,
Tom McEwen, Toimittaja.

Ukrainian Newsweekly lehden tervehdys

Hyvät ystävät:

On ilo ja kunnia esittää mitä lämpimin veljellinen tervehdys 50 vuotta taistelukumppaninamme olleelle Vapaus-lehdelle joka on suorittanut niin suuria palveluksia ei vain suomalais-canadalaisille, vaan Canadan edistysmieliselle väestölle yleensä. Viisikymmentävuotisen keskeytymättömän ilmestymisen ansiosta te olette saavuttaneet tärkeän merkkipylvään palvellessanne suomalaisten ja Canadan koko työväenliikkeen parhaita etuja. Me onnittelemme teitä sydämellisesti!

Kuten Vapaus, niin myöskin ukrainalaisten edistysmielinen lehti viettää tämän marraskuun 15 päivänä, 60-vuotista merkkipäiväänsä. Melkein 60-vuotta sitten ilmestyi ensimmäinen numero "Red Banner" lehden numero, marraskuun 15 päivänä 1907.

Me tiedämme, että Vapaus on pitänyt korkealla viiriä taistelussa työläisten etujen puolesta. Ukrainalaisten edistysmielinen lehti ja suomalainen edistysmielinen lehti ovat yhdessä auttaneet rakentamaan voimakkaan kansanliikkeen tähän maahan. Vapaus auttoi järjestämään suomalaisia työläisiä metsätyömailla, paperitehtailla, kaivoksissa ja maaseuduilla, kun taas ukrainalaisten lehti avusti ihmisiä kaivoksissa, rautateollisuudessa, rakennusalalla ja suurilla maanviljelysalueilla. Yhdessä olemme yli puoli vuosisataa uskollisesti ja antaumuksella palvelleet työväestön pyrinnöitä tässä maassa.

Tänä kultaisena merkkipäivänä me tervehdimme teitä, onnittelemme teidän toimitustanne ja johtokuntaanne ja toivomme jatkuvaa menestystä arvokkaassa työssänne.

Me marssimme yhdessä kanssanne tulevina vuosina, taistelussa parempien etujen saavuttamiseksi Canadan kansalle ja Canadan maan kehittämiseksi Canadan kansan hyväksi sekä maailman rauhan ja ystävyyden puolesta.

Veljellisyydellä,
Nicholas Hryneyshyn, toimittaja.
Michael Korol, mgr.

(Jatkuu sivulla 6)

Kaivostyöläisten union tervehdys

Veljellinen onnittelumme 50-vuotispäiväänsä viettävälle ammattiyhdistysväen horjumattomalle ystävälle — Vapaus lehdelle.

Sudbury, Mine, Mill &
Smelter Workers Union
Local 598.

Kirjaltajien union tervehdys

Veljelliset tervehdykset 50 vuotiaalle Vapaus- lehdelle. Toivotamme menestystä vuodelle 1968.

Haluamme kiittää Vapautta kaikesta hyvästä suosiosta ja ystävällisistä liikesuhteista välillämme kuluneiden vuosien aikana.

Sudbury Typographical
Union 846.

Sähkötyöläisten union tervehdys

Tervehdyksemme Vapaus-lehdelle 50-vuotispäivän johdosta.

United Electrical, Radio
& Machine Workers (UE)
Toronto, Canada.

Metsätyöläisten union tervehdys

Veljelliset tervehdykset 50 vuotiaalle Vapaus lehdelle.

Lumber & Sawmill Workers
Union Local 2537
Sudbury, Ont.

Rautatyöläisten union tervehdys

Veljelliset tervehdyksemme Vapaus-lehdelle 50-vuotissyntymäpäivänä.

International Association of
Bridge & Ornamental Iron
Workers Local 786 of Sudbury

Uusi Päivä lehden tervehdys

Turku. — Turussa ilmestyvän kansandemokraattisen sanomalehden Uuden Päivän toimituksen ja koko henkilökunnan nimissä lähetämme lehdellenne lämpimän tervehdyksen juhlapäivänänne. Toivotamme teille, jotka vaikeissa olosuhteissa toimitte demokratian, edistyksen ja ihmiskunnan paremman tulevaisuuden puolesta, mitä parhainta menestystä.

Turku, lokak. 7 pnä 1967.
Sanomalehti Uusi Päivä.
päätoimittaja Ilkka Järvinen.

Scan-julkaisun tervehdys

Hyvät ystävät.

Scan julkaisun puolesta tahdon lähettää onnittelumme 50-vuotisesta ilmestymisestänne Canadassa.

Tänä aikakautena on työväen sanomalehden tärkeys Canadassa kieltämätön. Työväen sanomalehdellä on erikoistehtävänä antaa Canadan työläisille todellinen ja väärentämätön kuva maailman tapahtumista.

Scan julkaisu toivoo edelleenkin tulevaisuudessa, samaa menestystä kuin ennenkin tämän tehtävän täyttämisessä.

Kestävän rauhan ja ystävyyden puolesta,

Toveruudella,
Scan-julkaisun puolesta.
Dan Hammond

Yksi ydinpommi voi tappaa 7 milj. ihmistä, sanotaan YKn raportissa

20-megatonin ydinpommin räjähdys voi aiheuttaa läpimit. ½ mailin suuruisen ja 300 j. syvän kuopan

United Nations. — Yhdistyneet Kansakunnat järjestön muodostama tutkijaryhmä sanoo julkaisemassaan raportissa, että maailmassa on nyt riittävästi ydinlatauksia 'koko ihmiskunnan eliminoimiseksi' (hävittämiseksi), ja että 20-megatonin pommi voi, jos se räjähtää esim New Yorkin keskuksen yläpuolella, surmata 7, 000,000 ihmistä.

Kahtatoista maata edustavan asiantuntijakomitea käytti tutkimustyöhönsä koko vuoden ja sai työnsä rahoittamiseksi YK:ta 60,000 dollarin määrärahan. Tutkimustyöhön osallistui neljä viidestä ydinasevallasta — Yhdysvallat, Neuvostoliitto, Britannia ja Ranska — sekä lisäksi Puola, Meksiko, Ruotsi, Canada, Japani, Nigeria, Norja ja Intia. Viides ydinasevalta, Kiina, mikä ei ole YK:n jäsenyydessä, ei liioin osallistunut tutkimustyöhön.

Komitean julkaisemassa raportissa sanotaan, että "sivistysmaailma sellaisenaan kuin me sen tunnemme ... tuli kiertämättömästi loppumaan," jos enemmän ydinaseita käytetään.

"On täysin varmaa, että Yhdysvaltain ja Neuvostoliiton välinen varustelukilpailu on tuottanut sellaisia aseita, joiden kumulatiivinen (kasaantuva) hävitysvoima on varmasti enemmän kuin riittävä koko ihmiskunnan eliminoimiseksi (hävittämiseksi.)"

Raportissa esitetään muitakin kauhistuttavia mahdollisuuksia ydinasesodasta: Laajalle leviävät fyysiset ja henkiset viallisuudet; syöpätautien, erikoisesti verisyövän (lukemian) lisääntyminen; riehuvat metsäpalot; shokkitilassa kaduilla vaeltavia ihmisiä; ruokatavarain saastutus.

Komitea esittää eloisan kuvauksen siitä, mitä 1-megatonin (siis suhteellisen pieni) ydinpommi aiheuttaisi 1,000,000 asukkaan kaupungille:

Sellaisen elävän kaupungin alueesta tulisi "silmänräpäyksessä liekehtivä rauniokasa", sanotaan raportissa.

Sellainen 1,000,000 TNT:ta edustava ydinpommiräjähdys tappaisi 360,000 ihmistä ja haavoittaisi 90, 000. Kaupungista tuhoutuisi ja loppuisi vesi-, kaasu- ja sähköpalvelu.

20-megatonnin pommi voi sytyttää tulipaloja jopa 18 mailin päässä räjähtämispaikalta ja tehdä maahan läpimitalta puolen mailin suuruisen ja 300 jalkaa syvyisen kuopan.

Rportissa sanotaan että kansakunnat jatkavat edelleen tätä varustelukilpaa, vaikka tällaisten aseiden kehittäminen aiheuttaa varojen haaskausta ja lisää maailmanlaajuista turvattomuutta.

Edelleen sanotaan, että "toisen maailmansodan jälkeisenä aikana ei mikään maa ole saanut hetikohtaista sotilaallista etumatkaa omaamistaan ydinaseista, puhumattakaan niiden käyttämisestä helpon voiton tavoittelussa.'

KOVAA TYKKITULITUSTA SUEZIN KANAVAN YLI

Israel sanoo sytyttäneensä öljypuhdistamon palamaan — Kysymys on ehkä kostotoimenpiteestä

Kairo — Suezin kanavan yli oli tiistaina puolin ja toisin kovaa tykkitulitusta.

Israelin armeijan puhemies tiedoitti, että heidän tykkinsä kranaatit osuivat ja sytyttivät palamaan öljypuhdistamon Port Ibrahimissa.

Yhdistyneen Arabitasavallan tiedonannossa kerrottiin että Israelin yksi Mirage-lentokone ammuttiin alas, ja että samaan aikaan tuhottiin 4 israelilaista tankkia. Arabitasavallan puhemiesten selostuksen mukan Israelin lentokonetta ammuttiin maasta ja neljä israelilaista tankkia, jotka etenivät Port Tewfikia kohti, tuhottiin Suezin kanavan eteläpäässä.

Israelin tiedonanto Port Ibahimin öljypuhdistamon tuhoamisesta annettiin välittömästi sen jälkeen kun Israelissa pidetyt kansankokoukset ja Israelin lehdet esittivät vaatimuksia kostotoimenpiteistä risteilijä Elathin upottamisesta.

Israelilaiset väkijoukot esittivät "Kostakaa se" huutoja. Puoliviralllinen sanomalehti Davar kirjoitti: "Meidän on parasta tuhota kaikki olettamukset", että Israel ei anna vastausta lauantaiseen ohjushyökkäykseen, mikä upotti Elth-risteilijän ja surmasi ehkä 53 miestä.

Yhdistyneen arabitasavallan viranomaiset valmistuivat Israelin hyökkäyksen varalta peruuttamalla Kairon ilmatorjunta-harjoituksen ja tiedoittamalla, että "jos sireenit soivat, silloin on tosi kysymyksessä ja väestön etsittävä suojaa."

Liitto-maakuntahallitusten asunto-kokous

Ottawa. — Pääministeri Pearson ehdottaa liitto- ja maakuntahallitusten konferenssin pitoa Ottawassa joulukuun 11 pnä. jotta voidaan kansallisessa mielessä keskustella kaupunkien asuntopulakysymyksestä. Pääministeri suosittelee mainittua päivää siinä kirjeessä, mikä lähetettiin maakuntien pääministereille viime viikolla.

667 henkilöä kalterin taakse Yhdysvalloissa

Washington. — Yhdysvaltain oikeusministeriö tiedoitti keskiviikkona, että viikonvaihteessa toimeenpannuista sotavastaisista mielenosoituksista vangittiin kaikkiaan 667 henkilöä.

Samalla tiedoitettiin, että 279 miestä palautti kutsuntakorttinsa takaisin.

Veikkasivat "väärää" koiraa — kilpailu keskeytettiin

Bristol, Englanti. — Veikkauskopla keskeytti koirakilpailuradan kilpailut keskiviikkona estääkseen siten "ulkopuolisen" koiran voiton.

Kilpailuun osallistuneet 6 greyhound-koiraa lopetti juoksunsa kun radalla "juossut" mekaaninen jänis pysähtyi ja stadiumin valot sammuivat. Kilpailu julistettiin mitätöidyksi ja kilpailun järjestäjät maksoivat satoja puntia takaisin toisille veikkaajille.

Poliisin kertoman mukaan veikkaajakopla oli veikannut hulkeita summia yhden koiran voitosta, mutta kun "ulkopuolinen" oli juuri voittamaisillaan, niin koplakunta irroitti johdoista sulakkeet ja estivät siten "ulkopuolisen" voiton.

Toimituskirjoitus

Kiitos kannatuksesta ja avusta

Lehtemme 50-vuotispäivän kunniaksi nyt ilmestyvä juhlanumero sai kansalaisiltamme ja liiketuttaviltamme kiitettävän hyvän kannatuksen ja tuen. Jos vaikeutena ei olisi ollut lehtiliikkeemme työvoimapula, niin me olisimme voineet melko helposti lisätä vähän työn tahtia ja julkaista 50-sivuisen juhlanumeron. Lehtiliikkeen johdon puolesta on toimitusta pyydetty esittämään sydämellinen kiitos hyvin tehdystä työstä kirjeenvaihtajille sekä asiamiehille ja -naisille; lämmin kiitos ja kädenpuristus kaikille niille kansalaisillemme, jotka tervehdyksillään ja muilla keinoin avustivat tämän juhlanumeron valmistamista. Lehtemme hallinto on täysin vakuuttunut myös siitä, että Vapauden lukijat tulevat ostoksia tehdessään muistamaan niitä liikkeitä ja laitoksia, jotka tässä erikoisnumerossa tervehtivät suurta merkkipäiväänsä viettävää Vapautta.

Poikkeuksena yleisestä tavastaan, liikkeen hallinto haluaa esittää julkisen kiitoksen myös Vapauden työhuonekunnalle, joka on iloisin ja innostunein mielin tehnyt viikkokaupalla työtä miltei yötä ja päivää tämän juhlanumeron valmistamiseksi. Työvoimapula on ollut huutavana vaikeutena, mutta mitään nurinaa se ei ole aiheuttanut. Sydämellinen kiitos kaikille asianomaisille.

Me kaikki olemme tehneet parhaamme tämän juhlanumeron valmistamisen ja onnistumisen hyväksi ja voimme siis rehdisti sanoa, että nykyoloissa tämä erikoisnumeromme on melkoinen saavutus.

Tämä ei tietenkään muuta sitä tosiasiaa, että jos olisi ollut enemmän voimia käytettävissä, me olisimme voineet julkaista enemmän mielenkiintoisia kirjoituksia Vapauden 50-vuotiselta taipaleelta, enemmän kuvia Vapauden hyväksi toimivista yksityisistä ja ryhmistä, enemmän lukijain muistelmia ja muita kirjoituksia. Olemme täysin tietoisia, että lukijat voivat kysyä miksi ei kirjoitusta tai mainintaa siitä asiasta, miksi ei kirjoitusta tältä henkilöltä, miksi ei hänen tai heidän kuviaan jne.?

Tällaiset arvostelulausunnot ovat tietysti täysin oikeutettuja. Me pahoittelemme vain, kuten on jo ylempänä viitattu, että nykyisellä työvoimamäärällä emme ponnisteluistamme huolimatta voineet tehdä lähestulkoonkaan kaikkea sitä, mitä olisimme niin mielellämme tehneet, ja mitä olisi pitänyt tehdä. Puutteellisuudet ja heikkoudet eivät ole koskaan hyväksyttäviä, mutta olosuhteet huomioiden rohkenemme toivoa, että lukijat ja muut asianomaiset ymmärtävät kuitenkin vaikeuksiamme.

Lopuksi vielä suurkiitos kaikille, jotka tavalla tai toisella avustivat tämän juhlanumeron valmistamista!

VAPAUS (LIBERTY)
INDEPENDENT LABOR ORGAN OF FINNISH CANADIANS
Established Nov. 6, 1917
EDITOR: W. EKLUND MANAGER: E. SUKSI
TELEPHONE: OFFICE AND EDITORIAL 674-4264
Published thrice weekly: Tuesdays, Thursdays and Saturdays by Vapaus Publishing Co. Limited, 100-102 Elm St. West, Sudbury, Ontario, Canada. Mailing address: Box 69
Advertising rates upon application, translation free of charge.
Authorized as second class mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.
Member of the CANADIAN LANGUAGE PRESS CLUB
TILAUSHINNAT:
Canadassa: 1 vk: $10.00, 6 kk. $5.25, 3 kk. 3.00 USA:n: 1 vk. $11.00, 6 kk. $5.75 Suomeen: 1 vk. 11.50, 6 kk. 6.25

Vapauden 50-vuotispäivänä

Lehtemme Vapaus viettää marraskuun 6 pnä suurta merkkipäiväänsä, 50-vuotis syntymäpäivää. Sen kunniaksi on lehtemme tämänpäiväinen numero omistettu Vapauden perustajain, canadalaisen työvenliikkeen yhden osan esiraivaajien, Vapauden rakentajien ja lehtemme ylläpitäjien — kirjeenvaihtajain, toimitsijain, asiamiesten ja -naisten, sekä koko suuren lukijakunnan kunniaksi.

Vapaus on vanhin suomenkielinen lehti Canadassa — ja tulee myös olemaan viimeinen tässä maassa ilmestyvä suomenkielinen sanomalehti täällä sillä työväenliikkeelle ja -lehdistölle kuuluu tulevaisuus.

Helppoa ei ole itsenäisesti toimivan pienen väestöryhmän työväenlehden ylläpitäminen, se on sanomattakin selvää. Kuten kaikkien työväenlehtien elämä varsinkin tällä mantereella, Vapauden ylläpitäminen on vaatinut peräänantamatonta taistelua olemassaolonsa puolesta perustamisestaan alkaen. Aina ovat sen lukijat ja kannattajat huolehtineet siitä, että pahimmatkin vaikeudet on voitettu ja niin kauan kuin lehti pysyy uskollisena perustajilleen ja lukijoilleen, työtätekeville kansalaisillemme yleensä, niin kauan tulevat Vapauden lukijat ja kannattajat huolehtimaan lehtensä ilmestymismahdollisuuksista.

Vapaus perustettiin 50 vuotta sitten erittäin vaatimattomissa olosuhteissa. Muistaa tulee, että Vapauden edeltäjä — Työkansan Sanomat — oli ajautunut karille eli tuhoutunut vararikon takia. Kaiken kukkuraksi oli maassa poikkeustila ensimmäisen maailmansodan lähestyessä dramaattista loppuaan jolloin meillä Canadassakin oli voimassa työväenliikettä rajoittamaan tarkoitetut rajoitukset ja säädökset.

Siinä tilanteessa tarvittiin Vapautta perustamaan lähteneiltä kansalaisiltamme todellista kaukonäköisyyttä, rohkeutta, uhrivalmiutta ja ennenkaikkea vakaumukseen perustuvaa luottamusta työväenliikkeen oikeuteen ja työväenlehden tarpeellisuuteen. Näissä olosuhteissa perustettiin Vapaus ainoastaan $1,000 "pääomalla".

Puhuen hänelle ominaisella selvällä ja sytyttävällä tavallaan, meille kaikkille läheinen ja pidetty runoilija, edesmennyt Aku Päiviö esitti tämän asian näin: "He uhraavat roponsa viimeisen, kieltäymyksellä saadun ja ostavat tiilen ja muuraavat aatteensa temppelin." Tämä Aku Päiviön kuvaus sopii kirjaimellisesti myös Vapauden perustajiin, rakentajiin ja ylläpitäjiin. He ovat todella säästäneet niukoista leipärahoistaan varoja ja ostaneet niillä "tiiliä" ja muita "rakennustarpeita", saadakseen ja ylläpitääkseen Vapaus-lehden, minkä "rohkeat, taisteluintoiset laulut" ovat nyt 50 vuotta helkkyneet. Tämä henki, "oikea taistelun taito", jatkuu edelleen ja antaa meille luottamusta siihen, että toiselle 50-vuotistaipaleelle lähdettäessä Vapaus on sittenkin paremmissa lähtökuopissa kuin viisikymmentä vuotta sitten, jolloin "ei yhdessä taskussa ollut mitään ja toisessa taskussa ei ollut senkään vertaa", mikäli on puhe siitä "maallisesta".

Kun lehtemme nyt, kaikkien myrskyjen ja myllerrysten jälkeen viettää 50-vuotispäiväänsä, mikä on kunnioitettava ikä Canadan mille tahansa sanomalehdelle ja erittäin arvokas saavutus suhteellisen pienen siirtolaisryhmän työväenlehdelle, niin me voimme todella kiitollisin mielin katsella sitä työtä mitä ovat tehneet Vapauden perustajat, joiden rivit luonnon lakien takia harvenevat jatkuvasti. Samalla kertaa näiden esiraivaajien työ ja toiminta velvoittaa meitä, nyt toiminnassa olevia, huolehtimaan siitä, että seuraava sukupolvi tulee kunnioittamaan edeltäjiemme toimintaa.

Vapauden koko 50-vuotinen elinkausi on ollut taistelua työtätekevien taloudellisten ja sosiaalisten etujen sekä rauhan ja kansalaisvapauksien puolesta. Tosiasiassa Vapaus perustettiin nimenomaan näitä asioita edistämään. Se on ollut taistelua parempien palkkojen puolesta työläisille; vauraamman elämän hyväksi farmareille; taistelua rauhan ja edistyksen sekä työtätekevien kansanosien yhteenäisyyden ja paremman huomisen puolesta sekä kansallisten kulttuuriperinteidemme vaalimiseksi.

Sanalla sanoen Vapauden 50-vuotinen toiminta on ollut keskeytymätöntä toimintaa — kovaa sotaa puutetta, vääryyttä ja tietämättömyyttä vastaan — paremman elämän ja yleensä paremman Canadan rakentamiseksi.

Vapaus on siis syntynyt, kasvanut ja kehittynyt canadalaisissa olosuhteissa, canadalaisia vaatimuksia tyydyttämään ja erikoisesti canadansuomalaista työväenliikettä edustamaan — ja sellaisena Vapaus lupaa tänä merkkipäivänä jatkaa toimintaansa tulevaisuudessakin.

KATSE ETEENPÄIN

Me emme kuitenkaan seisahdu tänä merkkipäivänä ainoastaan vanhoja kunnian päiviä ihailemaan! Päinvastoin meidän katseemme kiintyy erikoisesti nykytilanteeseen ja tulevaisuuteen.

Me tiedämme sanomattakin, että edessä on sekä pahoja vaikeuksia että suuria mahdollisuuksia. Me tiedämme, että mitään ei saavuteta kädet ristissä istuen ja kauniista pilvilinnoista unelmoiden. Edessämme on juhla-ajan päätyttyä työn ja toiminnan pitkä ja sanoisinko ponnistelujen aika!

Mutta tieteen ja tekniikan valtavan kehityksen johdosta ihmiskunnan ja myös Canadan kansan ja sen Canadan suomalaistenkin edessä on aivan uusi, miltei satumainen mahdollisuus — sodista ja sotien vaaroista vapautunut maailma, missä arvot mitataan inhimillisten tarpeitten ja toiveiden tyydyttämisen eikä toisen työn riiston ja voittojen keräämisen mittapuulla. Ihmiskunnan edessä on nyt kaksi vastakkaista mahdollisuutta; joko nykyinen sivistysmaailma tuhoutuu atomisodan liekeissä tai ihmiskunta voi astua rohkeasti uuteen automatio-, atomivoima- ja avaruuskauteen — kaikille vaurautta lupaavalle aikakaudelle.

Va'an kielellä on siis äärettömän paljon ja sellaiset pikkulehdet, kuin Vapaus ja monet muut tuntevat siinä oman mitättömyytensä. Mutta samalla kertaa on muistettava että meitä "pikkuihmisiä" on sittenkin ihmiskunnan riveissä valtavan suuri enemmistö, ja että "pisarasta se merikin syntyy" kuten sanotaan. Toisin sanoen, meillä kaikilla, pienemmilläkin, on nykytilanteessa vissi vastuunalaisuus siitä mitä me teemme tai tekemättä jätämme.

Itsenäisesti toimivana työväenlehtenä Vapaus on ollut ja tulee olemaan erottamaton osa Canadan työväenliikkeestä. Siinä ominaisuudessa Vapaus tulee tekemään kaiken voitavansa elämän säilyttämiseksi, itse totuuden puolustamiseksi ja paremman huomisen saavuttamiseksi.

Lehtemme tulee jatkamaan toimintaansa työtätekevien taloudellisten sosiaalisten olosuhteiden parantamiseksi, kansallisten kulttuuriperinteidemme vaalimiseksi, työtätekevien ja erikoisesti Canadan suomalaisten yhteisymmärryksen edistämiseksi, itsenäisen, voimakkaan ja vapaan Canadan puolustamiseksi sekä rauhanasian edistämiseksi.

Tässä mielessä vietämme nyt Vapaus-lehden kunniakasta 50-vuotispäivää! Siinä mielessä lähdemme toiselle 50-vuotistaipaleelle!

Lukijan onnittelut

Onnittelut Vapaudelle miehuusikään ehtineelle. Kultavuottaan juhlivalle lehdellemme rakkahalle.

Kultavuottaan juhlivalle Vapaudelle ensinnäkin parhaat onnittelut. Tavallisesti toivotetaan myös pitkää ikää, ja siihen yhtyy varmaan jokainen lehden lukija.

Viisikymmentä vuotta on pitkä aika pienen "vieraskielisen" työväen sanomalehden historiassa. Tuolla taipaleellaan se on saanut taistella monella tavalla olemassaolonsa puolesta. On ollut kysymyksessä lehden ilmestyminen ulkopuolelta tulevaa painostusta vastaan ja kylmän sodan tuottamat vaikeudet, joista suureksi osaksi riippuu myös taloudelliset seikat.

Meille Suomesta tulleille, ja niitähän Vapauden lukijat suuremmaksi osaksi ovat, Vapaus on ollut ja on edelleenkin tiedon tuoja, ikkuna maailmaan, niin pienenä kuin se ilmestyykin. Mutta sitä odotetaan hartaasti. Paljon on vielä joukossamme lukijoita, jotka eivät hallitse englannin kieltä niin hyvin, että saisivat, varsinkaan vaikeammasta tekstistä selvää.

Kuitenkin aikaansa seuraavat ihmiset haluavat pysyä ajan ja tapahtumien tasolla ja siinä pyrkimyksessä Vapaus on meille arvaamattomana tukena.

Taloudelliset vaikeudet lisääntyvät jatkuvasti, jatkuvasti myös lehden lukijoita poistuu sinne, mistä ei ole paluuta, joten on ymmärrettävää, että ne vaikeudet, jotka pienen ulkomaalaisen työväenlehden voitettavana on, eivät ole vähäiset. Mutta niin kauan kun meillä on uhrautuvia ystäviä, ja lukijoita jotka tukevat sitä, niin saamme olla onnellisia, että saamme edelleen nauttia Vapauden tuomista uutisista, jotka tosin kaukana asuville ovat melko vanhoja.

Siispä yhdymme niihin tuhansiin lehden lukijoihin, jotka toivovat lehdelle pitkää ikää muodossa tai toisessa, että se vielä kauan voisi olla tiedon tuojana, valon soihtuna suuren maamme kaukaisimpaankin kolkkaan.

Vieläkin parhaat onnittelut.

— Vanha lukija.

Viisikymmenvuotiaalle Vapaudelle

Vuotta viisikymmentä
viirinämme vaeltanut,
varmasti, voimakkaana,
vastuksetkin voittaneena,
viestiä virittänyt
varhaisesta vanhempahan.
Valtatien, välimeren
vainionkin viitoittanut,
Virheetkin vierittänyt
vahingoissa viisastunut
Vaarin, vaimon
vertainen, vakaa.
Vapaus, veikkomme
voittoon vie. — R.

SYNTYMÄPÄIVIÄ

Kalle Mäki, Windsor, Ont., täyttää sunnuntaina, lokakuun 29 pnä, 78 vuotta.

Kalle Hendrikson, Toronto, Ont. täyttää perjantaina, lokakuun 27 pnä. 78 vuotta.

Eino Ekman, Port Arthur, Ont, (vanhainkodissa) täyttää sunnuntaina, lokakuun 29 pnä, 75 vuotta.

Arvi Koski, Kapuskasing, Ont. täyttää tiistaina, lokakuun 31 pnä 74 vuotta.

Yhdymme sukulaisten ja tuttavain onnentoivotuksiin.

Vapauden nykyinen henkilökunta

Kultavuottaan nyt viettävän Vapauden (ja Liekin) palveluksessa on kaikkiaan 15 henkilöä, joihin on mukaanluettu myös Vapauden sivuliikkeen hoitaja Port Arthurista.

Yksi joka kolmesta Vapauden työntekijästä, viisi viidestätoista, on naisia. Joillakin työosastoilla ovat miehet vielä valttia, mutta esimerkiksi Liekin ainoa toimittaja on nainen; Vapauden toimituksesta on 50—50, yksi nainen ja 1 mies. Kontorissa ovat naiset enemmistönä — kolme naista ja 2 miestä.

Vapauden henkilökunnan joukossa on useita nuoria miehiä ja naisia ja joitakin vanhaakin kaartia. Mutta miesten iät yhteenlaskien saadaan keskinkertaiseksi iäksi vain 44.5 vuotta. Tosiasiassa Vapauden väki on jossakin määrin nuorempaakin, jos huomioitaisiin myös naiset, jotka kainoja kun ovat, eivät ole erikoisemmin halukkaita puhumaan sen paremmin "nuoruudestaan" kuin iästään yleensäkään.

Seuraavassa on lyhyet henkilötiedot Vapauden nykyisestä palveluskunnasta:

LATOMON TYÖLÄISET

Eino Siren, kone ja käsilatoja sekä latomon esimies. Hän on syntynyt syyskuussa 1917. Kasvanut ja saanut kouluopetuksensa, kansa ja tekniikkakoulun Sudburyssa. Purjehti Esterin kanssa avioliiton satamaan 1947. Heillä on 1 tyttö ja 1 poika. Osallistui aikaisemmin aktiivisesti urheilu- ja näyttämötoimintaan. Käy tilaisuuden saadessaan vapaahetkinään kalastelemassa ja metsästelemässä.

Saanut ammattiopetuksen Vapaudessa. Oli liikkeen palveluksessa ensiksi 1935—1948. Toisen kerran vuodesta 1951 alkaen.

* * *

Martin Kivari, konelatoja ja korjaaja, on syntyisin Luoteis-Ontariosta, Finland-nimiseltä paikkakunnalta. Hän on syntynyt lokakuun 12 pnä 1926. Kasvanut ja käynyt kansakoulun Finlandissa. Tuli Vapauteen latojan oppilaaksi huhtik. 16 pnä 1942, siis 25 vuotta sitten. Solmi avioliiton Laila Mäntysaaren kanssa 1946. Heillä on kaksi poikaa ja tyttö sekä oma koti Azildassa.

* * *

Jorma Talkio on kone ja käsilatoja. Syntynyt Kotkassa, Suomessa, syyskuun 18 pnä 1943. Saanut siellä koulukasvatuksensa. Jorma on tullut Canadaan 1957 ja tuli latojan harjoittelijaksi Vapauteen maalisk. 1 pnä 1961. Solmi avioliiton Pirkon kanssa 1964. Heillä on 1 poika. Harrastaa kalastusta ja metsästystä.

* * *

Karl Palomäki, kone ja käsilatoja, on syntynyt Whitefishissä, Ont., kesäkuun 16 pnä 1935. Saanut koulukasvatuksensa siellä. Solmi avoiliiton Joan Parkerin kanssa 1958. Heillä on 2 poikaa ja 1 tyttö, sekä oma koti Wanupissa. Harrastaa erikoisesti urheilutoimintaa ja näyttelemistä. Oli Canadan murtomaamestaruushiihtokilpailuissa toisella tilalla eli hopealla 10 km. v. 1956 ja voitti samana vuonna Ontarion murtomaahiihtomestaruuden. 1957 Palomäki tuli Ontarion hiihtomestaruuskilpailuissa 15 km kolmanneksi ja Canadan mestaruuskilpailuissa 30 km kuudenneksi. Ollut SCAULn kilpailuissa monta kertaa voittajan pallilla silloin kun on jaettu hiihto- ja 800 ja 1500 m juoksupalkintoja. Tuli Vapauteen harjoittelijaksi maalisk. 18 pnä 1957.

* * *

Vilho Kotila, painaja, tuli painajan oppilaaksi Vapauteen 1951 ja on ollut lehtemme palveluksessa siitä alkaen. Hän on naimisissa oleva mies ja heillä on neljä tyttöä. Hänen aviopuolisonsa tyttönimi on Anita Hakomäki. Vilho Kotila on syntynyt Sudburyssa toukokuun 15 pnä 1935 ja saanut koulukasvatuksensa Sudburyssa. Heillä on oma koti Wahnapitaessa. Harrastaa vapaa-aikanaan kalastusta ja metsästystä.

* * *

Harold Huhtanen, painajan harjoittelija. Syntynyt Sudburyssa maaliskuun 4 pvä 1946. Tuli painajan oppilaaksi maaliskuulla 1963. Saanut koulukasvatuksensa Sudburyssa. Poikamies. Harrastaa autoilua ja niiden korjausta sekä näyttelemistä.

* * *

KONTTORIN TYÖLÄISET

Edwin Suksi, liikkeenhoitaja, syntynyt Teuvalla, Suomessa, syyskuun 13 pnä 1906. Tullut Canadaan, Port Arthuriin 1924. Ensimmäinen vaimo (Aina Alanen) kuollut. Heillä oli poika. Solmi avioliiton Senja Yorkin kanssa 1949. Heillä on 5 lastenlasta. Suksi tuli Vapauden toimituksen palvelukseen 1932, mutta jäi pois noin kuuden kuukauden kuluttua. Oli sen jälkeen Port Arthurin sivuliikkeen hoitajana vv. 1933—35. Suksi osallistuu kiinteästi erinäisiin järjestötoimiin, mm. näytelmätoimintaan. Hän on CSJ:n kansallisen tpk:n ja myös Sudburyn osaston johtokunnan jäsen.

* * *

Lillian Jokinen, kirjanpitäjä Syntynyt Helsingissä, Suomessa, tullut Canadaan 10 vuotiaana. Saanut koulusivistyksensä Suomessa ja Sudburyssa. Hänellä on kaksi poikaa. Lillian oli Vapauden kirjanpitäjänä vv. 1947—1956 ja tuli uudelleen elokuulla 1967. Harrastaa ompelua, musiikkia ja kalastusta.

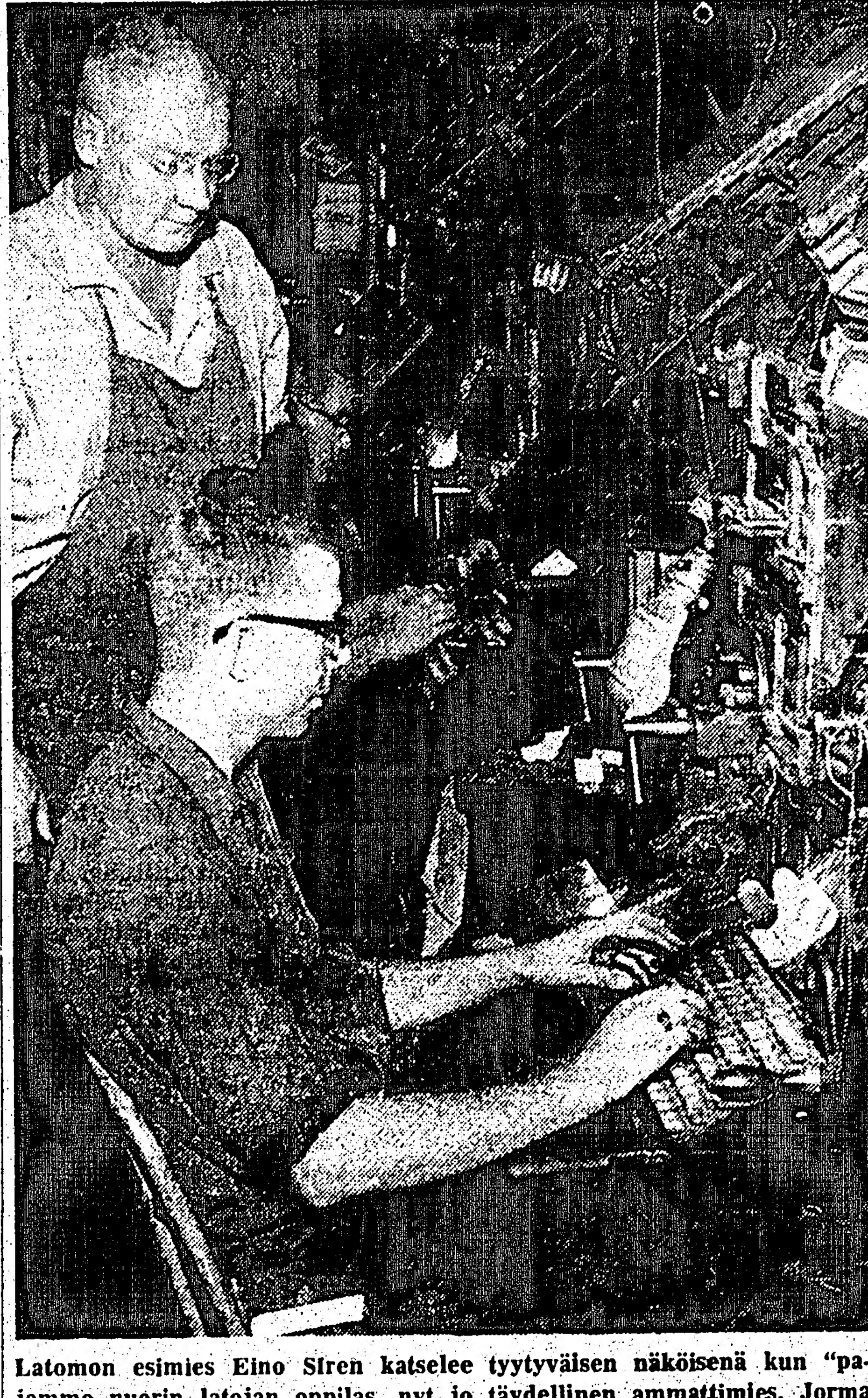

Latomon esimies Eino Siren katselee tyytyväisen näköisenä kun "pajamme nuorin latojan oppilas, nyt jo täydellinen ammattimies, Jorma Talkio suorittaa hyvin työtään.

Miriam Kauppinen, kirjakaupan myyjätär, syntynyt Creighton Minella, Ontariossa. Kasvanut ja saanut kouluopetuksensa Chicago Minella. Tuli Vapauden palvelukseen helmikuussa 1957. Miriamin erikoisharrastuksina ovat käsityöt, ja hän hoitaa Sudburyn osaston lainakirjastoa Finnish haalilla.

* * *

Helmi Lindroos, osoitteiden hoitaja. Syntynyt Tampereella, Suomessa, tullut Canadaan v. 1951. Hänellä ja Olavilla on 2 tyttöä ja 1 poika ja 3 lastenlasta. Tuli Vapauden palvelukseen toukokuulla 1963. Heillä on oma koti Wanupissa. Helmin erikoisharrastuksia ovat näytteleminen, musiikki ja maatalous.

* * *

ILMOITUSASIAMIEHET

Aimo A. Mäki, Sudburyn ilmoitusasiamies, on syntynyt maaliskuun 28 pnä 1911 Suomessa. Hän "päätti" tulla yhdessä vanhempiensa kanssa Canadaan nelivuotiaana eli v. 1915. Mäki on saanut koulukasvatuksensa kansa ja tekniikkakoulussa Sudburyssa. Hän solmi avioliiton Rauha Lahden kanssa 1936. Heillä on kaksi tyttöä. Mäki tuli ensimmäisen kerran Vapauden palvelukseen v. 1933 josta lähtien on ollut toimessaan pientä puolen vuoden poissaoloaikaa lukuunottamatta. Aimo ottaa osaa erinäisiin järjestötoimiin ollen mm. CSJ:n Sudburyn osaston johtokunnan jäsen.

* * *

A. T. Hill, Port Arthurin sivuliikkeen hoitaja on syntynyt lokakuun 12 pnä 1896. Hän on varhaisempina vuosina toiminut mm. CSJ:n erinäisissä tehtävissä ja Vapauden toimituksessa. Sivuliikkeen hoitajana Hill on ollut vuodesta 1938 alkaen. Hän osallistuu aktiivisesti erinäisiin järjestötoimiin.

* * *

TOIMITUSTYÖLÄISET

W. Eklund, Vapauden vastaava toimittaja, syntynyt Porissa, Suomessa uudenvuoden "lahjaksi" 1907. Tullut Canadaan 1928. Työskennellyt Suomessa metallimiehenä ja Canadassa rakennusalalla. Ollut palveluksessa huhtikuusta 1937, siis yhtämittaa Vapauden toimituksessa yli 30 vuotta, lukeutuen siihen lähes kaksi vuotta Canadan asevoimissa palvelu toisen maailmansodan aikana. Vaimonsa Alinan ("Mummo Eklund") kuten Brian-poika sanoo) ensimmäinen mies kuoli kaivosonnettomuudessa. Eklund on myös toisessa avioliitossa. Osallistuu kiinteästi järjestötoimintaan ja entisenä painijana harrastaa ulkoilua, metsästystä ja kalastusta tilaisuuden sattuessa.

* * *

Irja Koivula, oikolukija ja postittaja. Syntynyt Garson Minella, kasvanut ja saanut kouluopetuksensa Levackissa, Ont. Ensimmäinen miehensä, Aku Korhonen, oli ennen kuolemaansa vähän aikaa Vapauden

(Jatkuu sivulla 3)

PÄIVÄN PAKINA

MONTA PIENTÄ TAI YKSI ISOMPI?

Lehtemme Vapauden lähtiessä pian toiselle 50-vuotistaipaleelle, allekirjoittaneelle annetaan lupa "ajatella" ääneensä asiasta, jota luulisi kannattavan ajatella muidenkin.

Kysymys on siitä, että mitä mahdollisuuksia löytyy, jos on hyvää tahtoa, ensi askeleiden ottamiseksi Canadan suomalaisten sanomalehtien yhteistyön hyväksi?

Asia on tietenkin "kiperä ja kapera kuin pukin sarvi" ja se vaatii luonnollisesti aika paljon tupakkaa sekä hyvää tahtoa joka puolelta. Mutta jos oikein vakavasti asiaan paneudutaan, niin kysyä kaiketi voidaan, että eiköhän sitä jonkinnäköisiä mahdollisuuksia — vaikka kuinka pieniä aluksi — sentään löydetä, jos lähdettäisiin siltä pohjalta, että niitä Junulan ja Tanulan raja-aitoja on pidetty yllä jo riittävän kauan.

Kukaan ei enää voi kieltää sitä tosiasiaa, että **"vain yhteisesti toimien** voidaan parhaita mahdollisia tuloksia täkäläisten kansalaistemme toimesta saavuttaa. Siitä on meillä kumoamattomana esimerkkinä sodan jälkeen järjestetty kansalaisesti toiminut, kaikkien täkäläisten kansalaistemme yhteisesti muodostama Suomi-Apu-järjestö, minkä kautta ja avulla saatiin todella arvokkaita tuloksia.

Toisena kirkkaana esimerkkinä yhteistoiminnan edullisuudesta on viime kesänä Sudburyssa Canadan Centennial-juhlan vieton merkeissä järjestetty yhteinen Suomi-viikko", mikä myös onnistui suurenmoisesti.

Toisaalta esimerkiksi Suomesta täällä käyneet vierailijat, m.m. Suomi-Seuran eräät edustajat ovat 'ääneensä' ihmetelleet sitä — että tällaisen pienen kansallisuusryhmän toimesta ylläpidetään niin monta "pientä lehteä" sen sijaan että olisi yksi suurempi lehti.

Myös tiedetään, että täkäläisten kansalaistemme kaikki sanomalehdet elävät alituisessa köyhyydessä ja puutteessa sekä epävarmuudessa siitä mitä seuraava vuosi tuo tullessaan varsinkin jos joudutaan maksamaan palveluskunnille ajan tasoa vaativat palkat, hankkimaan kunnolliset uutis- ja kuvapalvelut jne.

Tässä vaiheessa kuulemme ikäänkuin meille sanottaisiin jotakin "hätähuudosta" ja Vapauden niin heikosta talousasemasta että lehtemme yrittää muka "pelastua hakeutumalla toisten lehtien seuraan.

Emme yritäkään salata talousvaikeuksiamme. Mutta asiassa on toinenkin puoli. Ensinnäkin on muistettava, että Vapauden kannattajat ja lukijat ovat kuluneen viidenkymmenen vuoden aikana vieneet lehtensä monen suuren talousvaikeuden läpi ja tulevat epäilemättä tekemään niin tulevaisuudessakin ilman ulkopuolisten apua pyytämättä ja vastaanottamatta.

Sen lisäksi, sallikaa meidän valaista asiaa hieman syvemmältä hyväksikäyttämällä vanhaa suomalaista tarua ketusta ja pässistä. Sen mukaan oli kettu nähnyt niityllä vanhan pässin, jonka suuret pallit roikkuivat miltei maassa asti. Ketusta näytti siltä, että pässin pallit olivat aivan putoamaisillaan — vain ohut nahkakannin piti niitä enää kiinni.

Nälkä kun oli, niin kettu rupesi seuraamaan pässiä ja seurasi sitä koko päivän iltaan asti, mutta pässin pallit pysyivät lujasti niissä "heikoilta" näyttäneissä "kantimissa". Lopulta kettu kyllästyi ja sanoi, "hyi hitto, kuka niitä pässin munia söisikään", ja lähti pois.

Kenenkään ei kannata tehdä tätä "pässin virhettä" Vapauden "kuolemaa" odottaessa.

Tosiasia on, että suurista talousvaikeuksistaan huolimatta Vapaus tulee toimeen ja elää ilmeisesti yhtä kauan ja kauemminkin kuin eräät sen kilpailijat. Takeena siitä on Vapauden takana ja tukena olevien kansalaistemme päättäväisyys, tarmokkuus ja uhrautuvaisuus sanavapauden säilymisen puolesta.

Sen lisäksi — tulevaisuuden kannalta katsoen — Vapaudella on tiukan tullen vähän reservejäkin. Ei ole kaiketi mikään salaisuuden paljastus jos sanomme, että Canadan Suomalaisella Järjestöllä, joka omistaa ja kontrolloi Vapauden, on kiinteimistöomaisuuksia, jotka eivät nyt tuota "rikkauksia", mutta jotka voidaan tiukan tullen muuttaa vaikkapa rahaksi (haaleja, kesänviettopaikkoja jne) varovaisenkin arvion mukaan ¾ miljoonan dollarin arvosta.

Jos CSJ:n jäsenistö päättää, kuten uskomme sen menettelevän, jos, ja kun sellainen tilanne tulee, että vissit toimipaikat saavat mennä ja rahat käytetään Vapauden ilmestymisen takaamiseksi, niin silloin nähdään, että toiveet Vapauden lähitulevasta kuolemasta "ovat suuresti liioiteltuja" amerikkalaisen huumoristin Mark Twainin sanoja käyttääksemme.

Mitä tahansa lehtien välistä yhteistoimintaa tulevaisuudessa ehkä järjestetään Vapaus **ei siis tule** olemaan taloudellisena painolastina, vaan pikemminkin päinvastoin.

Mutta kaikki täkäläiset kansalaisemme hyötyisivät tällaisesta yhteistoiminnasta sanomalehtialalla. Olisi liian uskallettua ja kaukaskantoista puhua heti lehtiemme yhdistämisestä. Siihen ei ole ilmeisestikään mitään mahdollisuuksia vielä.

Mutta mikä estää näitä laitoksia alustavaa laatua olevasta yhteistoiminnasta sanomalehtien julkaisemista koskevissa liikeasioissa: kirjeenvaihtoverkoston ja eräitten muiden palvelujen järjestämisestä. Mikä estäisi meitä sopimasta sanokaamme siitä, että lehdet ilmestyvät täysin itsenäisinä laitoksina yhteistä latomoa ja painoa hyväksikäyttäen?

Muita samantapaisia yhteiseksi eduksi koituvia ehdotuksia — ja ehkä parempiakin — voidaan epäilemättä esittää muiden toimesta. Tämä vain asian herättämiseksi.

Kaikki mitä tässä on sanottu sanomalehtien yhteistyön tarpeesta ja mahdollisuuksista on vain allekirjoittaneen yksilömielipidettä. Selvää myös on, että mihinkään pikaisiin toimenpiteisiin ei tässä asiassa päästä. Mutta vaikka siihen tarvittaisiin 10 vuotta aikaa, niin keskustelu tämäntapaisesta kysymyksestä pitäisi alkaa avoimesti kaikkien lehtiemme palstoilla.

Seuraavalle 50-vuotistaipaleelle lähtiessään Vapaus katsoo luottamuksella tulevaisuuteen, mutta allekirjoittanut uskoo, vanhanaikainen mies kun olemme, että lehtiemme välisissä suhteissa olisi "laiha sovinto lihavaa riitaa parempi.

Siunatuksi lopuksi. Me emme halua etuilla kenenkään kustannuksella. Mutta meitä kiinnostaa suuresti, miten saataisiin paras mahdollinen lehtipalvelu täkäläisille kansalaisillemme.

Kysymys siis on: Voimmeko panna yhteisen edun yksityis- ja ryhmäetujen yläpuolelle?

Allekirjoittanut on puolestaan valmiina antamaan myönteisen vastauksen. — Känsäkoura.

Vapauden 50-v. juhla Torontossa lokak. 29 pnä

TORONTO — Tämän lokakuun 29 päivänä, siis sunnuntaina, riennämme oikein joukolla Don-haalille Vapauden 50-vuotista syntymäpäivää viettämään. Siellä saamme nauttia hyvästä, valitusta ohjelmasta ja samalla kunnioittaa läsnäolollamme syntymäpäiväsankaria, Vapaus-lehteämme.

Tilaisuus alkaa kello 4 iltapäivällä. Siellä siis tavataan.

Finlandia kuoron toiminnasta

Toronto. — Oli todella suuri ilo miehille, — nähdä entiset naislaulajat viime harjoituksissa. P. Hietalan ohjauksella pääsemme eteenpäin joka on innoittavaa ja mukaansa tempaavaa. Joulukuun 3 p:än konsertissa saamme kuulla kauniita lauluja, osa Paul Hietalan sovittamia.

Sunnuntaina marraskuun 5 p. kello 4 ip. esitetään kuoron toimesta "Maaret — tunturin tytär". Elokuvassa saa nähdä Lapin kauniita maisemia ja mielenkiintoinen rakkaustarina. Väliajalla kuoron naiset huolehtivat ravintolatarjoilusta. Pitäkää mielessä.

Marraskuun 25 p:nä on Finlandia kuoron järjestämä kabaretti, siitä lähemmin maksetussa ilmoituksessa.

Poika Willoudalesta.

Vapauden nykyinen henkilökunta

(Jatkoa sivulta 2)

toimituksessa. Heillä on yksi poika. Asui perheineen toistakymmentä vuotta Timminsissä jossa toimi mm. Vapauden sivuliikkeen hoitajana. Avioitui toisen kerran Aatu Koivulan kanssa vuonna 1952. Heillä on kotinsa "Pikku Penagella". Irja Koivula oli aikaisemmin kesälomien aikana yhden kesän oikolukijana ja tuli jälleen toimitukseen avuksi tammikuussa 1962. Hän osallistuu kiinteästi kuoron ja orkesterin toimintaan sekä muihin järjestörientoihin ollen CSJ:n Sudburyn osaston sihteeri ja Vapauden johtokunnan jäsen.

* * *

Lyyli Pärssinen, Liekin toimittaja ja Kodin Piirin Eeva. Syntynyt Helsingissä, Suomessa. Tullut Canadaan tammikuulla 1947, miehensä Jussin kanssa. Heillä on oma koti Wahnapitaessa. Tuli palvelukseen marraskuulla 1962 mutta sitä ennen, kotoa päin, toimitti "Kodin piiristä" osastoa Vapaudelle jo kolme vuotta, ollen muun muassa tämän osaston alkaja ja yhä edelleen toimittaja. Auttaa avuliaasti yhteisissä toimitustehtävissä. Mieliharrastuksensa ovat ompelu ja kaunokirjallisuus — lukeminen ja kirjoittaminen, ollen mm. CSJ:n Sudburyn osaston johtokunnan jäsen.

* * *

HENKILÖHISTORIAA

Liikkeenhoitajat: Edwin Suksen edeltäjinä Vapauden liikkeenhoitajina ovat olleet ensimmäisen 18 vuoden aikana: H. Paasikivi, Pekka Katainen, H. Juntunen, J. V. Kannasto, J. W. Ahlqvist, John Stahlberg, Emil Wilen ja H. Ellmen.

Vapauden ensimmäinen vastaava toimittaja (jonka "Työmies' luovutti hyväntahtoisesti vastaperustettua lehteämme auttaakseen) oli Yrjö Mäkelä. Hänen jälkeensä tuli "vastaavaksi" seuraavat henkilöt: Heikki Juntunen (1919), Henry Puro (vuoteen 1924), tunnettu kirjailija A. B. Mäkelä (Kaapro Jääskeläinen v. 1924), Onni Saari (1925) Arvo Vaara, Sulo G. Neil, Bruno Tenhunen (1929) ja A. B. Mäkelä 1930 ja sitten noin 7 kk. kuluttua Arvo Vaara. J. Kokkonen tuli vastaavaksi 1932 ja sen jälkeen 3-henkinen kollegio (Frank Halminen, Niilo Mäkelä ja Martta Setälä). A. T. Hill (1934) Paul Frederickson 1939 ja saman vuoden lopulla W. Eklund.

MENETYKSIA

Kuluneen 50 vuoden aikana lehtiliikkeemme on menettänyt kuolemantapausten johdosta lukuisia hyviä ja uskollisia työläisiä. Varsinkin Vapauden ja Liekin toimitukset ovat viimevuosina saaneet kovia iskuja miltei poikkeuksetta ennenaikaisten kuolemantapausten muodossa. Aku Korhonen kuoli parhaassa miehuudeniässä verisyöpään syyskuussa 1949. Sen jälkeen, siis kahdeksantoista vuoden aikana, on toimituksesta muuttanut seuraavassa järjestyksessä sinne mistä ei paluuta ole: Liekin toimittaja Jalmari Saari, Vapauden toimittajat Hannes Sula, Kalervo Ketola, Untamo Mäkelä, Liekin toimittajat Kalle Salo ja Aku Päiviö ja viimeisenä Eino Mäki.

Liikkeenhoitaja Edwin Suksi on ollut nykyisessä toimessaan syyskuusta alkaen v. 1935.

Vapauden latomon esimies ja käsilatoja Eino Siren on vuodesta 1951 alkaen toista kertaa Vapauden palveluksessa.

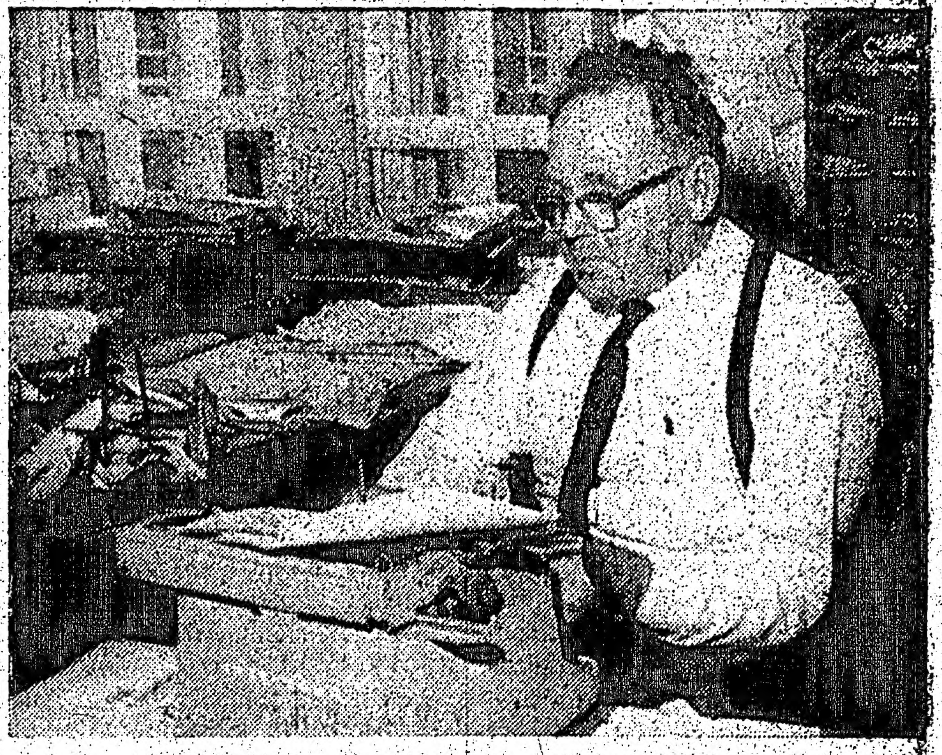

Vapauden vastaava toimittaja W. Eklund on ollut liikkeen palveluksessa huhtikuusta 1937, ja nykyisessä toimessaan vuoden 1940 alusta alkaen.

Ilmoitusasiamies Aimo Mäki on ollut Vapauden palveluksessä yhtä puolen vuoden väliaikaa lukuunottamatta vuodesta 1933 alkaen.

Konelatoja ja -korjaaja Martin Kivari on ollut Vapauden palveluksessa huhtikuusta alkaen v. 1942.

Liekin toimittaja Lyyli Pärssinen on ollut nykyisessä tehtävässään marraskuusta alkaen 1962.

Kirjanpitäjä Lillian Jokinen on elokuusta alkaen v. 1967 toista kertaa Vapauden palveluksessa.

Kone- ja käsilatoja Karl Palomäki on ollut Vapauden palveluksessa maaliskuusta alkaen v. 1957.

Irja Koivula, oikolukija, postittaja ("Irja-täti") on ollut Vapauden palveluksessa tammikuusta alkaen v. 1962.

Kirjakaupan myyjätär, miss Miriam Kauppinen on ollut Vapauden palveluksessa helmikuusta alkaen v. 1957.

Kone- ja käsilatoja Jorma Talkio on ollut Vapauden palveluksessa maaliskuusta alkaen v. 1961.

CSJ:n Sudburyn osaston sekakuoro Sävelen johtajana pitkän aikaa toiminut Rauha Mäki on silloin tällöin, viimeksi tämän juhlanumeron valmistamisen aikana, ollut auttamassa Vapauden toimitusta. Aikaisemmin tyttövuosinaan, ja vielä aviolitossa oltuaankin Rauha oli pitkän aikaa Vapauden osoitteiden hoitajana ja postittajana.

Osoitteiden hoitaja Helmi Lindroos on ollut Vapauden palveluksessa toukokuusta alkaen v. 1963.

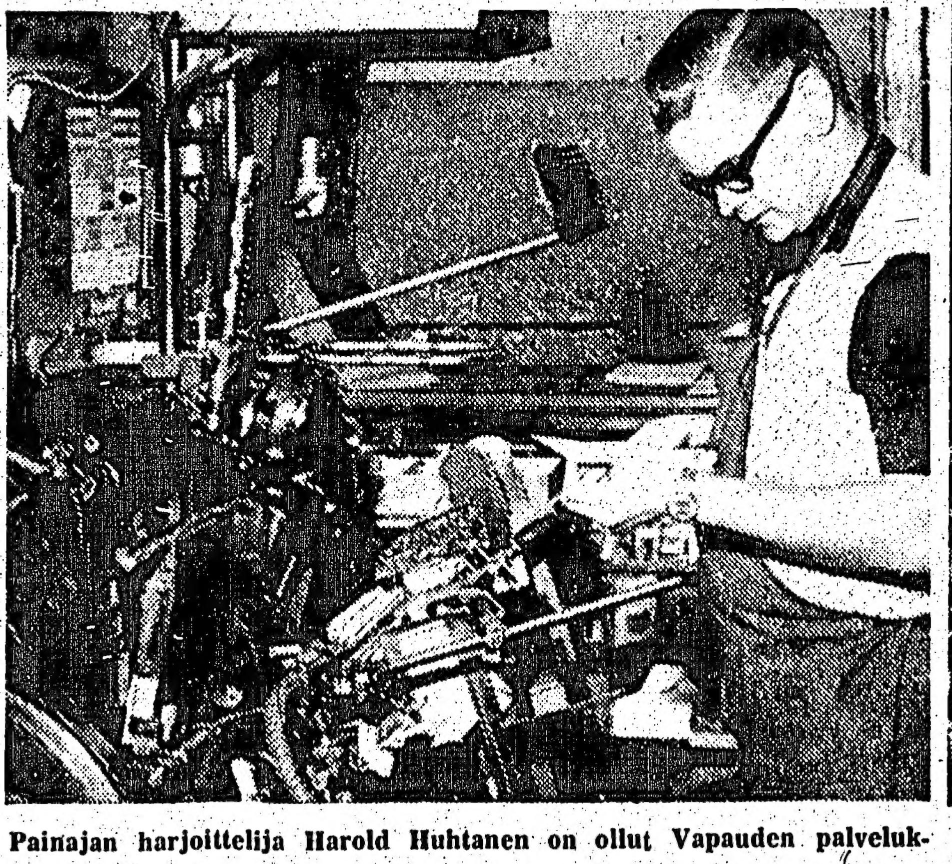

Painajan harjoittelija Harold Huhtanen on ollut Vapauden palveluksessa maaliskuusta alkaen v. 1963.

Painaja Vilho Kotila on ollut Vapauden palveluksessa vuodesta 1951 alkaen.

Urheilua

Igorin kova kuntonäyte yleisurheilu kohokohta

Neuvostoliittolainen pituushyppääjä Igor Ter-Ovanesian oli torstaina Mexicon yleisurheilukilpailujen loistavin tähti ponkaistuaan neljännellä yrittämällä maailmanennätystä sivuavan tuloksen 835. Sitä ennen hän oli jo ennättänyt parantaa nimissään ollutta Euroopan ennätystä hyppäämällä 833. Hämmästyttävän tasaista huippukuntoa. Eräs yliastuttu hyppy kantoi lisäksi 840 seutuville.

Ennen torstaita olivat pituushypyn ME-numerot pelkästään U SA:n Ralph Bostonin nimissä, ja ne olivat syntyneet Modestossa 29. 5. 1965. Ter Ovanesianin Euroopan ennätys 831, joka aikoinaan oli myös ME, oli vielä vanhempi, sillä se näki päivänvalon Jerevanissa 10. 6. 1962.

Igorin nimi on jo entuudestaan tuttu urheiluväen keskuudessa. Hänellä on tilillään kaksi Euroopan mestaruutta, yksi EM-hopea ja kaksi olympiapronssia (1960 ja 1964). Ter-Ovanesian on syntynyt 19. 5. 1938. Hänellä on pituutta 186 senttiä ja painoa 78 kiloa. 16-kesäisenä hän hyppäsi 683, ja ensimmäinen seitsemän metrin ylitys tapahtui 17-vuotiaana. Kahdeksan metrin haamuraja taas rikkoutui ensi kerran vuonna 1959.

Sveitsikin sai ensimmäisen kultamitalinsa yleisurheilussa Werner Dutterweilerin voitettua 10-ottelun. Kilpailuun ei ottanut osaa maailman huippuluokan tekijöitä eikä Duttweilerin tulos, hieman yli 7,000 pistettä varmastikaan tule riittämään kärkitiloille varsinaisissa olympiakisoissa. Toiseksi sijoittunut Neuvostoliiton Gennadi Bliznetsov teki erikoislajissaan seiväshypyssä komean tuloksen 520, joka on uusi NL:n ennätys.

1,500 metrin juoksu muodostui jännittäväksi. Meksikon Palomarez oli kärjessä vielä 150 metriä ennen maalia, mutta sai loppukiritaistossa päästää ohitseen Länsi-Saksan Tummlerin, Neuvostoliiton Raikon ja joukon muitakin. Tummlerin voittoaika oli 3.46,4. Tunisian Gammoudi hallitsi puolen peninkulman juoksua ja otti toisen kultamitalinsa näissä kisoissa ajalla 14.41,0. Länsi-Saksan Letzerich valtasi hopean ja Meksikon Martinez pronssin. Naisten 800 metrillä Jugoslavian sirojäseninen ja nuori Vera Nicolic oli paras ajalla 2.05,3. Naisten aitajuoksun voiton korjasi puolestaan Englannin Mary Rand ajalla 10.8.

Eräillä urheilijoilla oli melkoisia vaikeuksia kilpailujen jälkeen. 1,500 metrin viides mies, Italian Gianni del Buono oli kannettava kentältä sen jälkeen kun hän oli selviytynyt maaliin. Belgian de Hertoghe tarvitsi myös lääkärin apua ja sai happinaamarin kasvoilleen. Vielä suurempi sähinä kävi nykyaikaisen viisiottelun viimeisen lajin, maastojuoksun maalissa. Ambulansseja oli paikalla vieri vieressä, lääkäreitä parveili joka puolella ja happipulloja kannettiin kiireesti väsyneille ja puolitajuttomille kilpailijoille. Ei vaikuta kovin terveelliseltä tuo urheileminen Mexicon korkeuksissa.

Ruotsille kolmas hopea, Cobianille kaksi kultaa

Mexico. — Ruotsi sai kolmannen hopeamitalinsa Mexicon esikisoissa Bo Forssanderin saavuttua maaliin hyvänä kakkosena ajalle 13,9 yleisurheilun 110 metrin aitojen loppukilpailuissa. Kilpailujen ehdoton suosikki, Italian Eddy Ottoz vei kultamitalin ajalla 13,6 Vielä noin 70 metriä ennen maalia Ottoz ja Forssander olivat tasoissa, mutta italialaisen tasaisen varma meno maaliviivalle asti toi voiton. Pronssi meni Englannin Alan Pascolle.

Kuuban nopsakkajalkainen juoksijatyttö Miguelina Cobian voitti naisten 200 metrin loppukilpailun ja vei toisen kultamitalinsa näissä kisoissa. Aiemmin hän oli voittanut 100 metrin juoksun Cobianin voittoaika myötätuulessa — 2.1 m.s. — oli 23,1. Ranskan Gabrielle Meyer ja Ruotsin Karin Wallgren seurasivat hyvin ja katkaisivat maaliviivan ajassa 23,4. Meyer tuomittiin kuitenkin hopeamitalin haltijaksi.

Neuvostoliitto vei nimiinsä viidennen kultamitalinsa Tokion olympiakisojen kultamitalimiehen Romuald Kliminvoitettua moukarikilvan omalla kymmenluvullaan olevalla tuloksella — 70.40. Unkarin Gyula Zsivotsky oli toinen 68.19 kantaneella heitollaan ja USA:n Edward Burke jäi Zsivotskystä noin 1,5 m — 66.61.

400 metrillä Puolan Jan Werner juoksi ainoana miehenä alle 46 sekunnin rajan ja vei helposti kultamitalin 45,6.

— Työssä Ruotsissa oli 1, heinäkuuta 171,603 ulkomaalaista, joista ei-pohjoismaalaisia 67,781. Viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna oli ulkomaalaisen työvoiman kokonaismäärä lisääntynyt 4,633 hengellä ja ei-pohjoismaalaisten työntekijäin määrä 47 hengellä.

Tunisian Gammoudi kympin sankari Mexicon avajaisissa

Pousi pomppi kolmiloikassa neljänneksi

Mexico. — Tunisian Mohammed Gammoudi voitti Mexicon kolmansien esikisojen yleisurheilukilpailujen avauslajin 10,000 metriä ajalla 30.16,0. Tiukassa loppukiritaistelussa hän löi Saksan Jyrgen Haasen 0,2 sekunnilla. Estejuoksun ME-mies belgialainen Gaston Roelants johti juoksua vielä 800 metriä ennen maalia, mutta sitten tuli ilmeiseseti hengitysvaikeuksia, ja häneen oli jäätävä. Roelants saapui Mexicoon viisi päivää ennen kisoja.

Kolmiloikassa Suomen Pertti Pousi ponkaisi neljänneksi tuloksella 16.09. Voiton vei Neuvostoliiton Viktor Sanejev tuloksella 16.58. Viime vuonna mie hen paras noteeraus oli vain 15.72. Senegalin M. Dia pomppi yllättäen toiseksi tuloksella 16.48, ja Unkarin Kalocsai oli kolmas samalla tuloksella kuin Pousi.

MEXICO ON KUHALLE EPÄONNEN PESÄPAIKKA

Jouko Kuha, Suomen suuri yleisurheilutoivo Mexicon esikisoissa sijoittui 3,000 metrin estejuoksussa 15:ksi eli viimeiseksi. Juoksun voitti belgialainen ME-mies Gaston Roelants ainoana 9 minuutin alittajana ajalla 8.57,0. Seuraavina olivat Länsi-Saksan Brosius 9.03,0 ja NL:n Kurijan 9.06,8.

Henkisen alavireyden lisäksi Kuha loukkasi kilometrin juoksun jälkeen polvensa kuivaan esteeseen, mikä osaltaan vaikeutti menoa. Kuhan aika 9.30,0 kertoo kaiken hänen sopeutumisestaan oloihin Mexicossa, jossa hän ei todellakaan tunnu saavuttavan menestystä. Edellisellä kerralla mieheen iski virus, joka ei hellittänyt koko aikana ja esti osanoton kilpailuihin.

Muista tuloksista mainittakoon seuraavat:

Kuula: 1) Matson USA 19.87, 2) Bruch Ruotsi 17.61.

800 m: 1) Dufresne Ranska 1.48.8, 2) Kemper, Länsi-Saksa 1.49,0, 3) Jungwirth T-slovakia 1.49,4.

Korkeus: 1) Gavrilov NL 213, 2) Serban Romania 210, 3) Dahlgren Ruotsi 205.

Naisten 100 m: 1) Miguelina Cobian Kuuba 11,4, 2) Gabrielle Mayer Ranska 11,6.

Naisten 400 m: 1) Charlette Cook USA 52,4, 2) Karin Wallgren Ruotsi 53,0 (uusi Pohjoismaiden ennätys).

Chrisfos Papanicola löi jenkit E-tuloksella

Mexico. — Kreikkalaiset eivät useinkaan ole päähuomion kohteena yleisurheilukilpailuissa, mutta Christos Papanicolau jätti varjoonsa kaikki muut huippu-urheilijat voittaessaan Mexicon esikisojen seiväshypyn kullan ja rikkoessaan Euroopan ennätyksen.

Viisi tuntia kestänyt jännittävä kilpailu päättyi Papanicolaun voittotulokseen 5.30, joka on vain kahdeksan senttiä heikompi kuin amerikkalaisen P. Wilsonin nimissä oleva maailmanennätys. Papanicolau teki vielä kolme yritystä uudesta maailmanennätyskorkeudesta, mutta ne epäonnistuivat hiuksenhienosti. Myöhemmin Papanicolau kertoi, että hän olisi pystynyt uuteen maailmanennätykseen, jos hänellä olisi ollut jäykempi lasikuituseiväs.

Suomalaisten kannalta seiväskilpa oli melkoinen pettymys, sillä Mustakari jäi yhdeksänneksi ja Alarotu yhdenneksitoista varsin vaatimattomilla tuloksilla.

Nassiri avasi nostajien kilpailut ME-tuloksella

Mexico. — Iranin Mohammed Nassiri voitti Mexicon kolmansien esikisojen painonnostokilpailujen ensimmäisenä päätökseen saadun kilpailun, sarjan alle 56 kg. Hänen yhteistuloksensa oli 360 kg, joka on virallista olympiaennätystä parempi, mutta esikisoissa sitä ei voida pitää olympiaennätyksenä. Sen sijaan hänen työntötuloksensa 145 kg on uusi maailmanennätys. Aiempi maailmanennätys 144 kg oli Vahonin NL.

Kolmanneksi kilpailuissa sijoittunut Imre Földi punnersi ylimääräisellään 125 kg, joka oli myös ME tulos, mutta tarkistuspunnituksessa miehellä oli 100 grammaa ylipainoa tähän sarjaan, eikä tulosta voida hyväksyä ennätykseksi.

Japani joukkuevoittoon ja Diamidov 12-ottelun paras

Mexico. — Japani voitti odotetusti voimistelun miesten joukkuekilpailun Mexicon esikisoissa. Kultamitali joukkueen pistemäärä oli 572.40. N-liitto vei selvällä erolla toisen sijan ennen USA:n yhdistelmää. Pistemäärät olivat 568,10 ja 534,30.

Henkilökohtaisen 12-ottelun kultamitali meni Neuvostoliittoon. Sergei Diamidev keräsi 115.35 pistettä. Kaksi seuraavaa sijaa meni Japanin nimiin. Akinori Nakayama oli toinen 114,95 ja Kokio Endo kolmantena 114.70.

Suomen Mauno Nissinen jakoi 18:nnen tilan Sveitsin Roland Hurzelerin kanssa pistein 109.10. Lasse Laine oli 36:s pistein 98.35.

Lajikohtaisen joukkuekilpailun paras oli Japani, joka vei neljän telineen mestaruuden. Neuvostoliitto vei jälelle jääneet kaksi telinettä — permannon ja hypyt.

Henkilökohtaisten telinemestaruuksien loppukilpailut selvitettiin myös. Japanin Akinori Nakayama siirtyi neljän lain kärkitilalle — permanto, nojapuut, rekki ja renkaat — ja lisäksi Yokio Endo otti vastaavan tilan hypyissä. Hevosella siirtyi Sergei Diamedov ainoana neuvostoliittolaisena telinekohtaisen kilpailun kärkeen.

NATASHA KUTSHINSKAJA NAISVOIMISTELUN PARAS

Mexico. — Tshekkoslovakja voitti 0,20 pisteellä Neuvostoliiton Mexicon esikisojen naisten voimistelun joukkuekilpailussa. Henkilökohtaisen kilpailun voitti selvästi kolminkertainen Neuvostoliiton mestaritar Natasha Kutshinskaja ennen Tshekkoslovakian Maria Krajcirovaa. Nämä kaksi jakoivat myös voitot neljältä eri telineeltä.

TULOKSIA

Joukkuekilpailu: 1) Tshekkoslovakia 375.70, 2) Neuvostoliitto 375.50, 3) Japani 369,15, 4) Unkari 356,20.

Baszanowski tekaisi 3 uutta ME:tä

Mexico. — Puolalainen painonnoston ME-mies Waldemar Bazsanowski, Tokion kisojen kultamitalimies vuodelta 1964, voitti Mexicon esikisojen sarjan 67,5 kg uudella yhteistuloksen maailmanennätyksellä 440 kg.

Aikaisempi yhteistuloksen ME oli 437,5 kg ja se oli ollut Neuvostoliiton Evgeni Katsuran nimissä. Baszanowski muokkasi samalla uuteen uskoon myös tempauksen ME:n lukuihin 133,5 kg sekä työnnön ME:n lukuihin 170 kg. Tempauksens entinen ME oli hänen nimissään ollut 134 ja työnnön entisen ME:n 168,5 kg oli pitänyt hallussaan NL:n Valeri Kaplunov.

Puola ja Kiina allekirjoittaneet yhteistyösopimuksen

Kiina ja Puola ovat allekirjoittaneet tieteellistä ja teknistä yhteistyötä koskevan sopimuksen, ilmoitti uutistoimisto Uusi Kiina Pekingissä.

Sopimuksen allekirjoittivat Pekingissä Puolan taloudellisen yhteistyökomitean varapuheenjohtaja Antoni Czechowilz ja Kiinan hiiliteollisuuden apulaisministeri Fan Wen-tsai. Sopimus allekirjoitettiin Kiinan ja Puolan yhteistyökomission neuvoteltua asiasta 7—17. lokakuuta.

Kuolon saalista Fort Arthurissa

Port Arthur. — Anton Lehto kuoli 7 viikkoa sitten saamiinsa vammojen johdosta, ja haudattiin viime lauantaina Dog Riverin hautausmaahan. Tänne oli hän tullut 53 vuotta sitten, asettuen asumaan Fort Williamiin josta myöhemmin siirtyi uudisfarmilleen Kaministiquaan.

Suremaan jäivät vaimonsa Alma, kolme tytärtä, Bertha, Eva ja Ingrid, sekä neljä poikaa, Walter, Noble, Allan ja Richard, ja yksi poikapuoli John Nygren sekä kolme tytärpuolta, 27 lastenlasta ja 6 lastenlastenlasta täällä ja kolme siskoa ja kaksi veljeä Suomessa.

A.T.H

Pekka Mertanen, joka palveli Canadan asevoimissa ensimmäisen maailmansodan aikana, oli kuolemaansa asti Vapaus-lehden lämmin ystävä ja hyvä tukija.

Vapaus-lehdelle

Ensiksikin, parhaimmat onnittelut 50-vuotiaalle Vapaus-lehdellemme. Tutustuin Vapauteen kaksikymmenvuosiluvulla eli heti kun saavuin tänne luvattuun maahan. Niin se tapahtui minulle niin helposti, kun melkein heti tänne saavuttuani tutustuin Kustaan kanssa ja hän kun oli lukenut Vapaus-lehteä näytenumerosta alkaen, niin samalla iskulla tuli kaksi uutta tuttavuutta solmituksi.

Tuttavuus Kustaan kanssa jatkui ja niin kävikin että päätimme yhtyä yksiin leipiin. Sen jälkeen kun aloitimme yhteisen vaelluksemme ei ole Vapaus lehden tilaus katkennut. Paljon on ollut koettelemuksia ja pulakausia tällä meidän pitkällä elämän taipaleella, monta kertaa on pitänyt "tollarin" reunaa venyttää pitemmäksi että on saatu riittämään lehden tilaukseen, mutta aina se on pitänyt riittää.

Ilman Vapautta olisi elämä ollut niinkuin olisimme asuneet sellaisessa talossa missä ei ole ikkunaa, olisi ollut pimeässä hapuilemista. Olihan alku aikoina ikävät kielivaikeudet hyvin hankalat, vaikea oli pysyä pinnalla, mutta Vapaus kun saapui niin se valaisi ja selvitti monet epäselvät asiat. Vieläpä nytkin kun kaikkialla kiehuu ja kuohuu, olemme asioista epävarmoja silloin on Kustaalla tapa sanoa "odotetaan kun Vapaus tulee, kyllä siinä varmasti on selostus." Olipa kysymys vaikka mistä yleismaailmallisesta tapahtumasta.

Siis hartain toivomuksemme on että Vapaus eläisi edelleen ja selostaisi uutiset totuuden mukaisesti kaikkiin suomalaisiin perheisiin. Meidän kaikkien suomalaisten velvollisuus on tukea ja vaalia lehtemme tulevaisuutta että sen jatkuva ilmestyminen pysyisi varmana. Siis onnittelemme Kustaan kanssa 50 vuotista Vapaus-lehteämme ja toivotamme jatkuvaa tarmoa ja paljon valoisia vuosia edelleen.

Toveriterveisin. — Juliaana.

Kultavuoden juhla Finnish haalilla

Kaikkienhan tiet johtaa Finnish haalille marraskuun 5 päivänä, sehän on selvä. Mutta allekirjoittaneelle on tullut muistivirhe alkamisajasta. Aikaisemmin ilmoitin kello 1 ja se onkin kello 2 i.p. Siis Vapauden 50 vuotisjuhla-kalkkuna päivälliset ovat yllämainittuna päivänä alkaen kello 2 i.p.—

Tulkaa juhlimaan. — Nauttimaan hyvästä ateriasta ja ohjelmasta ja kaikesta siihen kuuluvasta.

S.

Tunnettu kirjailija A. B. Mäkelä, joka oli kaksi eri kertaa Vapauden toimittaja. Myöhemmin Mäkelä oli aktiivinen Vapauden avustaja kuolemaansa saakka.

Työttömyys ennätystasolla USA:ssakin

Työttömyys nousi USA:ssa viime syyskuussa korkeimmalle sitten viiteen vuoteen, tiedoittaa USA:n työministeriö. Työttömien prosenttiluku nousi elokuun 3,8 prosentista 4,1 prosenttiin syyskuussa.

Työttömyyden voimakas nousu on herättänyt sekavia tunteita sekä työvoimaviranomaisten että hallituksen piirissä. Hallituksen oman propagandan mukaan maassa pitäisi olla vallalla korkeasuhdanne — elää hän USA:n talous puolittain sotatalouden vallassa. Vietnamin sodan ynnä muiden sotilasmenojen jyrkkä kasvu kehittyy kuitenkin vain määrättyihin varusteluteollisuuteen kuuluviin sektoreihin, toteavat asiantuntijat. Todellisuudessa USA:n teollisuuden kapasiteetista on käytössä vain 85 prosenttia — terästeollisuudessa vain 66 prosenttia, sanovat asiantuntijat.

Pommitusta eskaloitiin edelleen Vietnamissa

Saigon. — Yhdysvaltain lentokoneet pommittivat tiistaina ensimmäisen kerran Pohjois-Vietnamin suurinta MIG-koneiden lentokenttää Phuc Yenissa, Hanoin lähettyvillä. Amerikkalaiset sanoivat "uskovansa", että he ampuivat alas yhden MIG-koneen.

Phuc Yenia pidetään Pohjois-Vietnamin pääkaupungin avainasemassa olevana puolustuspaikkana. Amerikkalaiset pitävät sitä myös yhtenä voimakkaimmin puolustettuna paikkana. Tämä oli jo kolmas peräkkäinen MIG-koneiden lentokenttien pommituspäivä .

Eräs hyvä syy siihen, että lennätte kanssamme Skandinaviaan on se, että yhtiömme on skandinaavinen. Mutta on olemassa pätevämpikin peruste.

Meillä on enemmän lentoja kuin yhdelläkään toisella lentoyhtiöllä. Ja jokainen niistä on jet-koneella. Scandinavian Airlines'in DC-8 jetit lentävät kolmasti viikossa välilaskutta Montrealista Kööpenhaminaan, josta on yhteydet Helsinkiin. Joka merkitsee teille parempaa mahdollisuutta saada lentopaikka itsellenne silloin kun haluatte.

Ja kun kerran olette päässeet perille, teitä varmaankin ilahduttaa tieto siitä että SAS'illa on laajempi lentoverkosto Skandinavian ja itse asiassa koko Euroopan kaupunkien välillä, kuin yhdelläkään toisella Atlantin yli lentävällä yhtiöllä.

Mutta vaikka viittaisitte kintaalla lentovuoroihimme, ja haluatte sittenkin lentää SAS'illa ainoastaan skandinaavisten herkkujemme ja vieraanvaraisuutemme takia, sekin sopii meille.

SAS
SCANDINAVIAN AIRLINES

199 Bay Street, Toronto. Telephone: (416) 362-5221
800 Dorchester Boulevard, Montreal. Telephone: (514) 861-8311
211 Portage Avenue, Winnipeg, Man. Telephone 943-0675

(12-26)

Onnittelumme VAPAUS-lehdelle 50-vuotissyntymäpäivänä!

• Sudbury, Ont.

Ilmari Vähäpukkinen
Arne Walli
Armas Walli
Sanni Hill
Nick Ruha
Tyyne ja George Walli,
Azilda, Ont.
Laina ja Urho Purra
Aili ja Aarne Lindholm
Aino ja Arvi Lahti
Anni Kannisto
Ester Jouppi
Norma ja Nick Skuro
Lempi ja Olavi Hirvelä
Aili ja Väinö Hohter
Hilma ja Ensio Wuori
Elsa ja Henry Riekko
Hilda Huhtanen
Kerttu ja Taisto Länsi
Fiia ja Kristian Wiita
Karen, Laimi ja Niilo Niemi
Irma ja Ernie Impola
Anni ja John Lievonen
Ella ja Heikki Strom
Martha ja Mikko Laakso
Anja ja Kalle Kassinen
Martha Mäki
Aino ja Jack Mäki
Aino ja Armas Eloranta
Milja ja Lauri Aho
Mary Saari
Siiri ja Kalle Sillanpää
Hilma ja Frank Koivu
Jenny Jylhä
Lilja Anttila
Sofia Pöntiö
Betty Kopsala
Hilja Smith
Jack Kiviniemi
Hilma ja John Filpus
Sofia ja Erkki Piirainen
Ida Nordlund
Olga Taipale
John Tala
Olga Salo
Sulo Vesanen
Venla ja Antti Luukko,
Garson, Ontario
Paavo Kivinen
Jarl Lind
Elina ja Vili Pankka
Senja ja Edwin Suksi
Asta ja Vate
Vilma ja E. Lehtola
Hulda ja Aarno Hietalahti
Martha ja Onni Kekki
Helmi ja Ossi Punkari
Anni Fogel
Iris, Wimpy ja Gail Hakala
Lauri Niininen
Walter Koivisto
Hanna ja Matti Saari
Anni ja Erkki
Irja ja Kalle Tulla
Anni ja John Peterson
Linda ja Lauri
Bertha ja Aarne Kummu
K. Mäki
Maire ja Viljo Oikarinen
Eini ja Kauko Huhta ja lapset
Heikki Inkilä
Tyyne Männistö ja Heikki
Lillian ja Aulis
Miriam Kauppinen
Jack Liinamaa
Esteri ja Eino Siren
Hilda ja John Raivo
Edla Möttönen

• S. S. 1, Sudbury, Ont.

Maria Kaven

• R. R. 2 (Long Lake), Sudbury, Ont.

John Salminen
Lauri Jokinen
Saima ja Lauri Lampi
Helga ja Toivo Kivi
Irene ja Elis Holla
Tili ja Vic Hänninen
Elina ja Viljo Hänninen
Ida ja Atu Koivula
Hanna ja Anna
Onerva ja Martti Latvala
Aune ja Matti Haveri
Anna Viita
Maria ja Valpas Hänninen
Bertha ja Kaarlo Toikka
Lea ja Niilo Toikka
Tyyne ja Antti Hirvi
Kalle Lantto

• R. R. 3 Sudbury, Ont.

Ida Romo
Sally ja Tauno Hakala
Sam Mäkysen perhe
Velma ja Allan Kaven
Maria ja Bob Kirkwood
Rosa ja A. Aalto
Helmi ja Svante Kotila
Miriam ja Raimo Kotila
Anita ja Vilho Kotila
Margit ja Wäinö Romo ja lapset
Joan ja Karl Palomäki
Helmi ja Olavi Lindroos

• R. R. 4, Sudbury, Ont.

Kalle Kukkanen
Maria Marttinen
Emmi ja Hannes Suomala
Yrjö Haapala
Tyyne Kinnunen

• R. R. 1, Copper Cliff, Ontario

Jenny ja Eino Santala
Alice ja Oiva Santala
Tilda Santala
Lydia Mäki
Sylvia ja Eero Basto
Helen ja Oiva Koski
Hanna Koski
Aino Virtanen
Eila ja Vili Niemi
Maria Rauhala
Alma Jacobson
Manda Hill
Martha ja Walter Mäki
Laura Hill
Vieno ja Herman Punkari
Sylvia ja Niilo Blomqvist
Selma ja Maurits Freeman
Hilja Salo
Hilda ja John Niemelä
Taimi ja Wäinö Hietanen
Laina Tolppanen
John Linden
Aino ja Emil Myllymäki
Rauha ja John Helin
Maria Elenius
Arne Elenius

• R. R. 1, Whitefish, Ontario

Heikki Oja ja perhe
Viola ja Elina Sytelä
Tekla ja Anselm Kääriäinen
Aino ja Lauri Koski
Hellen ja Bill Sundholm
Miriam ja Antti Hankonen
Linnea ja Evald Tuomaala
Maila ja E. Ojanperä
Mrs. Gustaava Ojanperä
Uuno Venna
Tyyne ja Matti Tolmonen
Katri Laine
Vilho Setälä
Anni Setälä
Viola ja John Passi
Aune ja Carl Saarela
Elina ja Arvi Sandholm
Gust Salminen
Heikki Ellmen
Emil Nojonen
Emil Laaksonen
Esther ja Toby Hakala
Irja ja Aatu Koivula
Sofia Pöntiö
Lempi ja Lauri Jokinen
Vilma ja Vili Vickman
Aino Kauppinen
Aili ja Antti Etula
Anna ja Chas. Palo
Taisto Saikkonen
John Saikkonen
Eli Kiviaho
Sylvi Honkala
Ida ja Jalmar Holmstedt
John Ahlqvist
Kalle Jokinen
Sandra ja Frank Kuusisto
Vera ja Väinö Lindholm
Alma ja Antti Ranta
Esther ja Eino Puiras
Saima ja Arvi Kivi
Aini ja Nick Grundsten

• R. R. 2, Wahnapitae, Ontario

Tyyne ja Kaarlo Harju
Kyllikki ja Sulo Lindroos
Ida ja Lauri Kontola
Helena Ahokas
Hilma ja Tauno Autio
Tyyne ja E. Ylinen
Sahni ja M. Ponne
Elli ja Wm. Hankanen
Aino ja Akseli Reipas
Lily Finni
Mr. ja mrs. Salminen ja perhe
Mr. ja mrs. T. Wähämaa
Hilja Kosola
Vieno ja Ilmari Leppänen
Tyyne ja Jack Järvi
Sylvi ja A. Kuusisto
Maria ja Arne Ylitalo
Helga, Helmi, Karen, Ken ja Kusti Hankanen
Lempi ja Frank Kivi
Sylvi ja Arvo Leppänen
Sara ja Bill Santala
Hilja Hakala
Hilja Kankkunen
Hilma ja Ville Lukkari
John Suominen
Irene ja Arvi Hako-Oja
Lyyli ja Jussi Pärssinen

• Estaire, Ont.

Tyyne ja Väinö Anttila

• Ansonville, Ont.

Reino Myllyniemi,
Box 54, Ansonville, Ont.

• Beaver Lake, Ont.

Helmi ja Werner Lammi
Sofia Kristiina Rönkä
Senja ja Vic. Jutila
Pirkko ja Bill Salminen
Arnold Mänty
Manda ja Arvi Salo
Ida ja Frank Mäkinen
Mary ja Joonas Kivi
Eugene, Maiju ja Evert Mäenpää
Helmi ja Yrjö Palomäki
Mari ja Matti Johnson
Lyyli ja Kalle Kauppinen
Elina ja Lauri Sinisalo
John Turpeinen
Lempi ja John Luopa
Helen ja Eino Tikkanen
Vilho Häkkinen
Kalle Honkanen
Martta Helin ja Brenda
Hilma ja Martti Piispanen
Niko Piispanen

• Bruce Mines, Ont.

Ilma ja Arvi Tuumanen
Elli ja Matti Lukkarila
Edith ja Emil Kohvakko
Emma ja H. Kangas
Matti Kujala
Vilma ja Väinö Niskanen
Greta Nurmi
Jenny Tuomisto

• Sault Ste. Marie, Ont.

Mary ja T. Kolppanen
Fanni ja H. Isotalo
Anni ja A. Lindberg
Hilda Heino
Hilma ja H. Kulmala
Mary ja S. Koskela
Sofia ja Vilho Luoma
Ida ja E. Muhonen
Hilja ja E. Erkkilä
August Kurikkala
Signe ja T. Huotari
Helga ja T. Alikoski
Alma ja S. Merisalo
Jack Mäki
Aino ja Y. Salminen
Anna-Liisa ja K. Kantovaara
Lydia Kesti
Jenny Kangas
Aili ja E. Simonen

• Wawa, Ont.

Vieno ja Kalle Jaakkola
Tyyne ja Martti Virtanen
Lilja ja Kusti Tiensuu
Hilma ja Gus Aho
Uuno Männistö
Sylvi ja Esko Niemi ja Jenny

• Nipigon, Ont.

Elna ja Kalle Lehtinen
Selina ja Wm. Ross
Louise ja Mike Aber
Elma ja Vikki Hasu
Frank Ruoho
Tyyne ja Leonard Mattson,
Red Rock, Ont.
Frank Vuotila
John Nurkkala
Martha Ruoho
Mandi Kautto
Lyydi ja Kalle Nevala
Mariana Nevala

• Sioux Lookout, Ont.

Bette ja Frank Hakala
Sanni ja Henry Blomqvist
Ida ja Emma Dalberg
Frank Leppänen
Seppo Myyrä
Miina Bergholm
Lempi Mäki
Tatta ja Sulo Hill
Aino Laitinen
Enok Ervast
Tyyne Markland
Aili Palmu
Arvi Palmu
Frank Hakala

• Atikokan, Ont.

Helen ja Walter Smith
Toivo Järviaho
Margaret, Mary ja Arvi Metsälä
Mr. ja mrs. Ensi Pannula
Tyyne Kivari ja pojat

• Kapuskasing, Ont.

Geo. Malin
E. Maki
Vieno Koski
Tyyne ja Felix Aho
Hilja ja Antti Lehtisaari
Jenny ja Väinö
Jack Vuohelainen
Ruohoniemet
Matti Rapo
Aino ja Arvi Koski

• Kirkland Lake, Ont.

Tyyne ja S. Hyytiäinen,
Joutel, Que.
Linda ja Reino Kosola
Hilja Rajala,
Matachewan, Ont.
Lehden ystävä
A. Peltonen
Jallu Salonen,
26 Hudson Bay Ave.
Hilma ja V. Wallsten
Aino Autio
Saimi Tamminen
John Wuollet
Tyyne Marinich
Aino ja H. Pitkänen
Vilho Pekkola
Julia Kivistö,
9 McKelvie Ave.
Selma Jaakkola
Hilja Mäki
Terttu ja Niilo Saari
Ida ja Jalmar Lindroos
Saimi Kivi
Hilma ja Eino Vuorimäki ja Leo
Ida ja K. Walli
Lempi ja Vili Sihlman
Annie ja Eero
Hilma ja Vester Lohikoski
Annie ja Wm. Jakku
Toivo Sillanpää
Aarne Sikala
Aino Virta
Eva Mattson
Martha ja M. Hopiavuori
Eva ja Kalle Korhonen
Ed. Hilden
Lempi Mähönen
Wm. Junttila
Emma ja Jussi Tuomi
Pansy ja Paul
Alli ja Aate

• South Porcupine, Ont.

Emil Pakka
Saidie ja Kalle Pajala
Kerttu ja Paavo Posso
Paul, Elsie ja Elias Rasula
Linda ja Oscar Paananen ja perhe
Aino Kemppainen
Rauha ja Ethel Paavola
Hilda ja Lenni Laitinen
Taimi ja Hannes Purra
Elli ja Eero Tuominen
Pirjo, Laura ja Vietti Uusivirta
Siiri ja Lauri Järvi
Hilda ja Alex
Kaino ja Nick Ranta
Eeva ja Raimo Sillanpää
Alma ja Hannu Hietanen
Mary ja Eeli Niemelä
Selma ja Lauri Hellman
Heikki Heinonen
Paul, Bertha ja Lennard Kaija
Aili Koskela
Jalmar Vainio
Lea, Antti ja pojat
Helena Laine
Martti Torbacka
Ellen Väyrynen
Kalle Viinikka
Olga ja Henry Suhonen
Hannes Kalapudas
Hilda Koveronkoski
Selma Visti
Irja ja Anton Passi
Matti Rosbacka
Erkki Leino
Martti Kotomäki
Hilda Aaltonen
Väinö Laaksonen
Mandy ja John K. Mäki
Anne ja Oiva Mäki
Richard Vuorimäki
Aune ja Väinö Lintumäki
Anni Kanerva
Kyllikki ja Emil Hankila

• Timmins, Ont.

Hellen Rigg
Eino Laamanen
Elsa ja Arvo Virkkala
Meri Hill
Jenny ja Veikko Pelto
Aino ja Otto Korkola
Hilja Koskela
Senja Hendrickson
John Isokoski
Liisa ja Yrjö Erickson
Netta Tanner
Emmi ja Vikki Aho
Tom Piirainen
Impi Aho
Martha ja Joe Dereskevicius
Ilmi ja Olavi Kauhala
Alma ja Ed. Aho
Emil Saari
Jenny ja Ero Kallio
Vilho Kangas ja Tuula
A. Erickson
V. Hultman
Martha Ekholm

• Kalle Aho's Camp, Lucas Township, South Porcupine, Ont.

Karin ja Vilho Kontola
Mikko Kainu
Tauno Tilvis
Teemu Majamaa
Kalle Aho

• Porcupine ja Pottsville, Ont.

Hilda ja Wm. Järvi
Silja ja Lasse Annala
Edith ja Kristian
Helmi ja Heikki Lehtola
Helen ja Frank Ranta
Lempi Simola
Emma ja Emil Mäki
Irja ja Arne Purra
Antti Kärkkäinen
Elli ja Eino Haapakoski
Elvi ja Kalle Järvi
Eeli Ritola

• Hoyle, Ont.

Aino ja Väinö Juola
Lyydia ja Emil Kuusela
Vili Aho
Anton Laine
Matti Kivioja
Simo Jouni
Eeli Jouni

• Connaught Station, Ontario

Anni ja Paul Oja
Bertha ja Kalle Ahola
Toivo Salo
Martti Peltola
Senja Saari
Hanna ja Matti Hakkarainen
Olga ja Jussi Wiljamaa

• Silver Mountain, Ont.

Weikko Alanen
Aileen Alanen

• Montreal, Que.

Aino ja L. Kuusisto
Aili Aaltonen
Olga ja J. Pyyhtiä
Sylvia Wikstrom
Mikko Koverokoski
Anni Miettinen
Oskari Oksanen
Impi ja E. Erkkilä
Fanny ja K. Hietala
Fanny ja Wm. Haapalainen
Kerttu ja K. Karttunen
Tyyne ja K. Niittymaa
Laina Ruotsalainen
Martha ja V. Kangas
Hanna ja Tauno Niemi
Maija ja Aarne Björn
Mini Lappi ja Tauno
Lyyli ja I. Partanen
Saimi ja V. Hämäläinen
Aili ja Ed. Strom

• St. Catharines, Ont.

Eino Harju,
St. Ann, Ont.
Lillian ja Lasse Kolari
Fiina ja J. Terho
Linda ja J. Nissilä
Rauha ja K. Närhi
Saara ja H. Kangas
Mimmi ja U. Harju
Ester ja C. Viita
Vilho Viren
Linda Virtava
Donald, Elli ja A. Wuori
Hulda Ranta
E. Wuollet
Lempi Broijer
Aino ja C. Mackie ja tytöt
Ida Rojola,
Niagara Falls Ont.
Lyydia ja J. Hormisto
Hilda ja Anton Laari

• Toronto, Ont.

Liisa Nyran
Alli ja Ed. Kauppi
Karl Lehto
Irja Heiska ja Ensi
Lempi ja Seth Kiviniemi
Hilda Haili
Jack Ruha
Ida Pihlainen
Hilkka Hormavirta
Anni ja George Ojanen
Jean ja Henry Saloranta
Reino Toukkari
Tyyne Ahvenus
Tom Piirainen
Mary ja Erkki Randall
Hilma ja Walter Vickberg
Lyyli ja Yrjö Mäki
Lyyli Tuuttila
Väinö Helminen
Aili ja Jack Mairo
Olivia Kauhanen
John Tolvanen
Emley ja Kalle Kerkko
Erkki Hill
Juho Nissinen
Aino ja Antti Seppälä
Kaisa Kaarto
Aura ja V. Koivula
Elsi ja Bob Miner
Aino ja Eric Männistö
Hellä ja N. Laitinen
Kerttu ja Otto Hautala
Aino ja Emppu
Vieno ja Tauno Niiranen
Hilda ja Väinö Holma
Hulda, Theo ja Kalevi Repo
Sonja Slaine
Kaisa Frantsi
Maija ja V. Jaakkola
Anni ja John Leinonen
Martha ja M. Antila
Ginger ja Geo. Kautto
David, Maire ja V. Laine
Nestor Niemi
Elsa ja Einar Hoffren
Anna ja Wm. Nieminen
Aino Koskinen
Helena Rajamäki
Sirkka ja David Waren
Tyyne ja Victor Lahti
Martha ja John Saloranta
Yrjö Ronn
Maiju Pirttinen
Emma ja N. Flink
Annikki ja Oscar Orava
Ida Heikkilä ja Toini
Lydia ja Wm. Niemi
Olga ja Arvo Salo
Sylvia ja Hugo Ellmen
Senja Jarvis
Alma ja Onni Saine
Oia ja Nick Ylikylä
Helmi Tervola
Tyyne Latva
Martha Turkia
Eva ja K. Kämäräinen
Elsa ja Jalmar Tähti
Aili ja Victor Kauppila
Olga ja K. Hendrickson
Lempi ja Otto Tyyskä
Mary ja Tom Korhonen
Hilma ja Matti Rasmus
Hilja ja Onni Ojanperä
Mary Perälä
Väinö Tulonen
Impi Illberg

• Willowdale, Ont.

Jenny ja Lennard Hjorth
Hilda ja Yrjö Jaakkola
Maija ja Uno Wuorinen
Ida ja Kalle Rytkönen
Kaisa ja Matti Oksanen
Elvi ja Lauri Penttinen
Rauha ja Jussi Mäki
Väinö Tulonen
Martha ja K. Kujanpää
Elsa ja Erkki Nikkola
Elli ja Martti Wuori
Greta ja Eino Hakala
Minerva ja Ray Hunnakko
Nick Rintamäki
Hilja ja Eino Junnila

• Windsor, Ont.

Greta ja Oscar Lehto
Frida ja Kalle Mäki
Olga ja Paavo Hintikka
Hilma ja Victor Wanhala,
Tecumseh, Ontario

• Tarzwell, Ont.

Taimi ja R. Wiitala
Siiri ja Svante Varttila
Toivo Salminen
Signe ja Emil Kangas
Eero Wesa
Helmi ja Otto Laitinen
Kerttu ja Isak Winter
Hilja ja Kusti Rantala
Martha ja Antti Piirainen,
Box 87, Swastika, Ont.

• Sylvan Lake Lodge Sylvan Lake, Alta

A. Stenlund
Ida Hill
Mary Hill
Hilda Koski
Elisa Salonen
Hanna Lund
Mrs. H. Randall

• Vancouver, B. C.

Elly Raja
Linnea Lund
Effie ja Art Siven
Elmer Kujanpää ja perhe
Aino ja Nick Wälimaa
Aino ja Henry Hendrickson
Manda ja Antti Ranta
Yrjö Saarikoski
Taava Maunus
Tyyne ja Lauri Viitala
Aino ja Onni Koskinen
Elle Saari
Aino ja Sergei Niemi
Sirkka Ursin
John Sato
Anna Immonen
Mr. ja mrs. G. Pollari
Anton Impola
Amanda Vartiainen
Tilda Lampi
Uuno Filander
Armas Rissanen
C. Holm
K. Falk
Sandra ja Riku Honga
Hulda ja Jack Macky,
Cloverdale, B.C.
Minnie ja Karl Vainio
Nick Kiviharju
Hilma Freeman,
White Rock, B.C.
Anna Luoto

• Sointula, B. C.

Aini ja John Ylinen
Ellen ja Eino Pakkala
Yrjö Bloom
M. Maitland
Ethel ja Army Cadorin
Manda Pakkala
Manda Tanner
Eino Ahola
Lempi Wiitala
Tilda ja Emil Halminen
Väinö Wirkki
Leila ja Paul Salo
Liisa ja Matt Syrjälä
Mailis Holt
Liisa ja Erkki Syrjälä
Anselm Huhtala

• White Rock, B. C.

Saima ja Ed Lahti
Martha ja Onni Hulkko
Ebba ja Toivo Nurmi
Helga ja Allan Gronroos
Elma ja Henry Pesonen

• Haney, B. C.

Ellen ja Niilo Linden,
Haney, B.C.
Tyyne Lindblad
Helvi ja Eino Sironen ja Ronnie
Bertha ja Uuno Soderholm
Enne ja K. Perä
Oskari Pesonen

• Hammond, B. C.

Mari ja George Korhonen
Karl Whitehead,
Hammond, B.C.

• Richmond, B. C.

Hilda Hill
Eva ja Henry Jacobson
Aini ja Kaarlo Huovinen
Anna ja Kusti Tyback
Toivo Boren
Henry Koskela
Mrs. ja S. Swenns
M. Varila ja perhe
Sivia ja Martin Hill

• North Surrey, B. C.

Aino ja Väinö Mackie
Lily Pasanen
Kaisa ja Anton Forsman
Hilma, Sam ja Roy Kivistö,
Cloverdale, B.C.
Tyyne ja Albert Särkilahti
Annie Tapio ja perhe
Hilma Kari,
Quesnel, B.C.

• Dinsmore, Sask.

Hilda ja Ander Anderson
John Särkilahti
Oscar Hauta

• Sylvan Lake, Alta

Walter Jarvie
Saima ja Emil Mattson
Olga ja Andy Harvilow
Elviira ja Jooseppi Saari
Matti Porttin
Senia ja Eero Laitila
Walter Lund
Bill Lund
Henry Lund
Elmer Lund

• Edmonton, Alta

Mrs. Miina Häkli
Mrs. Elli Ollikka

SUDBURY JA YMPÄRISTÖ

MUISTILISTA

Vapauden Kultavuoden juhlat pidetään Finnish haalilla marraskuun 5 pnä alkaen kello 2 i.p. Kalkkunateria ja valittua ohjelmaa. Tervetuloa.

Työn Puiston mainio sauna on avoinna keskiviikkoisin, lauantaisin ja sunnuntaisin kello 1—11 ip.

Helsingin voimistelijatyttöjä katsomaan tänä sunnuntaina

Tämän kuun 29 päivänä on sudburylaisilla oikein erikoistilaisuus. Silloin saamme nähdä "maailman parasta" voimistelua kun menemme Laurentian yliopiston urheilurakennukseen kello 2 i.p. Siellä tulee antamaan taiteellisia voimisteluesityksiä Helsingin Yliopiston edustusjoukkue joka käsittää kaksitoista siroa ja taitavaa tyttöä.

Pääsylippuja tähän suurenmoiseen voimistelujuhlaan on myytävänä Scandinavian Food kaupassa, Vapaus-lehden kirjakaupassa Ritarilla, Sampo-haalilla, Suomirantahaalilla ja järjestäjillä mrs. Piirosella ja mrs. Westerlundilla. Pääsylippuja myydään myös ovelta ja maksavat ne $1.50 aikuisilta ja koululaisilta $1.00.

Tilatkaa Vapaus!

LUOKITELLUT ILMOITUKSET

HALUAA VUOKRATA
SUOMALAINEN VANHEMPI NAINEN haluaa vuokrata kaksi huonetta keittiömahdollisuudella. Vastaukset puhelin 673-8264.
(24-26-28)

Foot & Goring Ltd.
Vakuutuksia - Kiinteimistöjä
Kiinteimistölainoja
PUHELIN 675-7585
72 Cedar Street Sudbury

Mike's Sunoco
1329 Regent St. S. Puh. 674-6074
SUNOCO GASOLIINIA ja ÖLJYÄ
"A TO Z" RASVOJA
Huolellinen huoltopalvelu

Putkitus-, lämmitys-, peltija ilmanvaihtotöiden expertit
NELSON Plumbing & Heating (Sudbury) Ltd.
Puh. 673-4273 ja 674-7115
100 Maki Ave. Sudbury

KESTO-KIHAROIDEN KESKUS
Ensiluokkainen palvelus
Balmoral Kampaamo
SIGRID KETOLA, omistaja
11 Cedar St. - Puh. 673-1590
Rautatien vieressä Sudbury

FORDIN PICKUP TROKEISSA
PAREMPIA UUTUUKSIA
"TWIN-I-BEAM SUSPENSION"
Yksinomaan Fordin uutuus. Etupäässä kaksi akselia, yksi kummallekin pyörälle. Kumpikin pyörä kulkee kolojen ja kuoppien yli erikseen, joten se ehkäisee heittelyn ja täristyksen epätasaisilla teillä.
"FLEX-O-MATIC" TAKAPÄÄ "SUSPENSION"
Yksi Fordin uusimpia ideoita. "Flex-O-Matic" yhdistää pitemmän jousituksen ainutlaatuiseen laitteeseen joka automaattisesti järjestää jousien mitan kuorman mukaan.
Suomalaiset myyjämme Sulo Heino ja Elmer Pulkkinen selostavat mielellään asiaa yksityiskohtaisesti.
McLEOD MOTORS
Canadan vanhin Fordin välittäjä
65 LARCH ST., SUDBURY
(26-2-9-16)

Walter Ojaniemi kuoli maanantaina

Kotonaan Wahnapitaessa kuoli maanantaina lokakuun 23 pnä 1967 Walter Ojaniemi 68-vuotiaana. Hän oli syntynyt Ilmajoella Suomessa ja tullut Canadaan 1920 alussa. Meni takaisin Suomeen mutta tuli jälleen Canadaan 45 vuotta sitten. Hän on asunut Dryden kunnassa 20 vuotta.

Vainajaa suremaan jäi kolme veljeä, William Suomu, Wahnapitaessa, Fred Suomu Nipigonissa ja Eino Ojaniemi Suomessa.

Hautaustoimitus on Jackson & Barnard hautauskappelissa torstaina lokakuun 26 pnä kello 1.30 ip. ja haudataan Park Lawn hautausmaahan.

Unionin konttorista varastettu $900

Varkaat rikkoivat ikkunan murtautuessaan Spruce kadun varrella sijaitsevaan unionin konttoriin ja veivät mukanaan yli 900 dollaria rahaa arkistokaapista.

Varkauden ilmoitti poliisille Paul Guertin, joka on Local 2486 of the United Brotherhood of Carpenters and Joinersin järjestäjä.

Poliisit sanoivat että oven ikkuna oli rikottu ja tämän kautta lukko avattu. Päästyään sisään konttoriin, varkaat mursivat kaapin auki missä rahoja pidettiin.

Poliisit ajoivat munkit ja nunnat pois voimakeinoin

Saigon — Patukoilla ja kyynelkaasu-kranaateilla varustetut aseistetut poliisit ajoivat maanantaina pois buddhalaismunkkien ja -nunnien ryhmän, mikä marssi poliisilaitoksen päämajaan vaatimaan erään hiiltyneen nunnan ruumista. K.o. nunna poltti itsensä protestoidakseen siten presidentiksi "valittua" Nguyen Van Thieuta vastaan.

Buddhalaisten mielenosoitusmarssiin sanotaan osallistuneen noin 50 munkkia ja nunnaa.

He marssivat vankkaa poliisiketjua vastaan. Poliisit uhkasivat käyttää kyynelkaasua ja ajoivat mielenosoittajat pois.

Buddhalais-munkeille ja nunnille sanottiin, että heille ei luovuteta sunnuntaina itsensä kuoliaaksi polttaneen 22-vuotiaan buddhalaisnunnan, Hue Lacin ruumista.

Buddhalaismunkit ja -nunnat olisivat halunneet saada haudattavakseen itsensä mielenosoituksellisesti polttaneen nunnan ruumiin.

Neekeri ei hyväksy valkoihoisten "oikeutta"

Morristown, N.J. — Neekeri, näytelmäkirjailija LeRoi Jones vedettiin käsiraudoissa ja kiljuen lakituvasta missä hän on syytettynä osallistumisesta rotukahakoihin Newarkissa viime heinäkuulla.

Jones huusi että häntä eivät valkoiset miehet voi tuomita pistoolien hallussapidosta.

Lakituvan virkailijat sieppasivat Jones'in kiinni kun hän lähti kävelemään poispäin puolustajan pöydän luota sanottuaan Essex County'n tuomarille Leon Kappille:

"Tämä ei ole tuomioistuin ja sinä et ole pätevä tutkimaan tätä asiaa. Minua et tuomitse sinä eikä 100:kaan valkoista ihmistä."

"He eivät ole minun vertaisiani; he ovat minun sortajiani. Minua ei tämä korpilaki-oikeus tuomitse. Minä lähden."

Oikein lämpimät
ONNITTELUMME
VAPAUS-lehdelle
KULTAVUOTENAAN!
Toivotamme parhainta menestystä tulevaisuudessa!
RAUHA JA AIMO MÄKI
Sudbury Ontario

ETELÄPÄÄN KUULUMISIA

Syksyn terveiset täältä pohjolasta. Elämme täällä sellaista jokapäiväistä hiljaiseloa. Itsekukin ahertaa työnsä ja ammattinsa ääressä. Ilmojen puolesta olemme saaneet olla enempi ihailevalla puolella, eikä seutukunnallamme ole vielä tarvinnut luntakaan lapioida. Vaikka eipä sillä, kyllä välineet ovat aivan käden ulottuvilla, että antaa tulla vain!

Viime viikolla oli se kovan vaalirytinän loppupäivä, ja niin kovan kamppanjan tuloksena täällä kulta-alueella tuli valittua NDP:n ehdokas, 34-vuotias yhdistyneen kirkon pastori William Ferrier, täältä Ontarion lainlaatijakuntaan.

Valinnasta olivat monet poliitikot yllättyneitä koska tätä paikkaa oli pitänyt hallussaan 12 vuotta konservatiivi J. W. Spooner, joka oli aivan ministerin tuolilla, ollen viimeksi kunnallisasioiden ministerinä. Näiden kahden kesken käytiinkin kovat ottelut, joissa asioissa olivat tuhannet kansalaiset käsinä. Osanotto vaaleihin oli myöskin erikoisen vilkasta, niinpä voittaja William Ferrier sai 8,245 ääntä. J. W. Spooner 7,400 ja kolmannelle sijalle jäänyt liberaali McKinnon 3,206 ääntä.

Nyt tästä vaalipiirista on NDP:n edustaja sekä Ontarion lainlaatijakunnassa että liittovaltion alahuoneessa. Viimeksimainitussa edustaa Martin Murto, joka on työskennellyt ja esittänyt kansalaisten vaatimuksia Canadan valtiopäivillä useaan kertaan. En tiedä mitä sanovat suuret poliitikot nyt, mutta viimeksi pidettyjen valtiollisten vaalien edellä ne pitivät vähän häpeänä kun näinkin arvovaltaista kaivosseutua edustaa NDP:n edustaja, mutta näin on kuitenkin asiat, sillä kansa on saanut sanoa asiansa valiuurnalla.

Vaalien edellä käytiin myöskin kovaa sotaa niitä yhäti nousevia veroja vastaan, mutta itsekohdaltani olen sitä mieltä, että verot eivät tule laskemaan ainakaan näillä seuduilla, sikäli kun on kysymyksessä kunnallisverot. Päin vastoin ne tulevat nousemaan. Mutta että verot pitäisi saada maksajien keskuudessa suhteellisiksi — niille enempi joilla on vahvemmat tulot ja tätä puolta NDP edustaakin.

Konservatiivit ovat kyllä paljon viime vuosina sijoittaneet hallituksen varoja näille pohjoisen asutuksille. Jokaiseen kylään on rakennettu suuria kouluja, meidän kylässäkin on rakenteillaan jatkokoulun suurentaminen, jonka kustannusarvio oli alkuperäisesti hiukan yli kolme miljoonaa dollaria ja että kunnan osuudeksi tästä summasta tulisi kymmenen prosenttia. Se on sievä summa, käsittäen yli kolmesataa tuhatta, että ei missään tapauksessa verot tule halpenemaan, mutta päin vastoin. Kun koulu tulee valmiiksi, niin siinä tarvitaan paljon päteviä ja hyväpalkkaisia opettajia ja että koulun osalta muutkin menot tulevat lisääntymään.

Nelisen vuotta rakenteilla ollut mielenvikaisten parantola, joka sijaitsee tässä naapurikunnassa, mutta välittömästi kylämme läheisyydessä, on nyt valmis ja odottaa oviensa avautumista. Tämän laitoksen alkuperäinen kustannusarvio oli neljä miljoonaa, mutta nyt puhutaan että se tuli maksamaan yli seitsemän miljoonaa dollaria. Se on kyllä mahtava laitos päältäkin päin katsottuna ja sisältä tietenkin viimeistä huutoa. Kansa odottaakin että milloin tämä laitos avataan, että päässivät katsomaan täysin nykyaikaista sairaalaa.

Kansan keskuudessa on kiertänyt huhuja, että tällä kertaa ei ole saatavissa laitokseen teknillistä henkilökuntaa, koska yleensä lääkäreistä ja sairaanhoitajista on puutetta, mutta yleensä tiedetään kertoa, että laitos avaa ovensa tänä syksynä, ja että sen työkunta tulee käsittämään lähelle kolme sataa henkilöä, joka on nykyisen keskikokoisen kaivannon työläisten vahvuus.

* * *

OSUUSTOIMINNASTA

Tällä kertaa on käsillä aika, jolloin pidetään osuusliikkeiden puolivuosikatsauksia ja näistä asioista olen tavallisesti kirjoittanut juuri niiden "kuumimmillaan" ollessa. Nyt kun valmistaudutaan pitämään Workers Co-Op puolivuosikokousta, joka kokous pidetään Ukrainalaisten haalilla tulevan marraskuun 1 päivänä kello 7.30 illalla. Toivoisin että liikkeemme jäsenet ja kuluttajat olisivat silloin paikalla, poissaolo on huono esimerkki ja johtokunnastakin tuntuu, kun jäsenistö ja kuluttajat eivät yhdy käsittelemään liikkeen asioita, että he antavat epäluottamuslauseen sille työlle, mitä johtokunta on koettanut viedä eteenpäin.

Viime vuosikokouksessa jätettiin johtokunnalle liikehuoneiston korjauskysymys, koska näissä oloissa ei uudenkaan rakentamiselle tuntunut olevan mahdollisuutta ja liikehuoneisto sekä sen sisällä oleva kalusto olivat täysin uloskuluneita. Tästä johtuen ei saanut yleisön kannatusta siinä määrin, kuin olisi pitänyt koska nykyaika vaatii uutta ja parempaa. Liikehuoneuston korjaus pantiin alulle kevätkesästä ja hankittiin uudet tavaroiden säilytyshyllyt ja tällä kertaa näyttää kuin olisimme parempaan päin menossa.

Eipä sillä, ei näissä pikkuliikkeissä ole paljon "röystäilemistä" nykypäivinä, mutta kuitenkin voimme sanoa, että kuluttajat ovat saaneet tavaransa kilpailuhintoja seuraten joka tarkoittaa, että mistään kaupasta kulta-alueella et voi ostaa sen halvemmalla kuin on kysymyksessä kaikki ostettavat tarpeet.

Tietenkin joku ketjuliike voi isosti ilmoittaa ja panna jonkun tavarayksikön halvemmaksi, mutta toiset ovat kalliimpia. Tämä asia on täysin todistettavissa.

Korjaustyöt aloitettiin siten, että aluksi oli panava tykkänään uusi katto. Sitten on oiottava lattia (koska sekin oli painunut monelle mutkalle vuosikymmenien aikana) ja tehtävä tykkänään uusi lattia. Ja sitten monen tuhannen dollarin arvoiset tavarahyllyt. Näin ollen olemme tähän asti käyttäneet lähemmäksi kymmenen tuhatta dollaria, mutta työt eivät ole vieläkään kaikki tehdyt, että ensi kesänä, tietenkin jos jäsenistö hyväksyy, korjaukset jatkuvat vielä liikehuoneuston etuosassa. Nyt voi joku sanoa, että parempi olisi jos olisi lyöty hajalle koko rakennus ja tehty tykkänään uusi puoti. Oikein, kannatetaan, mutta siihen tarvitaan toistasataatuhatta Canadalaista dollaria, ja kun liikkeellä ei niitä itsellään ole, niin se on suuri urakka täyttää.

Liikeraporttimme on tappiopuolella, johon on suuresti vaikuttanut juuri korjaustyöt. Koska puolivuosivaihteeseen mennessä oli korjaus kulungit lähelle kolme tuhatta, ja loput kulungit ovat siirtyneet loppuvuoden puoliskolle.

Kaikkia näitä seikkoja käsitellään Puolivuosikokouksessa, jossa sinäkin lukijani olet tietenkin mukana. — H.

KIITOS

Meidän monille ystävillemme ojennamme vilpittömät kiitoksemme ja arvonantomme niistä hyväntahdon ja myötätunnon osoituksista sekä kukkalaitteista syvän surumme aikana menettäessämme rakkaan puolison, isän ja veljen Charles Edward Lewis. Erikoiset kiitokset pastori Pentti Murrolle Sudbury Memorial-sairaalan sairaanhoitajille ja henkilökunnalle sekä Loughead'n hautaustoimistolle.

Vilpittömyydellä

Mrs. Siviä (Hänninen) Lewis
ja perhe

(Jatkoa sivulta 1)

Polish Weekly lehden tervehdys

Veljellinen tervehdys Vapaus-lehdelle 50-vuotispäivänä. Onnea ja menestystä teidän hyvälle työllenne.

Polish Weekly Chronicle.
Toronto, Ont.

Combat-lehden tervehdys

Veljellinen tervehdyksemme Canadan työväenliikkeen pioneerille, Vapaus-lehdelle, 50-vuotissyntymäpäivän johdosta nuoremmalta taisteluveljeltä.

Ranskalais-Canadalaiselta työväenlehdeltä Combat.
Montreal, Que.

Jedinstvo lehden tervehdys

Veljellinen tervehdyksemme Vapaus lehdelle 50-vuotissyntymäpäivänä.

Jedintsvo
(Jugoslavialainen viikkolehti)

Henkilö- ja lukijakunta.
Toronto, Ont.

Vestnik-lehden tervehdys

Kaikesta sydämestä onnittelemme Teitä VAPAUS-lehtenne 50-vuotissyntymäpäivänä.

Onnittelumme kaikille suomalais-canadalaisille tämän suuren saavutuksen johdosta! Toivomme Teille suurta menestystä toisella 50-vuotiskaudella.

Pitäkää yllä taistelu rauhan, veljeyden ja edistyksen puolesta kaikille ihmisille.

Nämä ovat työväenluokan jaloimmat tavoitteet! Parempi tulevaisuus koko ihmiskunnalle!

Vestnik, toimituskunta
Toronto, Ont.

VIIME TIEDOT

Kairo. — Tänä aamuna tiedoitettiin, että Yhdistyneen Arabitasavallan sotilaat ja palokuntalaiset ovat saaneet kontrolliinsa sen suuren öljynpuhdistamopalon, mikä syttyi israelilaisten tykkitulituksesta tiistaina. YAT syytti, että israelilainen sotilaslentokone lensi palopaikan yli ja tulitti palon sammuttajia. Israelin hallitus kielsi syytöksen todenperäisyyden.

United Nations. — Yhdistnyeen Kansakuntien Turvallisuusneuvosto hyväksyi keskiviikkoiltana yksimielisesti päätöslauselman, missä tuomitaan kaikki välirauhasopimuksen rikkomiset ja vaaditaan taistelujen lopettamista Suezin alueella.

Quebec. — Quebecin maakunnan työministeri Maurice Bellemare tiedoitti keskiviikkona, että hallitus on päättänyt lakossaolevien kauppa-apulaisten ja pikkuliikemiesten toivomusten mukaisesti, että Quebecin kaikki sekatavarakaupat (grocery) pidetään suljettuna lauantaina iltapäivällä ja maanantaina amupäivällä.

Säädyllinen elämä vaatii USAssa $9,191

Washington. — Hallitusviranomaiset arvioivat, että yhdysvaltalainen 4-henkinen perhe tarvitsee nykyisten hintojen perusteella vähintään $9,191 vuositulon ylläpitääkseen säädyllisen elintason, edustaen tämä yli 50 pros. nousua vajaan kymmenen vuoden aikana.

Tämä edustaa $3,091 nousua vuotta kohden verrattuna vuoteen 1959.

Canadassa ei julkaista vastaavanlaisia virallisia tilastotietoja.

HILLPORT TAXI
24 TUNNIN PALVELU
SUOMEA PUHUVAT AJURIT
Puh. DI 5-5461
122 S. Cumberland St.
Port Arthur Ontario

Rakentajat!
Meiltä saatte kaikenlaisia rakennustarpeita.
THUNDER BAY LUMBER CO.
(FORT WILLIAM) LTD.
HENKILÖKUNNAN OMISTAMA
HENKILÖKUNNAN JOHTAMA
"Kuuluisa palvelustaan"
Puhelin 623-7469
516 Simpson St. Fort William

Custom Aluminizing
Windows, Doors, Eavestroughing and siding
REASONABLE PRICES
Phone 223-7611 (After 6.00)
88 Connaught Ave.,
Willowdale Ontario

Joseph P. Thompson
(1957) LTD.
HAUTAUSTOIMISTO
100 Carlton St., Toronto, Ontario
(Ainoa osoitteemme)
R. DAVISON, johtaja
Puhelin 924-9361

Ayriss Florist
LIMITED
"Kukkasovitelmamme erikoisalamme"
Puhelin HU. 5-2918
Olemme muuttaneet:
1695 Bayview Avenue
(Lähellä Eglintonia.)
TORONTO, ONT.

VIKING FOODS & IMPORTS
Suomalaisten lihajalosteiden valmistaja Torontossa
133 Laird Dr., Toronto 17, Ontario
Puhelin 425-0450
Myymme kaikkia laatuja tuoretta lihaa, lihajalosteita, säilykkeitä, juustoja, leipää y.m. ruokatavaraa suoraan tehtaalta. Aukioloajat: maanantai — torstai 8—6; perjantaisin 8—8 ja lauantaisin 8—5.

Milloin tahansa tarvitsette ruokatavaraa, lihaa tai miesten vaatetusta, ostakaa ne osuuskaupastanne
International Co-Op Stores Ltd.
176 S. Algoma Street Port Arthur, Ontario

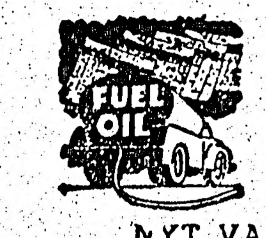
POLTTOÖLJYÄ
Voitte ostaa lämmitysöljynne vähittäismaksulla. Automaattinen öljypalvelumme takaa että öljysäiliössänne on aina öljyä.
NYT VAPAA POLTTIMOIDEN HUOLTO
Lämmityslaitteiden edustajat ja ylöspanijat
DAVEY FUELS SUDBURY LIMITED
Puhelin 675-5647
54 ELM ST. W. SUDBURY

TÄÄLTÄ RAJAN TOISELTA PUOLELTA TÄTEN LÄHETÄMME PARHAIMMAT TOVERILLISET ONNITTELUMME CANADAN

VAPAUS

LEHDELLE

täyttäessään 50-vuotistaipaleensa!

Arvaamattoman suuri on se valistava, kasvattava ja järjestävä työnpanos, jonka Vapaus on antanut Canadan suomalaiselle siirtokansalle ja teidän suuren, nyt sadan vuoden maan työväenliikkeelle.

Kunnia lehtenne suorittamalle työlle ja elinvoimaa ja tarmoa edelleen suoritettavalle työlle!

KAUAN ELÄKÖÖN OPETTAJANNE, RAUHAN JA EDISTYKSEN LIPUNKANTAJANNE!

TYÖMIES-ETEENPÄIN

601-603 TOWER AVENUE SUPERIOR, WISCONSIN, U.S.A.

VAPAUS

VAPAUDEN 50-VUOTISNUMERO - - - - OSA II
VAPAUS 50th ANNIVERSARY EDITION - - SECTION II
Torstai, lokak. 26 p. — Thursday, Oct. 26, 1967

Vapauden lehtitalo uudessa asussaan

Vuonna 1929 valmistunut Vapauden talo "pesi kasvonsa" toista vuotta sitten suoritetun rakennuksen julkisivun uudistuksen perusteella, minkä ansiosta se on "nykyaikainen" rakennus lähiympäristön uusien ja myös "nykyaikaistettujen" talojen rinnalla. Talon vasemmanpuoleinen osa on vuokrattu liikepaikaksi. Oikealla puolella on Vapauden kirjakauppa, sen takana latomo ja kellarikerroksessa paino. Yläkerrassa on asuntoyksikköjä ja toimituksen huoneisto. Julkisivun uusiminen tuli maksamaan yli $16,000.00, mutta sen toteuttamista ei voitu välttää eikä pitkittää — ja nyt meidän lehtikodillamme on arkkitehtuurisesti (sen suunnitteli arkkitehti Jules Päiviö) aikaamme vastaava, nykyaikainen edusta.

50-vuotisen Vapauden toimintakaudelta

Tämän kirjoituksen puitteissa ei ole tarkoitus syventyä yksityiskohtaisemmin Vapauden historiaan ja sen eri vaiheisiin, sillä niistä asioista on puhuttu melko laajasti varsinkin Vapauden 20-vuotis- ja 30-vuotisnumeroissa — sekä erinäisissä julkaisuissa, jotka ovat suhteellisen helposti saatavissa niille, jotka haluavat muistiaan verestää niiltä tiimoilta. Mutta kun Vapaus juhlii nyt kultavuottaan, eli 50-vuotispäiväänsä, on sekä aihetta että mahdollisuuksia luoda laajempi katsaus kuluneitten vuosikymmenien toimintaan ja opetuksiin.

Lehtemme 50-vuotispäivän juhlanumeron erikoistarkoituksena on kunnioittaa Vapauden perustajia ja rakentajia — kaikkia niitä miehiä, naisia sekä nuorukaisia ja neitosia, jotka 50 vuoden aikana ovat antaneet oman panoksensa sen hyväksi, että täkäläisillä kansalaisillamme olisi sanavapaus — myös käyttännön kannalta katsoen.

Meillä onkin suuri syy ja velvollisuus tällaisen kunnianosoituksen esittämiseen, sillä täkäläisten kansalaistemme elämä olisi paljon ilottomampaa, hyödyttömämpää ja toivottovampaa, ellei heidän käytettävissään olisi ollut sellaista tiedonvälittäjää, yhteyksien pitäjää ja yhteistä puhemiestä, mikä 50 vuotta sitten perustettu Vapaus on ollut ja on.

Ajatelkaamme vaikkapa vain sitä suurta taloudellista ja sosiaalista kehitystä, mikä on Canadassa tapahtunut viimeksikuluneen 50 vuoden aikana ja sitä vaatimatonta, mutta silti hyödyllistä osaa, mitä Vapaus on siinä yhteydessä vienyt.

Ei ollut Vapauden perustamisen aikoina, eikä vielä pitkään aikaan sen jälkeenkään esimerkiksi vanhuudeneläkettä canadalaisten turvana; ei ollut lapsilisiä suuriperheisten apuna eikä palkallisia kesälomia, ei minkäänlaisia terveysvakuutuksia; ei ollut Canadan metsämiehillä, millä alalla siirtolaisia niin paljon on työskennellyt, minkäänlaista ammattiyhdistysturvaa,

(Jatkuu sivulla 2)

Vapauden nykyinen johtokunta: Edessä (vasemmalta) Liikkeenhoitaja Edwin Suksi; kirvesmies Frank Tommila, presidentti; Vapauden ja Liekin oikolukija, Irja Koivula. Takana seisomassa: Vapauden toimittaja W. Eklund; autokorien korjaaja Ensio Wuori ja kirvesmies Toby Hakala. Kuvasta on työsuhteiden vuoksi pois rakennusmies Uuno Sirviö.

Lämpimät tervehdyksemme

VAPAUS-lehdelle

historiallisena 50. juhlavuotena!

Kunnioitamme Vapauden liikettä kaikesta avusta ja hyvistä liikesuhteista jotka ovat vallinneet jatkuvasti välillämme, meidän viettäessämme liikkeemme 15. vuosipäivää!

Pidämme suuressa arvossa suomalaisten lämmintä ystävyyttä ja vilpittömyyttä. Olemme ylpeitä, että olemme tulleet niin läheisesti tuntemaan suomalaisen heimon.

MARGUERITE ja GERRY LOUGHEED

SUDBURY ONTARIO

50-VUOTISEN VAPAUDEN TOIMIKAUDELTA

Tunnettu urheilumies ja Vapaus kustannusyhtiön johtokunnan nykyinen jäsen, Uuno Sirviö, Sudburysta, Ont.

John Salminen, lehtiemme asiamies Long Laken laajalla alueella. Toivomme "Jussille" täydellistä tervehtymistä nykyisestä sairaudestaan.

(Jatkoa sivulta 1)

sen paremmin kuin sitä ei ollut kaivos- ja rakennustyöläisilläkään. Yhtä tuntematon oli työttömyysvakuutuslaki, jonka laatimisen ja voimaanottamisen vaatimuksen takia joutui moni suomalainenkin siirtolainen jopa karkoitetuksi Canadasta.

Jos nyt tänä 50 - vuotispäivänä katsomme vaikkapa vain vilauksella taaksepäin, silloin näemme, että Vapauden avulla ja kautta ovat täkäläiset maanmiehemme voineet antaa oman, kuten sanottu, vaatimattoman, mutta kuitenkin tervetulleen apunsa Canadan työtätekevien johdolla käydylle taistelulle yllämainittujen tuiki tärkeiden reformien ja uudistusten hyväksi — puhumattakaan nyt kouluolojen, maanteiden ja muiden sellaisten "pienempien" korjausten puolesta käydyistä taisteluista ja saavutuksista.

Yhteiskunnallisen edistyksen lipunkantajat, meidän aikakautenamme erikoisesti työväenliike sanomalehtineen, joutuvat tietysti "vanhojen tapojen" puolustajien ja kaikenlaisten uudistusten vastustajien toimesta "radikaalien", "punaisten" ja muidenlaisten poltinrautamerkkien, sekä valtiovallan painostuksen kohteeksi. Siksi pitää paikkansa se että mitä päättävämmin työväen lehti toimii ja taistelee lukijakuntansa taloudellisten, sosiaalisten ja kulttuuristen etujen puolesta, sitä rakastetummaksi se tulee työläisjoukkojen keskuudessa ja toisaalta sitä vihatummaksi yleensä taantumuksen tukipylväiden ja edistystä vastustavien ainesten piireissä.

Vapaus on tänä 50-vuotispäivänä ylpeä siitä, että se on saavuttanut toimintansa perusteella laajojen kansalaispiiriemme, työläisten, farmarien ja muiden pikkueläjien jakamattoman kannatuksen ja luottamuksen. Raivotkoon taantumus ja käyttäköön talousmahtiaan ja muitakin painostuskeinoja Vapautta vastaan niin paljon kuin haluaa — sillä Vapauden tarkoitushan ei ole palvella sen paremmin dollarin merkkiä kuin taantumusta yleensäkään, vaan työläisiä, farmareita ja muita tavallisia ihmisiä, siis loppukädessä Canadan kansan ja valtion parhaita etuja!

Kaikkien työväenlehtien asema on taloudellisesti ja poliittisesti äärettömän vaikea, sillä Suuri Raha panee luonnollisesti kaikkia mahdollisia esteitä ja vaikeuksia työväenlehtien tielle. Siirtolaisryhmien työväenlehtien kohdalta nämä vaikeudet ovat monesta tunnetusta syystä vielä monin verroin vaikeampia. Tämän vuoksi ja huomioon ottaen sen tilanteen missä Vapaus 50 vuotta sitten perustettiin, on melkein ihme, että Vapaus on elinvoimaisesti ja jatkuvasti voinut toimia 50 vuotta! Se on sellainen saavutus mihin pystyvät vain vakaumukselliset, valistuneet ja sanavapautta loppuun asti arvostavat miehet ja naiset.

Palauttakaamme mieliimme kuluneen 50 vuoden ajalta joitakin pääseikkoja, jotka ovat suuresti vaikuttaneet Vapauden olemassaoloon ohjelmaan ja merkitykseen. Tässä mielesssä me voimme jakaa kuluneen toimintakauden neljään erilliseen, joskin eri pitkään osaan.

Vilma ja Eino Lehtola. Eino on toiminut pitkän aikaa ansioituneesti ja toimii edelleenkin lehtiemme asiamiehenä "Kittilänmäen" alueella Sudburyssa. Sen lisäksi hän on CSJ:n Sudburyn osaston johtokunnan ja sekakuoro Säveleen jäsen. Vilma toimii sairashuoltokomitean jäsenenä ja suorittaa Finnish haalin ravintolan emännän tehtäviä.

VAPAUDEN PERUSTAMISVAIHE

Vapauden ensimmäinen numero ilmestyi, kuten tiedetään, marraskuun 6. pnä 1917. Vapaus syntyi ja kehittyi canadalaisessa ilmapiirissä nimenomaan Canadan suomalaisväestöä palvelemaan. Ja kun Canadan suomalaiset olivat silloin, kuten nytkin, poikkeuksetta työläisiä, farmareita ja muita pikkueläjiä, siitä seuraa miltei itsestään, että nämä monessa tapauksessa "nälkää ja tsaarin poliittista sortoa pakoon lähteneet" työtätekevät halusivat saada perustamastaan lehdestä työväenmielisen, siis työväen lehden. Tästä johtuu — ja se näkyy johtavana lankana Vapauden 50-vuotiskauden ajalta — että Vapauden historia on erottamaton osa Canadan työväenliikkeen ja erikoisesti sen suomalaisosan historiasta.

Jenny Jylhä, lehtiemme nykyinen asianainen Lockerbyn alueella Sudburyssa.

Hilda Huhtanen, Sudburyn-Lockerbyn alueen entinen asianainen

Vapaus ei ole kuitenkaan ensimmäinen suomenkielinen lehti Canadassa. Noin kymmenen vuotta aikaisemmin eli 1907 perustettiin Port Arthurissa Työkansa-niminen työväenlehti, joka kaikista vastoinkäymisistään huolimatta suoritti alustavan perkaustyön sanomalehtivainiolla täkäläisten maanmiestemme keskuudessa. Työkansa teki vararikon kesäkuussa 1915 ja se oli tietenkin täkäläisille maanmiehillemme äärettömän kova isku, sillä Työkansaan oli pantu suuria toiveita ja sen hyväksi oli sekä lahjoitettu että lainattu sievoisia rahasummia, jotka kaikki menivät kuin tuhka tuuleen. Luonnollista oli että Työkansan vararikko aiheutti suurta tappiomielialaa, jonka voittamiseen tarvittiin aikaa noin kaksi ja puoli vuotta, ennenkuin uskallettiin ryhtyä uuteen yritykseen — Vapauden perustamiseen.

Mutta Työkansasta oli myös suurta hyötyä. Se oli osoittanut, että suomenkielisen työväenlehden kysyntä on täällä suuri, ja että sen julkaisemiseen voidaan uudelleen ryhtyä, jos otetaan opiksi aikaisemmista virheistä.

Yhtäällä Työkansan vararikon aiheuttama tappiomieliala ja pettymys siis viivästytti uuden työväenlehden perustamista, mutta samalla siitä saadut kokemukset johdattivat varovaisuuteen ja mi-

(Jatkuu sivulla 3)

PARHAAT ONNITTELUMME

Sudburyn vanhimmalta ja suurimmalta vakuutustoimistolta

A. FOURNIER INSURANCE LTD.

Perustettu 1895

PUHELIN 674-5287

135 Cedar St. Sudbury

PARHAIN TERVEHDYKSIN!

SPEIGEL, CAMPBELL & HOBBS

LAILLISTETUT TILINTARKASTAJAT

289 CEDAR ST. SUDBURY

LÄMPIMÄT ONNITTELUMME

VAPAUS-LEHDELLE

50-VUOTISSYNTYMÄPÄIVÄNÄ!

DAVEY FUELS (SUDBURY) LTD.

Laatupolttoöljyä ja lämmitysuuneja

PUH. 675-5647

54 ELM ST. WEST SUDBURY

PARHAAT SYNTYMÄPÄIVÄ-ONNITTELUT

JOSEPH HALONEN D.C., N.D.

Kiropraktori ja Naturopathic Physician

PUH. 673-2252

31 CEDAR STREET SUDBURY

60. JUHLAVUOTENAMME HALUAMME LAUSUA

Parhaat onnentoivotukset

Suomalaisten 3 kertaa viikossa ilmestyvälle

VAPAUS-lehdelle

50-VUOTISSYNTYMÄPÄIVÄNÄ!

Doran's Northern Ontario Breweries LIMITED

PERUSTETTU 1907

SUDBURY

Port Arthur — Fort William — Sault Ste. Marie — Timmins

PARHAAT ONNITTELUMME 50-VUOTIAALLE

suomalaiselle sanomalehdelle!

SUDBURY STEAM LAUNDRY LTD.

Vanhin ja suurin Sudburyn vaatteiden pesu- ja kemiallinen puhdistuslaitos

Suosittu SANITONE puhdistusprosessi vaatteille

Puhelin 675-6445

171 Larch Street Sudbury, Ont.

PARHAIN TERVEHDYKSIN!

SIGNCRAFT

CHARLIE RAPSKY

NEON-NIMIKILPIÄ JA MAINOKSIA

Suunnitellaan — Valmistetaan

- Trokien nimien maalausta
- Kultakirjaintyötä
- Plastiikkisia nimikilpiä
- Näytekortteja
- Nostolaitteen vuokrauspalvelu
- Leikattuja kirjaimia ym.

Puh. 673-7540

1610 Regent St. South Sudbury

PARHAIMMAT TERVEHDYKSEMME!

STAR Bottling Works Ltd.

Suosittujen "PEPSI-COLA", "TEEM", "MOUNTAIN DEW" ja muiden maukkaiden virvokejuomien pullottajat

PUHELIN 675-2403

252 REGENT STREET SOUTH SUDBURY

VELJELLISET TERVEHDYKSET

50-VUOTIAALLE

VAPAUS LEHDELLE!

TOIVOTAMME MENESTYSTÄ VUODELLE 1968

Haluamme kiittää Vapautta kaikesta hyvästä suosiosta ja ystävällisistä liikesuhteista välillämme kuluneiden vuosien aikana.

SUDBURY TYPOGRAPHICAL UNION 846

50-VUOTISEN VAPAUDEN TOIMIKAUDELTA

(Jatkoa sivulta 2.)

kä tärkeintä entistä kiinteämpään yhteyteen lehden ja sen lukijakunnan välillä.

Tältä pohjalta on ymmärrettävissä ne joukkojen yleisäänestyksellä tehdyt päätökset, joiden perusteella ryhdyttiin Vapautta perustamaan ja millä lopullisesti ratkaistiin esim. Vapauden kotipaikka, sekä sekin, että Suomalaisen sosialistijärjestön (CSJ:n edeltäjä) silloiselle tpk:lle annettiin jäsenistön toimesta ainoastaan tuhat dollaria lehden perustamista varten! Vapaus perustettiin siis ilman mitään alkupääomia ja lehden perustavat jäsenet, kuten J. W. Ahlqvist, John Latva, W. Säilä, G. Sundquist, A. T. Hill, allekirjoittanut ja muut ovat muistelmissaan erikoisesti korostaneet, ettei tätä tuhattakaan dollaria tarvittu, sillä sudburylaiset suomalaiset keräsivät keskuudestaan niin paljon rahaa, että lehden ensimmäinen numero saatiin markkinoille!

Vapaus perustettiin siis Canadan suomalaisten yhteisin voimin palvelemaan heidän yhteisiä tavoitteitaan. Tässä mielessä muuten nyt täysin itsenäinen Vapaus on alusta pitäen tähän päivään asti ollut yhtä kiinteä osa tämän maan työväenliikkeestä, kuin tähän maahan vakituisiksi asukkaiksi ja kansalaisiksi tulleet siirtolaiset ovat osana maan koko kansasta.

Vapauden perustamista nopeistutti silloisissa olosuhteissa paljon ensimmäisen maailmansodan aiheuttama tilanne. Kuten vanhat järjestöveteraanimme ovat kertoneet. Työkansalehden vararikon jälkeen yritettiin tulla toimeen Yhdysvalloissa ilmestyvien suomenkielisten lehtien avulla, mutta kun sodan suvaitsemattomuustilanteessa Yhdysvaltain suomenkielisiltä lehdiltä evättiin oikeus päästä Canadaan, niin se nostatti joukkojen keskuudessa päättävän vaatimuksen oman lehden perustamisesta.

Huvittavana juttuna sivumennen mainiten voidaan näistä ensimmäisen maailmansodanaikaisista "suvaitsemattomuusmielialoista" puheenollen mainita se tosiasia, että Vapaus, yhdessä eräitten muiden työväenlehtien ja -järjestöjen kanssa lakkautettiin sodan loppuvaiheessa muutaman kuukauden ajaksi, niin yhtenä "syynä" mainittiin suomalaisten saksalaismielisyys" sillä perusteella kun saksalaisia keisarin joukkoja tuli Mannerheimin avuksi Suomeen — minkä Vapaus oli tuominnut alusta pitäen — ja Vapauden liikkeenhoitajaa (Paasikiveä) syytettiin jopa saksalaisten "kätyriksi" sen vuoksi kun hän oli sähkösanomalla tiedustellut Raivaajalta "markan kurssia", mikä tulkittiin hallituspiireissä tiedusteluksi Saksan markasta, vaikka kysymys oli luonnollisesti Suomen markan silloisesta kurssista.

Jouduttuaan olemaan kokonaan muusta maailmasta eristettynä, Canadan suomalaiset halusivat saada itselleen sanomalehden ja ryhtyivät kaikista vaikeuksista ja entisistä vastoinkäymisistä huolimatta Vapautta perustamaan. Heidän avukseen tuli silloinen työväenliikkeen valtava nousu ja sen aiheuttama innostus. Ensimmäinen maailmansota oli lähestymässä loppuaan. Kaikkialla vallitsi väsymys sotaan ja sodankäyntiä vastustanut työväenliike sai suurta suosiota ja myötätuntoa työtätekeviltä yleensä. Sitten tuli suuret historialliset tapahtumat. Tsaarin hirmuvalta kukistettiin Venäjällä ja se puolestaan nostatti ennen tuntemattoman suuren työväen joukkoliikkeen, ei vain Venäjällä, vaan kaikkialla maailmassa. Se oli suurta innostuksen ja nousun aikaa työväenliikkeessä — Muistakaamme vain vajkka esimerkiksi Winnipegin suurlakon päiviä täällä Canadassa ja se vaikutti tietenkin osaltaan myös Vapauden perustamiseen ja kehitykseen kuten vaikutti myös Suomen itsenäistyminen.

TALOUSPULA JA FASISMIN NOUSUN AIKA

Vapauden aikaisempia vuosikertoja tutkittaessa havaitaan, että ensimmäisen kymmenen vuoden aikana käytiin lehtemme palstoilla, kuten Canadan ja koko maailman työväenliikkeessä laajaa periaatekeskustelua työväenliikkeen ohjelmakysymyksistä, suhtautumisesta sotaan ja rauhaan sekä niihin ongelmiin mitkä liittyvät siihen, kun työväki nousee valtion johtavaksi voimaksi. Tämän kirjoituksen tarkoituksena ei ole syventyä näihin kysymyksiin muuten paitsi todeta, että erinäisistä alkuvuosien vasemmistoheilahduksista huolimatta —

(Jatkuu sivulla 4)

J. A. Seppälä, Copper Cliff, Ont., on toiminut Vapauden asiamiehenä vuodesta 1923 lähtien yhtä lyhyempää väliaikaa lukuunottamatta.

Edesmennyt Jacob Jarvis, Sudburysta, Ont. Järvis oli Vapauden mukana sen perustamisesta lähtien ja hänet tunnettiin vankkana demokraattina maanmiestemme keskuudessa.

Ida ja Atu Koivula, Long Lakelta, molemmat toimineet lehtiemme asiamiehinä. Ida toimi tarmokkaasti hyvällä menestyksellä lehtiemme asianaisena, mutta ikää karttuessa ja terveyden heikentyessä joutui hän jättämään asiamiehen toimen ja tehtävän otti vastaan hänen aviopuolisonsa Atu. Ylläoleva kuva on otettu heidän kultahääpäiväjuhlasta Finnish-haalilla kaksi vuotta sitten.

Liekin kirjeenvaihtajana erikoisemmin tunnetuksi tullut John Saikkonen, Whitefish, Ont.

ONNITTELUMME!

DELONGCHAMP CARTAGE CO. LTD.

Sudburyn vanhin muutto- ja rahtiajoliike

20 Lorne St. South — Puh. 675-5611 — Sudbury

ONNITTELUMME 50-VUOTIAALLE VAPAUS-LEHDELLE!

LEPÄN NEULOMALIIKE

ja nappien päällystyspalvelu

KERTTU JA TOIVO LEPPÄ

102 Durham St. S. yläk. — Puh. 673-4521 — Sudbury

PARHAIN ONNITTELUIN!

LUNDGREN FUEL SERVICE

TAUNO LUNDGREN

SUOSITTU POLTTOÖLJY PALVELU

Puh. 674-5337 — Sudbury, Ont.

PARHAAT TERVEHDYKSEMME!

SHERATON CASWELL

Motor Inn

Nykyaikainen autoilijain hotelli

JUHLASALI VUOKRATTAVANA

1696 REGENT ST. SOUTH — SUDBURY

Entisen urheilukentän vieressä

Sudburyn englanninkielisenä päivälehtenä onnittelemme suomalaisten kolme kertaa viikossa ilmestyvää

VAPAUS-lehteä

50-vuotissyntymäpäivän johdosta!

SUDBURY STAR

PERUSTETTU 1908

59 VUOTTA PALVELUA

Pohjois-Ontarion suurin päivälehti

ONNITTELUMME!

RITARI AGENCIES LTD.

VAKUUTUS- JA MATKAILUTOIMISTO

Puhelin 675-5683

7 Cedar St. — **Sudbury**

PARHAIN TERVEHDYKSIN!

SUDBURY FOOTWEAR & Mäki Co-Op Shoe Repair

Korjaamme kaikenlaisia jalkineita, kintaita, sormikkaita ja käsilaukkuja huolella ja taidolla

119 CEDAR STREET — SUDBURY

ONNITTELUMME

VAPAUS-LEHDELLE

50-VUOTISPÄIVÄN JOHDOSTA!

Parhainta menestystä toiselle 50-vuotiskaudelle!

CSJ:n KESKI-ONTARION ALUETOIMIKUNTA

SUDBURY — ONTARIO

ONNITTELUMME 50-VUOTIAALLE VAPAUS-LEHDELLE!

SUDBURY P. & C. CO-OPERATIVE DAIRY LIMITED

Meijerituotteemme suosittuja kautta vuosikymmenien

231 Spruce Street — **Puhelin 675-6485** — **Sudbury, Ontario**

Parhaat onnittelumme Suomalaisten 50-vuotiaalle sanomalehdelle!

1867 1967

Alhaisten ruokahintain keskus

FOOD MART

IGA Cartier

BOB McPHEE liikkenhoitaja

Regent Street South — **Sudbury**

Neljäntien haarassa

50-VUOTISEN VAPAUDEN TOIMIKAUDELTA

(Jatkoa sivulta 3)

Vapaus pysyi uskollisena työväenliikkeen asialle.

Siihen aikaan julkaistiin Vapaudessa pitkiä ja yksityiskohtaisia artikkeleita, joissa väitettiin toisinaan kiihkeästikin periaateluontoisista kysymyksistä, joista normaalisissa oloissa ei sanomalehtien palstoilla voida niin laajaa keskustelua käydä.

Mutta tämä keskustelu ja väittely selvensi yleistä mielipidettä ja vahvisti sekä lehden että lukijakunnan tietoisuutta sillä määrin, että Vapaus voi melko kitkattomasti suhtautua esim. v. 1929 alkaneen suuren talouspulan vaatimiin tehtäviin. Tässäkin yhteydessä tehtiin lehdessämme eräitä virheitä, niin "oikealta" kuin "vasemmaltakin", mutta Vapauden ikuiseksi kunniaksi jäänee, että se liittyi varauksitta niihin demokraattisiin canadalaisiin joiden suurten ponnistustelujen avulla saatiin lopulta sekä rikoslain 98:nnen lakipykälän varjossa harjoitettu poliisiterrori lopetetuksi, että nykyinen työttömyysvakuutuslaki, joka kaikista puutteellisuuksista huolimatta edustaa suunnattoman suurta edistystä verrattuna silloiseen aikaan, jolloin työttömillä ei ollut muuta "turvaa" kuin kerjääminen tai maan äärestä toiseen vapaakyydillä ("piittaamalla" kulkeminen.

Lehden ohjelman periaatteellista selvyyttä kuvaa myös se luja ja päättävä asenne, jonka Vapaus omaksui fasismin ja sodan vaaraa vastaan. Siitä päivästä alkaen, jolloin Mussolini nousi valtaan Italiassa, omaksui Vapaus aktiivisen ja tinkimättömän asenteen fasismia vastaan. Toisin kuin sen kilpailijat Vapaus tuomitsi niin Hitlerin natsismin kuin Suomen lapualaisterrorinkin ja sai, kunnia maanmiehillemme, täkäläisten kansalaistemme vankan joukkokannatuksen siinä, kuten täkäläiset maanmiehemme tukivat Vapauden läpeensä sodanvastaista asennetta.

Liina Kitunen, Sarniasta, Ont., oli aikaisemmin Vapauden ja Liekin uuttera asianainen.

Oscar Männistö, Lockerbysta, Vapaus kustannusyhtiön pitkäaikainen presidentti, oli lehtiliikkeemme johtokunnan jäsenenä 25 vuotta. Männistö osallistuu aktiivisesti CSJ:n toimintaan, eikä suinkaan suotta, sillä hän on yksi Tammisaaren "yliopiston" läpäisseistä vuodelta 1918.

SOTA-AIKA

Vapauden kunniakkaan historian yksi kohokohta on löydettävissä lehtemme suhtautumisesta toiseen maailmansotaan.

Vapaus on Canadan muiden rauhanpuolustajain rinnalla vaatinut aktiivista rauhanohjelmaa. Lehtemme oli muiden rauhanpuolustajain kanssa osoittanut, että fasismin nousu tarkoittaa sotaa, ja että ainoa keino sodan estämiseksi on siinä, että rauhaarakastavat maat muodostavat yhteisen lujan rintaman maailmanvalloitukseen pyrkivää fasismia vastaan.

Historia kulki kuitenkin toista rataansa. Tuli Mynchenin petos ja sitä välittömästi seurannut toinen maailmansota, lukeutuen siihen myös Suomen talvi- ja jatkosota.

Sodan edellä Vapaus oli Canadassa ainoa suomenkielinen lehti, joka johdonmukaisesti ja jatkuvasti suosi sellaisia toimenpiteitä, ettei sota pääsisi puhkeamaan. Mutta kun sota kuitenkin puhkesi, Vapaus jatkoi johdonmukaisesti demokraattista fasisminvastaista ohjelmaansa uusissa olosuhteissa nostattaen tunnuksen: "Voitto on kaikkein tärkein". Vapauden päättävä ja johdonmukainen fasisminvastainen asenne toisen maailmansodan aikana sai täkäläisten maanmiestemme keskuudessa hyvän kannatuksen ja niin voivat täkäläiset maanmiehemme antaa arvokkaan panoksen fasismin hävittämiselle, vaikka eräissä piireissä kehoitettiin "vetämään lakkireuhkaa korville" sotaponnistelujen kohdalta!

SODAN JÄLKEEN

Sodan jälkeen on Vapaus lukeutunut niihin sanomalehtiin, jotka toivoivat sodanaikaisten liittosuhteiden säilymistä ja jatkumista sekä sodan aikaisten lupausten täyttämistä sikäli, että kaikille ihmisille varataan mahdollisuus taloudelliseen ja kulttuurilliseen hyvinvointiin.

Vapauden entinen asiamies ja kirjeenvaihtaja Anselm Kääriäinen, Whitefish, Ont., Hän avustaa vieläkin Vapautta kirjoituksillaan.

Ja seuraten johdonmukaisesti Suomi-ystävällistä kantaansa Vapaus vei hyvin tärkeätä osaa esim. siinä, että Suomen hädänalaisen kansanosan avustamisasiasta ei tehty täällä poliittista kiistakysymystä vaan järjestettiin yhteinen Suomi-Apu, jonka avulla ja puitteissa saatiin suorastaan uskomattoman paljon talousapua Suomen hädänalaisille. Kiitos Suomi-Avun toiminnasta lankeaa tietysti kaikille siihen osallistuneille järjestöille, ryhmille, sanomalehdille ja yksityisille — ja erikoisesti niille voimille, jotka Vapauden lailla halusivat välttää raatelevaa ryhmäkinastelua. Suomi-Avun toiminta edustaakin yhtä kirkasta kohokohtaa täkäläisten maanmiestemme yhteistoiminnan saralla ja osoittaa kuvaamattomalla tavalla, kuinka edullista yhteiseksi hyväksi järjestettävä yhteistoiminta olisi, minkälaista ohjelmaa Vapaus on koko toimintakautensa suositellut.

Sodanjälkeinen kansainvälinen tilanne ei kuitenkaan kehittynyt niiden toiveiden mukaisesti, mitä esimerkiksi meidän lehtemme Vapaus omaksui. Päinvastoin sota-ajan liittosuhteiden tilalle kehitettiin raivokas kylmä sota ja koko ihmiskuntaa köyhyyttävä varustelukilpailu.

Vapauden asiamies, Sulo Helminen, Windsorista, Ont.

Me tiedämme, että Vapaus on lukijakuntansa toivomusten ja yhtiökokousten päätösten mukaisesti pitänyt kiinni työtätekeville kalliin rauhanasian puolustamista — ja myös sen, että vaikka kylmän sodan riehuessa Vapaus on joutunut kulkemaan kovassa vastavirrassa, sen ohjelma on jälleen osoittautunassa yhtä oikeaksi ja paikkansapitäväksi, miksi Vapauden fasismi ja sotavastainen ohjelma osoittautui toisen maailmansodan edeltäneeltä ajalta.

Sodan aikana, jolloin demokraattiset kansalaispiirit yleensä ja erikoisesti työväenliike kesti kaiken tarmonsa ihmiskuntaa uhanneen fasismin hävittämiseksi maan kamaralta, olivat sosiaaliset kysymykset jääneet pahasti taka-alalle.

Rauhan oloihin päästyä ryhdyttiin laajakantoiseen uudelleenrakennustyöhön ja sen yhteydessä työväenliike ja työväenlehdet, kuten lehtemme Vapaus, kiinnitti erikoishuomiota työläisten palkkatason korottamiseen, pikkufarmarien elinmahdollisuuksien turvaamiseen ja parantamiseen, sekä sosiaalisen huollon, kuten työttömyysvakuutuslain, vanhuudeneläkelain, sairausvakuutuslakien, työmaatapaturmalakien ja lapsilisälain parantamiseen.

Vähitellen saavutettiinkin, tosin kovien ponnistelujen avulla useita tärkeitä voittoja, jotka antavat myös kansalaisillemme, kuten canadalaisille yleensä paremmat elin mahdollisuudet ja luovat samalla pohjan sosiaalisen huollon edelleen parantamiseksi.

Edesmennyt Anna Leskinen (Purola) Long Lakelta, oli Vapauden uuttera työmuurahainen.

Anton Laari, St. Catharinesista, Ontario, on ollut Vapauden asiamiehenä 44 vuotta ja Liekin asiamiehenä sen perustamisesta alkaen, tehden todella arvokasta työtä työväen sanomalehdistön hyväksi.

Kuten tiedämme, kaikessa tässä on Vapaus pyrkinyt parhaalla mahdollisella tavalla auttamaan, ei vain lukijansa ja yleensä kansalaistemme vaan loppukädessä koko kansakunnan parhaita etuja.

Ulkopoliittisen toiminnan leimaa-antavana piirteenä on Vapauden toimituspolitiikassa ollut toiminta kansainvälisen rauhan vakiinnuttamisen puolesta, ydinasekokeiden lopettamisen ja ydinaseitten hävittämisen, sekä yleisen ja täydellisen aseistariisunnan puolesta, sekä maamme itsemääräämisoikeuden säilyttämisen hyväksi.

Kaikessa tässä on Vapaus ollut lukijansa ja yleensä edistysmielisten kansalaistemme toiveiden ja pyrkimysten tulkkina sekä yhteisenä puhemiehenä.

August Kannisto, Sudburysta, Vapauden perustaja ja sen kannattaja alusta alkaen oli useita vuosia Vapauden johtokunnan jäsenenä.

Vapaus ei ole vain kirjoittanut ja kirjoituksissa puhunut näistä yleishyvää tarkoittavista suurista asioista, vaan se on samalla kertaa varannut, palstatilaa auliisti myöntäen, sadoille ja tuhansille lukijoille ja muille rauhanasian kannattajille tilaisuuden ilmaista kirjoitusten avulla omat mielipiteensä ja ehdotuksensa näistä asioista.

* * *

Perustaessaan 50 vuotta sitten Vapauden, täkäläiset maanmiehemme osoittivat suurta kaukonäköisyyttä. He oivalsivat kansalaistemme tarpeet ja tavoitteet, ja toimivat sen mukaisesti.

Vapauden hyväksi on tehty näiden vuosien aikana äärettömän paljon työtä ja annettu suuria uhreja mikä sellaisenaan osoittaa, että täkäläiset maanmiehemme haluavat edelleen ylläpitää itsenäisen ja kaikista sivullisista voimista vapaan sanomalehden, joka voi toimia — vaikkapa toisinaan virheitäkin tehden — juuri sellaisen ohjelman pohjalla, mikäli lehden lukijat ja kannattajat itselleen omaksuvat.

Meillä kaikilla on todella syytä juhlia tänä 50-vuotispäivänä Vapauden perustajain ja lehtemme tuhansien kannattajain ja tukijain työn ja saavutusten johdosta.

W. E.

Vapauden entinen toimittaja, Kalervo Ketola, joka kuoli syöpätaudin uhrina parhaassa miehuudeniässä.

Vapauden asiamiehenä ja kirjeenvaihtajana sekä ansioituneena näytelijänä tunnettu Lennart Hjorth, Torontosta, Ont.

PARHAAT ONNITTELUMME!

SUDBURY MEMORIAL WORKS

BOB JA PAUL RUFF

Alueen ainut

"ROCK OF AGES"

hautakivien välittäjä

Puh. 673-1846

453 Arnley St. Sudbury

60-VUOTIAS SUDBURYN LEIPOMOLIIKE

ONNITTELEE 50-VUOTIASTA SUOMALAISTEN SANOMALEHTEÄ!

Beattie's

BAKERY LTD.

PERUSTETTU 1905

LEIPOMOTUOTTEIDEN MESTARIT

UUSI KAUPPA JA LEIPOMO 695 MARTINDALE RD.

UUSI KESKIKAUPUNGIN KAUPPA 71 ELM ST. E.

3 MUUTA KAUPPAA:

MacKenzie St., Durham St. S. ja New Sudbury kauppak.

PARHAAT ONNITTELUMME

VAPAUS

lehdelle

50-VUOTISSYNTYMÄPÄIVÄN JOHDOSTA!

Toivotamme parhainta menestystä tulevina vuosina!

FINE PAPERS LIMITED

PAINO- JA SANOMALEHTIPAPERIEN TUKKULIIKE

VARASTOHUONEET:

SUDBURY • TORONTO • LONDON

VELJELLISET TERVEHDYKSEMME

50-vuotiaalle

VAPAUS-LEHDELLE

Retail, Wholesale & Department Store Union

NORTHERN ONTARIO—QUEBEC JOINT BOARD

A.F.L.—C.I.O.—C.L.C.

(Vähittäis, tukku- ja departmenttikauppojen unio)

P. O. BOX 816 **SUDBURY, ONTARIO**

VELJELLINEN ONNITTELUMME

50-vuotispänväänsä viettävälle ammattiyhdistysväen horjumattomalle ystävälle

VAPAUS-LEHDELLE

Sudbury Mine, Mill & Smelter Workers Union Local 598

"Canadan autonomia Canadan työläisille"

"Vapautta Amerikan herruudesta"

Mitä tämä lehti on minulle merkinnyt

Kulunut vuosi on ollut meille juhlavuosi monessakin mielessä. Olemmehan viettäneet uuden kotimaamme 100-vuotisjuhlaa, oman Suomiviikkomme merkeissä joka onnistui yhteisvoimin suurenmoisesti.

Tänä vuonna vietää vanha kotimaamme Suomi itsenäisyytensä 50-vuotismuistoa, ja mikä meille erittäin muistorikasta, vietämme tämän oman lehtemme 50-vuotisjuhlaa.

Muistan erikoisen hyvin kun tätä lehteämme perustettiin ja mikä innostus silloin vallitsi vaikka taloudellinen puoli olikin ahdasta. Olenhan myöskin itse ollut kirjoittamassa tähän omaan lehteemme jo yli 40 vuotta. Muistan senkin ajan kun Canadan suomalaisella työväellä oli oma lehti Työkansa, joka sitten lakkasi ilmestymästä taloudellisten vaikeuksien vuoksi. Muistan kuinka nyt Porcupinessa toimiva Otto Leinonen lähetti tätä lehteä isälleen Äänekoskelle ja kuinka sain lehden ja luin sen jokaista sanaa myöten ja vieläpä monet muutkin lukivat niin nuukaan ettei lehdestä enää kulumisen vuoksi ollut mitään jäljellä.

Muistan miten tyhjää aikaa oli se kun meillä ei ollut lehteä johon olisimme voineet kirjoittaa omia asioitamme ja kuulla mitä muualla Canadassa suomalaisten keskuudessa tapahtuu. Eipä siis ollut riemulla rajoja kun ensimmäinen oma lehti tuli käteemme ja kertoi suomalaisten työläisten riennoista kautta maan, maan toisesta reunasta toiseen.

Kun nyt ajattelemme mitä elämämme olisi ellei meillä olisi omaa lehteä voimme sen kyllä oivaltaa. Kuinka voisimme ilmoittaa mitä milloinkin on tulossa, mihin voisimme laittaa kilpailukutsumme jos järjestäisimme kilpailuja, miten voisimme tiedoittaa monista muista asioistamme. Olisimme täydellisessä pimeydessä puhumattakaan että voisimme tietää tositapahtumat maailman asioista ja sanoa itse rehellisesti mitä ajattelemme.

Tämä lehti on minulle ollut arvaamattomasta merkityksestä jo senkin vuoksi että se on opettanut minua auliisti ja antanut palstaa aina silloin kun jotakin vaatimatonta olen kirjoittanut vuosikymmenien aikana. Sen suuri merkitys on jatkuvasti nyt sama kuin se oli silloin kun se perustettiin. Muistan sen taloudellisen raskauden kun lehteä perustettiin, nyt olemme samassa asemassa. Se vanhakaarti joka oli luomassa syntysanoja tälle lehdellemme, on luonnon pakosta siirtynyt sinne mistä ei ole paluuta, ja jatkuvasti monet muut heittävät matkasauvansa. Lehtemme tilaajamäärä täten jatkuvasti pienenee.

Ennen kaikki nuoret osasivat lukea omaa lehteämme, ei ollut radioita eikä televisioita vaan lehti oli ainoa jonka heti sen saavuttua jokainen otti käteensä ja ahmi kaiken mitä siinä oli, jopa kirjoittivat nuoret itse omaan nuorten osastoonsa. Näin he osasivat jo suomenkielen kun osallistuivat näytelmiin ja muuhun toimintaan.

Mutta näiden 50. vuoden aikana on yhteiskunnallinen tilanne suuresti muuttunut, nyt vanhemmat monissa kodeissa puhuvat lapsilleen vain englantia ja lapset oppivat koulussa sitä ja monet lapset eivät enää osaakaan äitinsä ja isänsä kieltä vaikka ovat täysin synnynnäisiä suomalaisia. Tämä kehitys saa aina suuremman ja suuremman vallan ja se on luonnollinen ilmiö.

Mistä siis tulee lehdellemme uusia lukijoita kun vanhapolvi kaatuu ja siirtolaisuus jatkuvasti vähenee miltei olemattomaksi? Tällainen lehti kuin meidän työläisten lehti joka elää vain työläisten uhraantuvasta kädestä, jolle ei tipu nöyräniskaisuudesta ja kumarruksista varoja kuin eräille lehdille, joutuu taloudellisesti kovaan ahdinkotilaan, jossa vain sen omien tilaajien uhraus ja rakkaus omaa lehteään kohtaan varaa sille ilmestymisen mahdollisuuden.

On ilahduttavaa ja liikuttavaa nähdä millä alttiudella ja uhraantuvaisuudella lehden lukijat ja tilaajat nytkin avustavat tätä lehteä ja takaavat sen ilmestymisen. Tiedämme että juuri me olemme se joukko, joka takaa tuleeko meille lehti jatkuvasti vai eikö tule. Kuten jo sanoin, tämä lehti on ollut meille alusta lähtien välttämätön ja rakas, niin raskaissa oloissa kuin me sitä olimme perustamassa yhtä raskaissa oloissa nyt meidän tulee pitää huoli siitä että se jatkuvasti ilmes-

(Jatkuu sivulla 6)

Kapteeni Niilo Mäkelä kaatui Espanjan tasavaltalaisten riveissä v. 1938 ja jätti jälkeensä kuolemattoman kertomuksen urheudesta, kyvykkyydestä ja uskollisuudesta työväen kallista asiaa kohtaan. Ennen Espanjaan menoaan Niilo Mäkelä oli Vapauden toimittajana.

Tunnettu osuustoimintamies, edesmennyt Eino Laakso oli vähän aikaa CSJ:n kansallisena sihteerinä ja tunnettiin Vapauden hyvänä ystävänä ja avustajana.

Edesmennyt J. W. Saari liittyi ensimmäisen kerran Vapauden toimitukseen maaliskuussa 1934. Sen jälkeen Saari toimi yli kaksi vuotta "Liekin" toimittajana.

Vapauden pitkäaikainen asiamies, edesmennyt Victor Saari, Sudbury, Ont.

Lauri Tekkala, Torontosta, Ont., oli monta vuotta Vapauden sivuliikkeen johtaja.

Don haalilla Torontossa olevan "Vapauden nurkan" hoitaja Rafael Pitkämäki joka avustaa toisinaan lehtiämme kirjoituksillaankin.

Vapauden asiamiehenä Wanupissa, Ont. toiminut edesmennyt Kusti Varjonen.

ONNITTELUMME

SCANDINAVIAN FOODS

IMPI JA SIMO SUOMI

ERILAISTEN RUOKAHERKKUJEN KESKUS

LÄHETÄMME TILAUKSET C.O.D.

Nokian kumisaappaita koululaisille

138 Spruce St. Puh. 673-8665 Sudbury

JUHLATERVEHDYKSEMME!

LOCKERBY TAXI

Puhelin 673-0344

TROUT LAKE TAXI

Puhelin 675-7119

1534 Paris St. Sudbury

TERVEHDYKSEMME!

SCALES & ROBERTS

TUPAKKATUOTTEIDEN TUKKULIIKE

94 Lorne St. South Sudbury

ONNITTELUMME!

EMIL KIVIAHO

KIINTEISTÖ- JA VAKUUTUSTOIMISTO

Soittakaa koska tahansa

Puhelin 675-6622 — 675-5574

70 Cedar St. Sudbury

ONNITTELUNI!

SUDBURYN PORMESTARI

GRACE HARTMAN

Parhain onnittelumme!

PROM MUSIIKKIKAUPPA MUSIIKKIKOULU

Haitarin, torven, kitaran ja rumpujen oppitunteja

LEO NIEMI ja ARMAS LAMPI, suomalaiset opettajat

36 ELGIN ST. N. PUH. 673-7135 SUDBURY

ONNITTELUMME!

BROCKDAN MOTOR HOTEL

Nykyaikainen ja aistikas

5 MAILIA SUDBURYN KESKUSTASTA

MAANTIETÄ 69 ETELÄÄN

Parhaimmat tervehdyksemme!

JOHNNY BABY'S GARAGE

(Sudbury) Ltd.

Autokorien ja radiaattorien korjausta sekä tuulilasien ylöspanoexpertit

PUHELIN 674-9621

330 Antwerp Avenue, Kathleen kadun kulmassa

SUDBURY

Onnittelumme!

KOSKI'S

RADIO & T.V.

Suosittujen

"ADMIRAL"

televisioiden

välittäjä

Puhelin 675-6078

61 Lorne St. South

Sudbury

PARHAAT ONNITTELUMME

TALON MYYNTI-, OSTO- JA VAKUUTUSASIOISSA

käyttäkää

LAINE AGENCIES

VAKUUTUS- JA KIINTEISTÖTOIMISTO

Canadan suurin suomalainen kiinteistöjen välittäjä

PENTTI PENTTILA Kotiin 675-2941

OLIVER R. LAINE Kotiin 674-4167

Konttori 675-6427

125 DURHAM ST. S. SUDBURY, ONTARIO

PARHAIMMAT ONNITTELUMME!

DAVID A. BOWLES LIMITED

Yleisien vakuutuksien toimisto

AUTOLAINOJA KOHTUULLISIN HINNOIN

PUHELIN 674-1951

67 Elm St. East, huone 301 Sudbury

TUTTAVAT VANHENEVAT YHDESSÄ

ONNITTELEMME VAPAUS-LEHTEÄ

50-VUOTISPÄIVÄNÄÄN

Yli 70 vuotta Evans Lumber on tuonut Teille arvoja ja säästöjä. Hyötykää meidän säästäväisistä

SYYSERIKOISUUKSISTA

EVANS HOME BUILDING CENTRES

EVANS PLAZA, SUDBURY

VALLEY PLAZA, HANMER LITTLE CURRENT, MANITOULIN

ONNITTELUMME!

KANGAS MEN'S WEAR

MIESTEN LAATUVAATETUSTA

319 Eva Street Sudbury

VELJELLISET TERVEHDYKSEMME

VAPAUS-LEHDELLE

50-VUOTISSYNTYMÄPÄIVÄNÄ!

International Association of Bridge, Structural & Ornamental Iron Workers

Local 786 of Sudbury

PARHAAT ONNITTELUMME!

SUDBURY PETROFLAME LTD.

PROPANE-KAASUN JA LAITTEIDEN MYYNTI JA PALVELU

Puh. 693-2714

2475 Maley Dr. Sudbury

ONNITTELUMME!

BROWN & LEPAGE SUDBURY LIMITED

TUPAKAN TUKKULIIKE

287 Willow Street Sudbury

Mitä tämä lehti on minulle...

(Jatkoa sivulta 5)

tyy.

Taantumuksen mustat voimat iloitsisivat jos meillä ei olisi lehteä, ja meille se olisi ahdistava ja murskaava isku ellei olisi. Mutta rivit sulkien ja yhtenäisin voimin voimme saada suuria aikaan niin tässä kuin muissakin asioissa. Tämä lehti on ollut meille korvaamaton ja rakas ja on sitä jatkuvasti, ilman sitä olisi elämämme tyhjä ja autio.

Toivon ja uskon niin monen muun kanssa että lehtemme ilmestyy jatkuvasti ja opastaa ja näyttää meille soihdun lailla tietä ja suuntaa, ja kertoo totuuden kaikista asioista joita emme saisi muista lehdistä. Siispä eteenpäin ja onnea lehdellemme joka on tehnyt niin suuremmoisen työn jo 50 vuoden ajan.

TEKONIMUS.

Tutustuin Vapauden toimitaloon

Siitä on nyt jo nelisenkymmentä vuotta, ehkä vähän päällekin, kun David Helin, joka oli Vapauden kiertävä asiamies, poikkesi kyläämme. Jaa, teillä onkin täällä hyvä asiamies koska joka taloon tulee Vapaus lehti ja teillä on täällä hyvä uusi haalikin aivan hirsistä tehty.

Niin meillä oli silloin, oli paljon nuorenlaisia ihmisiä saapunut, mikä farmaamaan, mikä metsiä kaatamaan. Meillä oli jo joku vuosi ennen perustettu C.S.J:n osasto ja kun väkeä oli paljon niin eihän sitä pienissä tiloissa voitu toimia, tuli haalin teko käsiteltäväksi. Ja mihin se tehdään? Siellä oli "peräkontriksi" sanottu sellainen neljään suuntaan menevä tien solmu ja siinä joka suuntaan suomalaisia farmareita. Kaksi Evijärven poikaa, Kokko ja Einar Kangas lupasi tehdä 5 hirsikerrastoa vapaasti jos haali tehdään sinne nurkkaan. Se se ratkaisi haalin paikan ja niin alkoi haalin teko. Oli metsiä josta saatiin hyviä hirsiä, oli hirsien veistäjiä, oli miehiä jotka pystyivät olemaan nurkalla, ja kun pari kuukautta oli kulunut niin haali oli valmis. Kaikki innolla osallistui haalin rakennustoimmiin. Metsistä maksettiin hyviä hintoja että oli sitä tekevääkin kuten Matti sanoi että ei köyhyyttä ole enää kuin yhdessä nurkassa.

Mutta huono aika teki tuloaan. Väkeä tuli vain lisää ja silloin oli toimintaa haalilla. Oli tansseja ja oli isojakin näytöskappaleita. Oli naisten kerho, urheiluseura "Könnys" jossa oli noin 40 jäsentä, oli laulukuoro jota ohjasi Max Ilomäki. Voimistelua ohjasi Matti Oikarinen, myöhemmin Aarne Pelkonen. Oli metsätyöläisten union osasto. Aina oli jotain kokouksia, harjoituksia y.m. Monta vuotta oli haalimme vakuuttamaton mutta sitten se joulun aikaan vakuutettiin 250 dollarista. Koska siinä ei asunut kukaan oli vakuutusmaksu kallis. Ja jo juhannuksen aikaan se paloi meidän haalimme poroksi. Kolmeen päivään ei oltu haalilla oltu, niin että sen joku sytytti.

Taas tuli kysymys uudesta haalista ja haalin paikasta. Henkilö joka omisti haalin maan ei luvannut enää maata siihen tarkoitukseen ja se rikkoi koko kylän elämän kun ei päästy yksimielisyyteen haalin paikasta. Oli maata mihin olisi voitu rakentaa valtatien varressa ja 47 oli jotka kannattivat sitä mutta 4 perhettä löi hakaan. Ja niin nuo neljä perhettä otti haalin tilan puolivälistä uutta ja vanhaa haalia. Yhdellä heistä oli hyvää metsää, toisella sahamylly, kolmannella päremylly, neljäs löi naulan päähän ja apulaisia oli vähän myös. Ja niin siinä kävi että samana juhannuksena oli kummankin haalin avajais juhlat.

Vuosia myöhemmin kertoi eräs heistä että kyllä Sinä sentään olit kaukonäköinen. Kyllä haalin paikka on valtatien varressa. Niin saivat vain näyttää sitä suomalaista sisua. Tuo valtatien varressa oleva haali joka on Trans Canada haalin nimellä on vielä pystyssä, mutta ei siellä paljon ole toimittu enään vuosikausiin, joskus jotkut häät tai muut.

Puolimatkan haali paloi joitakin vuosia sen jälkeen kun se oli rakennettu eikä se koskaan valmistunutkaan. Rakentajat lepäävät Mattawan kalmistossa, eipä ole montaa jäljellä jotka Trans Canadan haalia rakensi, toiset ovat muuttaneet pois mutta suurempi osa lepää Mattawan kalmistossa.

Vapaus-lehteä menee vielä muutamia sinne. Ennen vanhaan oli paljon jotka kirjoittelivat Vapauteen, varsinkin lasten osastoon. Oli Huhtasen lapset, Saaren lapset, ja Mäen lapset y. m. Ja Mummu itse oli osastosta paikkakuntakirjeitten kirjoittaja vuosikymmeniä niin että usein vieläkin kuulee "se on Mattawan Mummu".

Olen ollut mukana kun Vapauslehteä päätettiin ruveta painamaan. Nämä 50 vuotta olen joskus hyvinkin vähistä varoista saanut pihistää lehden tilaus hinnan ja kaikkien kiireitten töitten keskellä seurannut Vapautta. Toivon vain että vielä vuosia voisi Vapaus lehti ilmestyä.

Onnea siis vain 50 vuotiaalle.

MUMMU.

Asianaisena ja kirjeenvaihtajana toimiva "Mattawan mummo", Lydia Mäki, Waters Townshipista, Ont.

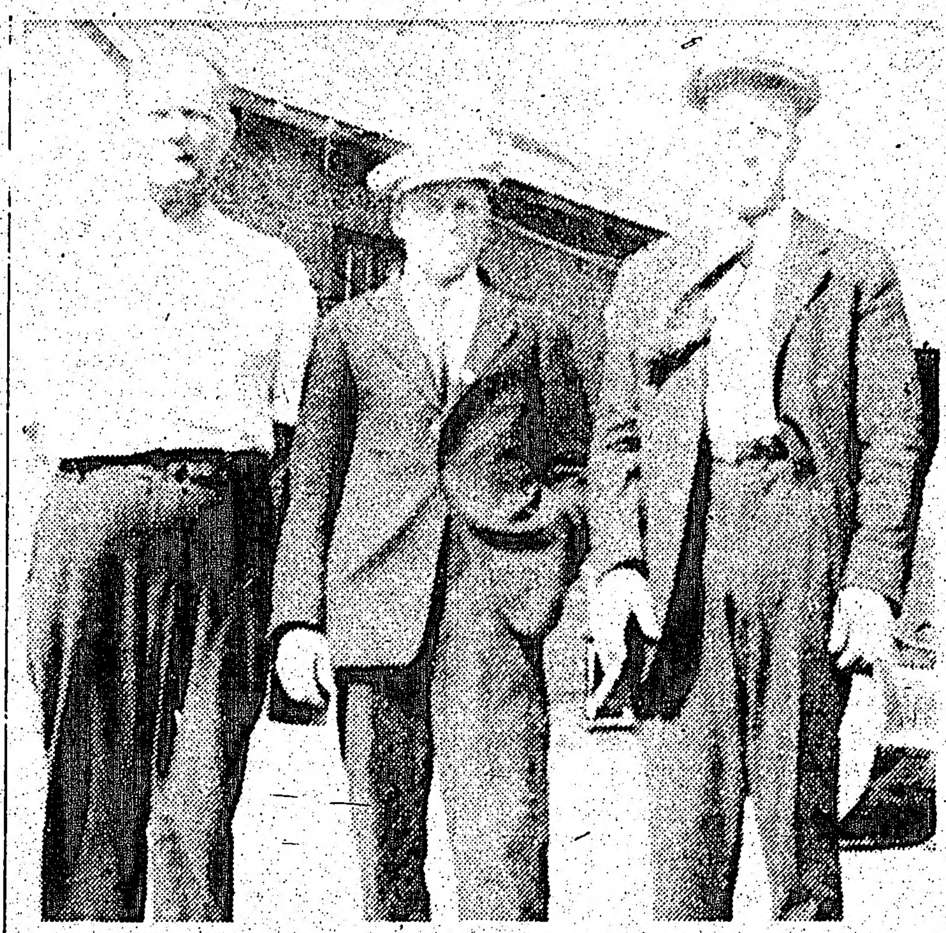

Vuonna 1925 Liberty haalilla, Sudburyssa otettu kuva, missä on tunnettu musiikki- ja näyttämömies edesmennyt Willie Airola (vasemmalla) sekä lehtiemme nykyinen kirjeenvaihtaja Arvi Salo Beaver Lakelta ja keskellä kolmas kansalaisemme, jonka nimeä emme ole valitettavasti saanut tietoomme.

Kun Vapaus lehti tuli joka taloon

Olin jo niillä muutamilla paikkakunnilla joissa olin Canadassa ollut, tutustunut Vapaus-lehteen, ja kun sitten v. 1925 kulkeennuin Sudburyyn viimeksi Argol-joen varrella olleelta ratapölkky kämpiköltä, siellä kuulin jo puheita Sudburysta, että siellä on suomalaisilla pallohuone, siihen saa valtakadulta laskea rappuja alakertaan, ja että se on hiukan hämärä ja sitä sanotaan 'kääi meruumaksi'.

Ja että suomalaisilla siinä lähellä myös valtakadun varrella on asuntotalo, johon oli aikaisemmin tullut mies, ottanut yösijan, ollut työmailla ja aikoi seuraavana päivänä matkustaa Suomeen. Kuitenkin aamulla oli huone tyhjä. Mies löydettiin jonkun matkan päässä rautatieltä kuolleena.

Saavuttuani iltamyöhällä, helmikuun pakkasella kylään, sattui, että jouduin samasta talosta ottamaan yösijan. Oli jo toiset omistajat, mutta kun huone oli kylmä, ovea ei saanut lukkoon, peitteistä ei ollut tietoa, niin tulipa siinä hiljan vanhasta maasta tulleena kaikenlaista mieleen. Rahoja ei tosin ollut pelättävänä.

Heti kun aamu valkeni, kävelin lähellä olevalle Liberty haalille. Heti eteiseen päästyäni kuulin juhlasalin puolelta pianon soittoa. Sieltä tuli isonkokoinen, vakavakasvoinen mutta hyväntahtoisen näköinen jo ikämies. Kuten pian ilmeni hän oli Airolan Ville. Näyttämö- ja musiikkialalla kansalaistemme keskeiseksi virkistykseksi miehuus vuotensa uhrannut oli nyt talonmiehenä ja näyttämön johtajana Sudburyssa.

Vasemmalta aukeni ovi ja sieltä tuli herrasmiehen mutta ystävällisen näköinen mies, hän oli Vapauden liikkeenhoitaja, Kannaston Jäkki. Alakerrassa oli Vapauden painoliike. Eteishuoneen hyllyillä oli suomenkielistä lukemista.

Sivulla seinustalla oli painimatot nostettu syrjälleen, jotka sitten illan tullen levitettiin, ja muulloinkin kun vain painipoikia tuli, ja niitä tulikin suoraan Suomesta. Toiset olivat jo olleet jossain työpaikoilla mutta kuulleet, että Sudburyssa on vilkasta kulttuuritoimintaa, kerääntyivät kylään ja kyllä olikin toimintaa. Samoin ympäristöllä missä oli suomalaisasutusta.

Tästä voitaisiin kirjoittaa paljonkin mutta ei kai tila salli, vaan lopuksi on alleviivattava se, että Vapaus oli silloin, ja on yhä edelleenkin arvokas tietoväline kansalaisillemme joilla ei ollut mahdollisuutta käydä kouluja ja oppia maan kieltä.

Toivomme vain että vaikeuksista huolimatta lehti voisi ilmestyä ja palvella vielä pitkän aikaa tätä yhä harvenevaa vanhempaa suomalaisjoukkoa. — A.J.S.

Vapauden täyttäessä 50 vuotta

Vapaus ei riittänyt syntymämaan
kun se oli pantu rajoittamaan
toisilta työtä ja toimintaa . . .
Mutta he katkoi kahleitaan
uskoessa aikaan parempaan . . .

Vapaudesta uusi tieto saa:
On kaukana rikas maa,
joka avosylin odotta
työntekijäin voimaa
teollisuuteensa kasvavaan.

Vapauden kutsun tämän kuuli
ja moni lähtijä ehkä luuli,
että aivan kuin virvatuuli
muutos nyt saapuvi suuri,
se työmiehelle aukee juuri.

Vapaus oli silti yhtä korkealla
vain harvojen saavuttamalla
Vapauden patsas kädellä
kohottavalla
tietä näytti kylmä valkealla—
mutta valaisematta—palelevalla.

Vapaus oli täälläkin haihtuva
vain kuin harhakuva . . .
Siirtolaisen tuli mukautua
eikä vainen alistua,
pakon alle polvistua.

Vapauden kaipuu ihmisessä elää
niinpä yhteishenki herää . . .
Se kysyy voimaa sekä terää,
jos oikeuksiansa perää—
edes tarpeittensa pientä erää . . .

Vapauden maahan juurtui,
vaikka paljon vielä puuttui . . .
He joskus siitä suuttui—
sitä sitkeammin maahan juuttui
ja canadalaisiksi muuttui.

Vapaus—jo tuo sana antoi toiveen
siirtolaisille maan ääreen
katkoa tieltä kaiken esteen . . .
He työssä puski otsan hikeen
nähdäkseen Vapauden toteutuneen.

Vapauden lupauksia kaikki antaa,
mutta hetken ne kantaa
pitkin elon rantaa
ja käteen jää vaan santaa—
tyhjyyttä—lokaa—lantaa . . .

Vapautta kaipaa työmies ja nainen
—ennen toisiin niin luottavainen
uskoo nyt itseensä vainen
kun huomaa miten onni mainen
luvattu on—katoovainen . . .

Vapaus lehti täyttää 50 vuotta
eikä se ole ilmestynyt suotta,
vaan yhä tietoja tuottaa,
joihin jokainen voi luottaa—
siksi sitä tulevaksi vuottaa.

Vapaus—se farmarien—siirtolaisten
on lehti työväen—nyt canalaisen
he omakseen tuntee lehden,
joka tänä vuonna kultaisen
vuosikymmenen sai omakseen.

Vapautta nyt juhlii koko kansa
—toisille se sana on vain ansa—
mutta suomalainen siirtokansa
toivottaa nyt vuorostansa
lehteään jatkamaan sanomaansa.

Vapautta kiittäen vuosista,
näin yhdessä kulkien kuluneista
sekä vieläpä tulevista
sen antaessa lukemista
opetusta asiasta monesta.

L.S.P.

ONNITTELUMME!

FALKO

ROHTOJA ja KAUNEUSTARPEITA

Vapaa TV-putkien tarkastuslaite
TV putkia myydään
Aikakausjulkaisuja ym.

Regent S. ja Yale kadun kulmassa
Lockerbyn alueella
Sudburyssa

PARHAAT TERVEHDYKSEMME

Vaatteenne puhtaiksi huolellisella pesulla tai kemiallisella puhdistuksella

NOPEA PALVELU

CASCADE LAUNDRY & Dry Cleaners

PUHELIN 675-8363

371 Lorne St. Sudbury

PARHAIN TERVEHDYKSIN

MELVIN WASH & DRY

TULLAN PYYKKITUPA

396 Melvin Ave. Sudbury

ONNITTELUMME

WOLFE'S

Pohjoisen suurin kirjakauppa

133 Durham St. S. Sudbury

PARHAIN TERVEHDYKSIN

MORRISON PLUMBING & HEATING

(SUDBURY) LIMITED
PERUSTETTU 1897

Putkitustyö ja lämmityslaitteiden asentaminen erikoisalamme.

ÖLJYPOLTTIMOITA — KUSTANNUSARVIOT VAPAASTI

Puhelin 674-0797 164 Elgin St. S., Sudbury, Ont.

PARHAAT ONNITTELUMME!

KARL PUKARA Music Studio

Pohjois-Ontarion suurin musiikkikoulu

Pääopettaja: IONA REED
Haitarisoiton maailmanmestari

HAITARIN, PIANON, KITARAN JA MUSIIKKITEORIAN OPETUSTA

12 TÄYDELLISESTI KOULUTETTUA OPETTAJAA

PUH. 674-0024

131 PINE ST. SUDBURY

SUDBURYN VANHIN TURKKURI JA TURKISLIIKE

LAUSUU PARHAAT ONNITTELUT

VAPAUS-LEHDELLE

50-VUOTISSYNTYMÄPÄIVÄNÄ!

A. Lafrance & Sons
LIMITED

PERUSTETTU 1908

Lähes kuusikymmentä vuotta mestarillisesti valmistanut ja välittänyt laatuturkkeja ja turkiksia sekä tehnyt korjauksia ja uudistuksia kohtuullisin hinnoin.

8 DURHAM ST. NORTH, SUDBURY, ONT.

NORTH BAY SAULT STE. MARIE

LÄMPIMÄT ONNITTELUMME!

NIEMI STUDIO

Perustettu 1912

MUOTO- JA LAPSIKUVAAMO
Durham St. N. ja Beech St. kulm.

HÄÄ-, KOTI- JA PUUTARHAKUVAAMO
211 Nepahwin Ave.

SAMA PUHELIN 675-8824

JUHLATERVEHDYKSEMME

GLORIA'S RESTAURANT

MAUKKAITA ATERIOITA JA VOILEIPIÄ
Ulosvietävät tilaukset valmistetaan nopeasti

Regent St. S. (Hwy 69) ja Bouchard katujen kulmassa
Puhelin 674-6376 Sudbury

ONNITTELUMME!

BALMORAL BEAUTY SALON

SIGRID JA VEIKKO KETOLA

11 CEDAR ST. PUH. 673-1590 SUDBURY

ONNITTELUMME!

J. E. BLAIS JEWELLERY LTD.

KELLOJA, JALOKIVIÄ YM. ALAMME TUOTTEITA
KOHTUULLISET HINNAT

65 Elm St. East "The Mall" kauppakeskuksessa

PARHAIN TERVEHDYKSIN!

SILVER BEACH TAVERN

KUULUISA ATERIOISTAAN

3 juhlasalia vuokrattavana tarjoiluineen

TANSSITAAN ILTAISIN

Puhelin 673-7853 Long Laken tien varrella

PARHAAT ONNITTELUMME

50-vuotiaalle

SUOMALAISTEN SANOMALEHDELLE!

GODDARD APPLIANCE CENTRE LIMITED

Johtavien sähkölaitteiden myynti ja palvelu

Puhelin 674-1985

118 Durham St. South Sudbury

VELJELLISET TERVEHDYKSET

50-VUOTIAALLE VAPAUS-LEHDELLE!

LUMBER & SAWMILL WORKERS UNION - LOCAL 2537

102 DURHAM ST. SOUTH SUDBURY

CLUB news

THE BRIGHT SIDE OF FALL

ELSIE JOKINEN

It is one of those gloomy fall days, when it feels as if it has been raining forever, and winter's first chill brings promises of not-so-pleasant things to come. Nature surely takes care of its own, for think how really depressing it could be if it wasn't for all the gorgeous colours of the leaves as they change colour almost in front of your eyes — and such breathtaking shades of reds and yellows — impossible to describe.

There is something about going for a walk in this weather — I personally look for any excuse to bundle up and head out to 'explore' as the children say. This is pumpkin weather — Halloween weather — and there is nothing surely to compare with the smell of dry leaves burning.

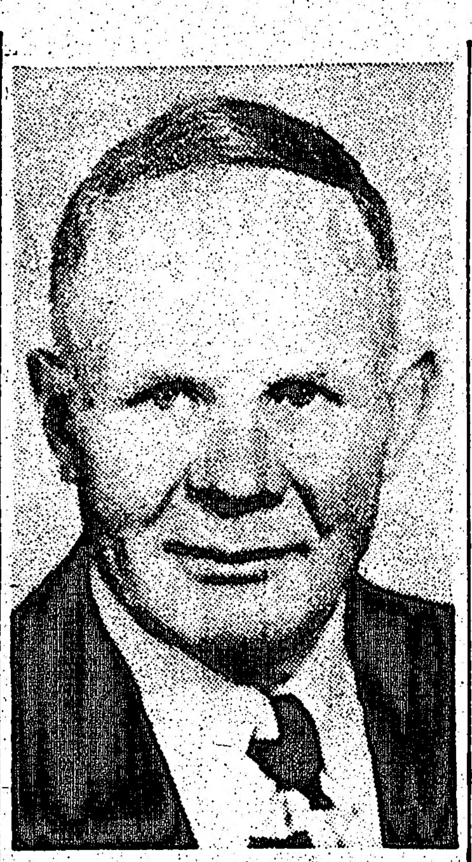
Vapauden asiamiehenä aikanaan toiminut, edesmennyt Victor Lehti Wanupista, Ont.

Autumn seems to have come early to Belleville this year — or rather earlier than say in Toronto. Or perhaps it is more noticeable to us here, because we live in an area surrounded by gorgeous, massive trees. I don't know just what it is about our lawn that seems to draw every leaf for miles around — but we have the finest crop of leaves in the neighbourhood. Tried the trick of "why don't you rake up the leaves, build a pile and jump into it" on the children — but somehow it backfired. I seem to be doing the raking, and they the jumping. Ah well, it's fun anyhow.

Autumn really is an exciting time of year actually. School begins anew, which nowadays affects old and young. I am sure never before have there been so many classes availabale, and being taken advantage of, as right now. There are night classes and correspondence courses in just about any subject and interest. Which leads us right to our own front door at the Hall. Fall activities have been under way for a few weeks now, but there is no deadline for registration here. Just open the front door and step in, and you are automatically a full-fledged student with full privileges thereof to participate and enjoy all courses available at the Hall. Music. Paul Hietala lecturing with his mighty baton. Gymnastics? Most assuredly! Women's classes also on Wednesday evenings — Misses Sue Penttinen and Pat Hunnakko directing proceedings. Interested in what is available for the children? — Whatever their hearts desire! Gymnastics and tumbling every Sunday under Nancy Linkovich and Rocky Kivimaki's expert tutelage. Drama? Most definitely! A committee of experts searching out the best plays, directors, methods, etc. Club Work? Yes, indeed. Every sort imagineable.

So you see, there is no need to be a dropout any longer. Who wants to run the race with those heavy weights on your feet anyway — so much more fun to run up with the rest of the crowd. (Surely you too have seen that commercial on T. V.).

Seriously — things are humming and more to come. A concert is being planned for October 29th to celebrate Vapaus' 50th Anniversary, and in order to ensure its success the same committee which handled our smash Centennial Suurjuhla is looking after this. Saw a preview of what the children have in store at the gymn rehearsal last Sunday, and if you thought they were good at the Juhla, you should see them now. The choir is working hard on their numbers as is the Mixtet I understand. The gals have new gymn number which sounds pretty exciting. These are just a few of the numbers on the programme, and I am sure there are many others to make it a "must" for all of us. The Vapaus has been "our" paper for 50 years now, and it will indeed be a pleasure to help celebrate it's 50th birthday.

Well, duty calls so I guess I must be off. As I have been meandering on here, it occurred to me that it would be nice to hear from correspondents in other centres. How about a few words from you Marg to let us know what campus life is like at McMasters? And news about things Oregon-way would only be too welcome Bill. You still owe us a couple of promised articles Jimmy, so we will look forward to those.

Well, again — farewell until next time. Don't forget October 29th, starting at 4:00 o'clock. See you at the Hall.

Belleville, Ont.
Elsie J.,

Do You Want To Study in Finland?

New York. — The Scandinavian Seminar is now accepting applications for its study abroad program in Denmark, Finland, Norway or Sweden for the academic year 1968—69. This unique living-and-learning experience will particularly appeal to college students, graduates and other adults who want to become part of another culture while acquiring a second language. The focus of the Seminar's program is the student's Independent Study Project in his special field of interest.

The student in the Seminar program stays 2 to 8 weeks with a family in the Scandinavian country of his choice, using the language daily and sharing in the activities of the community. For the major part of the year he lives and studies among Scandinavians at a Folk High School — a residential school for young adults. He is completely separated from his fellow American students throughout the Seminar year except during the periods of intensive language instruction and during the three general courses conducted under the supervision of the Seminar's American director, Dr. Adolph G. Anderson, Dean of New College of Hofstra University.

Over 100 American colleges and universities have given either partial or full credit for the Seminar year.

For complete information write to

SCANDINAVIAN SEMINAR,
140 West 57th Street,
New York, N. Y. 10019.

Eino Smith, Sudburysta, entinen Vapauden johtokunnan jäsen ja asiamies oli Vapauden monivuotinen ja horjumaton ystävä.

TERVEHDYKSIN
STARLITE CLEANERS
674-7001
1610 Regent St. South
Lockerbyn alue — Sudbury
"PERLUXE" hajuton puhdistus
VAPAA KOTIPALVELU

PARHAIN TERVEHDYKSIN
LOCKERBY
Beauty Salon
Glenna Absalom
Kauniit Kiharat
Puhelin 675-8272
1471 Paris St. Sudbury

ONNITTELUMME!
REG. WILKINSON LTD.
Tunnettu "PROGRESS BRAND" ja WARREN K. COOKE miesten pukuja ja takkeja
98 Durham St. South Sudbury

PARHAAT ONNITTELUMME
PRESIDENT MOTOR HOTEL
Nykyaikainen matkailijain hotelli
99 ELM ST. WEST SUDBURY

LÄMPIMÄT ONNITTELUMME!
GOLDEN GRAIN BAKERY
MAUKKAAN RUIS- JA VALKOISEN LEIVÄN VALMISTAJAT
153 Brady Street Sudbury, Ont.

ONNITTELUMME!
Dominion Automobile Association
P. RALBOVSKY, tarkastaja
Puhelin 674-2277
41 Copper Street Sudbury, Ontario

LEINALA'S BAKERY
SUOMALAISIA LEIPOMOTUOTTEITA
373 Antwerp Ave. Sudbury

PARHAAT TERVEHDYKSEMME
50-vuotiaalle VAPAUS-lehdelle!
STAR HOTEL
NOTRE DAME AZILDA, ONTARIO

ONNITTELUMME
VAPAUS-lehdelle
50-vuotispäivän johdosta!
Ennie Walo
ja
Väinö Keränen
Whitefish Ontario

Parhainta onnea ja menestystä 50-vuotiaalle
VAPAUS-lehdelle!
toivottaa
Hilja Salo
R. R. 1 Copper Cliff, Ont.

Parhain
ONNITTELUMME
VAPAUS-lehdelle
50-vuotissyntymäpäivänä!
Menestystä toiselle alkavalle puolivuosisadalle!
toivottavat
LYYLI JA JUSSI PÄRSSINEN
R. R. 2 Wahnapitae, Ont.

Onnittelumme!
SANTALA'S General Store
AINA JA FRED SANTALA
Meillä on nyt iso sisäänkäveltävä jäähdytyskaappi jäädytyslihojen kunnostamista varten. Leikkaamme ja käärimme lihat jäädytyslaitteita varten.
Puh. 694-4511
R.R.2 Wahnapitae, Ont.

ONNITTELEMME
VAPAUS-lehdelle!
50-vuotispäivän johdosta!
Hilja ja Anton Kaisla
210 Nepahwin Ave., Sudbury, Ont.

ONNITTELUMME
VAPAUS-lehdelle
50-vuotissyntymäpäivänä!
Parhainta menestystä!
Hilma ja Ensio Wuori
96 Nepahwin Ave., Sudbury, Ont.

Parhaimmat
ONNITTELUMME
VAPAUS-lehdelle
50-vuotissyntymäpäivänä!
LAILA JA LEO NORDMAN
R. R. 3 Sudbury, Ont.

ONNITTELUMME
VAPAUS-lehdelle!
täyttäessään 50 vuotta!
Alma ja Lauri Karjalainen
Helmi Titterson
R. R. 2 Sudbury, Ont.

ONNITTELUMME
VAPAUS-lehdelle
50-vuotispäivän johdosta!
Parhainta menestystä ja tarmokasta elinvoimaa lehdellemme!
IMPI JA FRANK TOMMILA
426 Mable Avenue
Sudbury Ontario

ONNITTELUMME
VAPAUS-lehdelle
50-vuotispäivän johdosta!
Parhainta menestystä ja tarmokasta elinvoimaa lehdellemme!
toivottavat
Elsa ja Jalmar Miettinen
Site 17, Box 45, S. S. 1
Sudbury Ontario

Parhaimmat
ONNITTELUMME
VAPAUS-lehdelle!
täyttäessään 50 vuotta!
Alina ja Wm. Eklund
128 Maki Ave. Sudbury, Ont.

Parhaimmat
ONNITTELUMME
VAPAUS-lehdelle
50-vuotispäivän johdosta!
Onnea ja menestystä toiselle alkavalle puolivuosisadalle!
toivottavat
Ida ja Oscar Männistö
226 Alerts Dr. Sudbury, Ont.

PARHAIMMAT
ONNITTELUMME
VAPAUS-lehdelle
täyttäessään 50 vuotta!
Kauan eläköön Vapaus, yhteistyön, rauhan ja edistyksen lipunkantajana!
Tilda ja Jack Männistö
535 McLeod St.
Sudbury Ontario

PARHAIMMAT
ONNITTELUMME
VAPAUS-lehdelle
täyttäessään 50 vuotta!
Kauan eläköön vapauden, yhteistyön, rauhan ja edistyksen lipunkantajana!
SENJA JA EDWIN SUKSI
102 Elm St. West
Sudbury Ontario

ONNITTELUNI
VAPAUS-lehdelle
50-vuotispäivän johdosta!
Parhainta menestystä ja tarmokasta elinvoimaa lehdelleni!
toivottaa
UNO SIRVIÖ
75 Regent St. North
Sudbury Ontario

Onnittelumme VAPAUS-lehdelle!
Toivomme parhainta menestystä!
ELLEN JA FRED KIVINEN
SITE 16, BOX 76, S. S. 1 SUDBURY, ONT.

PARHAIMMAT ONNITTELUMME
VAPAUS-LEHDELLE
50-vuotispäivän johdosta!
Onnea ja menestystä taistelussa rauhan ja kaikkien vähävaraisten etujen puolesta!
CSJ:n LONG LAKEN OSASTO
R. R. 2 (Long Lake) Sudbury, Ontario

SYDÄMELLISET ONNITTELUMME
VAPAUS-lehdelle
50-VUOTISSYNTYMÄPÄIVÄN JOHDOSTA!
Kirkkaana valon soihtuna näyttäköön Vapaus-lehtemme meille tietä kohti pysyväistä RAUHAA, paremman elämän puolesta kaikille työtätekeville!
Toivomme Vapaus-lehdellemme mitä parhainta menestystä arvokkaiden kulttuuriperinteidemme vaalimisessa sekä yhteistyössä kaikkien kansalaistemme kesken!
CSJ:n BEAVER LAKEN OSASTO
BEAVER LAKEN V.- JA U.-SEURA JEHU
BEAVER LAKEN NAISTEN KERHO
BEAVER LAKE ONTARIO

Lämpimät toverilliset onnittelumme

VAPAUS-lehdelle

50-vuotissyntymäpäivänä!

Toivomme parhainta menestystä tulevalle toiminnalle ja lupaamme puolestamme tukea ja auttaa lehteämme kaikin mahdollisin keinoin, että Vapaus voisi ilmestyä vielä pitkän aikaa kansalaistemme yhdistäjänä – valonsoihtuna ja tiennäyttäjänä kohti täydellistä Canadan suomalaisten yhteistoimintaa!

Saakoon lehtemme uutta voimaa taistelussa rauhan, edistyksen, yhteistyön ja paremman elämän puolesta kaikille työtätekeville! Suurkiitokset Vapaus-lehdelle tarmokkaasta ja tehokkaasta työstä painetun sanan kautta työväenliikkeen kehittämisessä, suomalaisen kulttuurin ja kielen vaalimisessa.

CSJ:n SUDBURYN OSASTO No. 16

SUDBURYN NAISTEN KERHO

V.-ja U.- SEURA ALERTS

VAPAUDEN 50-VUOTISJUHLA

Kalkkunapäivällinen ja konsertti

FINNISH-HAALILLA, SUDBURYSSA – SUNNUNTAINA, MARRASK. 5 PNÄ

kello 2 iltapäivällä

HERKULLINEN KALKKUNAPÄIVÄLLINEN JÄLKIRUOKINEEN
ERIKOINEN NAUTINTORIKAS OHJELMA MERKKITILAISUUTTA VARTEN

Sisäänpääsy $2.00

KAIKKI TERVETULLEITA VIETTÄMÄÄN VAPAUDEN 50-VUOTISSYNTYMÄPÄIVÄÄ!

VAPAUS

VAPAUDEN 50-VUOTISNUMERO - - - - OSA III
VAPAUS 50th ANNIVERSARY EDITION - SECTION III

Torstai, lokak. 26 p. — Thursday, Oct. 26, 1967 Sivu 1

Parhaimmat
ONNITTELUNI
VAPAUS-lehdelle
50-vuotispäivän johdosta!
Helena Mäkinen
27 Valencia Cres.
Toronto 15 Ontario

PARHAIMMAT
ONNITTELUMME
VAPAUS-lehdelle
sen täyttäessään
50 vuotta!
Kauan eläköön Vapaus, yhteistyön, rauhan ja edistyksen lipunkantajana!
JAMES, JOYCE JA MATTI MÄKELÄ
957 Broadview Ave.
Toronto 6 Ontario

MUISTELMIA — SUOMESTA CANADAAN

J. Latva, Torontosta, Ont, osallistui v. 1917 järjestön tpk:n jäsenenä vastuunalaisessa asemassa Vapauden perustamiseen ja työskenteli kuolemaansa asti esimerkillisellä tavalla Vapauden hyväksi.

Toronto. — Saatuani tiketin toveriltani Torontosta, lähdin Turusta 10. pnä elokuuta 1907. Matkan päämäärä oli siis Toronto, Canada. Hangosta lähdettiin seuraavana iltana. Haikealta tuntui lähtö, kun tulevaisuus oli hämärän peitossa.

Heti Hankoniemen majakan jätettyämme alkoi matkustajia tulla merikipeäksi ja samoin kävi minullekin. Ajattelin, että jos tätä kestää koko matkan olisi ollut parempi olla lähtemättä. Ruoka oli hyvin kehnoa. Pohjanmerellä sain maata kovan myrskyn tähden. Artturuslaiva rutisi niin, että luulimme sen katkeavan. Hullissa saimme odottaa nousuvettä 4 tuntia.

Päästyämme maihin, valjakko suuria karvajalka-hevosia vei meidät vaunuilla asemalle, josta menimme junalla Liverpoliin yli Englannin. Siellä olimme yötä ja seuraavana päivänä astuimme Allanlinjan laivaan joten Atlannin aallot alkoivat heilutella. Matka Atlannin yli olikin jo parempi, ei tarvinnut sairastella. Sai toisten mukana nauttia, tanssia y.m. Mutta laivat eivät silloin olleet niinkuin tänä päivänä kaikkine mukavuuksineen, ja ruokakin oli hyvin puutteellista kolmannen luokan matkustajilla.

Matka Atlannin yli Montrealiin kesti 8 vuorokautta. Montrealista lähdettiin yöllä. Juna saapui Torontoon kello 11 a.m. 24. pnä elokuuta 1907, joten matka kesti siis tasan kaksi viikkoa, ja se maksoi, silloin 245 Suomen markkaa, noin $47 senaikaisen rahan kurssin mukaan.

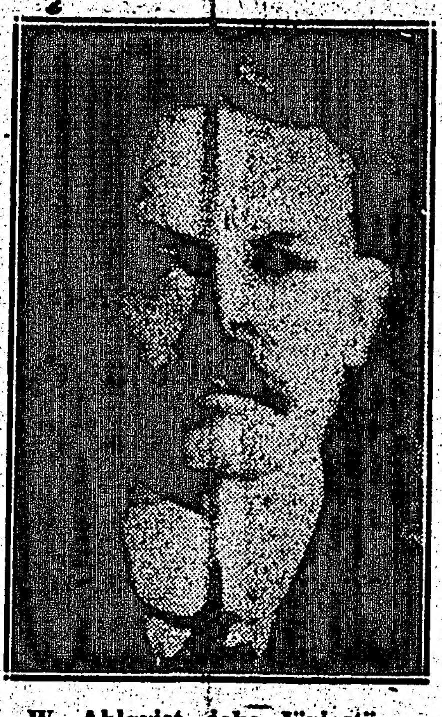

J. W. Ahlqvist, joka Järjestämme kansallisena sihteerinä vei johtavaa osaa Vapauden perustamisessa, toimi myös Vapauden liikkeenhoitajana ja oli lehtemme vankka kannattaja kuolemaansa saakka.

MATKAN PÄÄ

Toronton asemalla oli toverini vastassa, sama, joka lähetti tiketin. Oli siis turvallista astua vieraassa maassa ilman pelkoa toverin mukana. Oli lämmin ja aurinko paistoi. Tämä oli täysin vastakohta Suomen kesälle joka oli hyvin sateinen sinä vuonna.

Saavuimme tulevaan asuntooni. Katu oli kapea ja pieni, talot samoin pieniä, ajattelin, kovin on ahdasta Canadassa. Tutustuin vähän ympäristöön ja paikkaan, missä tulisin syömään, joka paikka oli lähellä asuntoani. Illalla toverini vei minut Scarboron erääseen humpuuki-paikkaan, jossa tuhlasin pikku rahani, mitä oli. Mutta toverini sanoi, että saan työpaikan ensi viikolla, niin kyllä taasen pärjätään. Hän oli räätäli, kuten minäkin, ja hommasi minulle työpaikan sinne missä itsekin oli työssä.

Toronto oli silloin vielä pikkukaupunki, ottaen huomioon mitä se on tänä päivänä. Sen väkiluku oli noin 250,000. Useat kadut oli päällystetty puupölkyillä ja kivillä. Katuvalona oli kaasulamput, jotka piti joka ilta sytyttää ja aamulla sammuttaa. Talot olivat kaasulla valaistu, samoin työpaikat. Lämmitysaineena oli koli. Katuvaunuliikenne tosin oli sähköllä. Puhelin oli ylellisyystavaraa, joten se oli vain rikkaiden mukavuutena. Autoja oli käytännössä

(Jatkuu sivulla 3)

V. Säilä, Torontosta, on yksi Vapauden perustajista ja sen lukija ja kannattaja lehden syntymästä tähän päivään saakka.

Onnittelumme
VAPAUS-lehdelle
50-vuotispäivän johdosta!
Parhainta menestystä ja tarmokasta elinvoimaa toiminnassa rauhan, edistyksen ja kansalaistemme yhteistyön puolesta!
Mary ja Viljo Rinne ja Lisa
4 Babcock Road
Scarborough Ontario

ONNITTELUMME
VAPAUS-lehdelle
50-vuotispäivän johdosta!
Parhainta menestystä ja tarmokasta elinvoimaa lehdellemme!
toivottavat
SIIRI JA EMIL AUTIOMÄKI
14 Josephine St.
St. Catharines Ontario

ONNITTELUMME
VAPAUS-lehdelle
50-vuotispäivän johdosta!
Parhainta menestystä toivottavat
Taimi ja Alex Nummi
Scarborough Ontario

ONNITTELUMME
50-vuotiaalle
VAPAUS-lehdelle!
Saga ja Eino Wm. Salo
Toronto Ontario

ONNITTELUMME
50-vuotiaalle
VAPAUS-lehdelle!
Hulda ja Aarno Hietalahti
82 Willcocks St., Toronto 4, Ont.

ONNITTELUMME
VAPAUS-lehdelle
kultavuoden johdosta!
HELEN JA EINO TARVAINEN
216 O'Connor Dr.
Toronto 6 Ontario

ONNITTELUMME
VAPAUS-lehdelle
50-vuotispäivän johdosta!
Lydia ja Wm. A. Niemi
Hilda Tervo
Irja Salmi
Toronto Ontario

PARHAIN
ONNITTELUMME
VAPAUS-lehdelle
50-vuotispäivän johdosta!
Kauan eläköön Vapaus, rauhan ja yhteistyön lipunkantajana!
HILMA JA EINO LUOMA
59 Inwood Ave.
Toronto 6 Ontario

Parhaimmat onnittelumme
50-vuotiaalle
VAPAUS-lehdelle
Jatkuvaa menestystä toivottavat
Ilma ja Henry Rönty
Toronto Ontario

ONNITTELUMME
50-vuotiaalle
VAPAUS-lehdelle!
Helmi ja Eino Valkki
Toronto Ontario

ONNITTELUMME
VAPAUS-lehdelle
50-vuotispäivän johdosta!
Parhainta menestystä ja tarmokasta elinvoimaa lehdellemme!
LIINA JA IVAR KITUNEN
Sarnia Ontario

ONNITTELUMME
VAPAUS
lehdellemme
50-vuotisjuhlavuoden johdosta!
Parhainta menestystä rauhan, yhteistoiminnan ja kansalaistemme kulttuuriperinteiden vaalimisessa!
toivottavat
E. JA W. SÄILÄ
1 St. Quentin Ave.
Scarborough Ontario

PARHAIMMAT
ONNITTELUMME
VAPAUS-lehdelle
sen täyttäessään
50 vuotta!
Kauan eläköön Vapaus, yhteistyön, rauhan ja edistyksen lipunkantajana!
Martha ja Frank Laakso
59 Craiglee Drive
Scarborough Ontario

Onnittelumme VAPAUS-lehdelle

KULTAVUODEN JOHDOSTA!

SUURI MERKKIPÄIVÄ CANADAN SUOMALAISTEN HISTORIASSA ON VAPAUDEN 50-VUOTISPÄIVÄ!

Jatkuvan ilmestymisen avain on löytynyt yhteistyöstä, määrätietoisesta toiminnasta kansalaistemme etujen puolesta! Tänä suurena juhlavuotena lähetämme lämpimät terveisemme kaikille Canadan Suomalaisen Järjestön osastoille, toimintamme ja Vapaus-lehtemme kannattajille!

Canadan Suomalaisen Järjestön Toronton Osasto

FINLANDIA KUORO NÄYTELMÄSEURA NAISTEN KERHO

RAUHAN PUOLUSTAMINEN ON JOKAISEN IHMISEN TÄRKEIN TEHTÄVÄ!

TERVEHDYKSEMME 50-VUOTIAALLE

VAPAUS

LEHDELLE!

- Vapaus on ollut meille korvaamaton tiedonlähde, se on yhdistänyt tuhannet suomalaiset saman perheen jäseniksi.
- Lehtemme on aina selostanut päivän tärkeimmät kansainväliset, kansalliset ja yhteiskunnalliset kysymykset, se on ollut yhdyssiteenä ja tiedonvälittäjänä osastoille ja urheiluseuroille.
- Lehtemme on joukkotyöllä perustettu, joukkotyöllä levitetty ja joukkotyöllä on sen 50-vuotinen ilmestyminen turvattu!
- Voima, joka kaikki vaikeudet näiden vuosikymmenien aikana on voittanut ja voittaa edelleen on

Yhteistoiminta!

YHDISTYKÄÄMME MAAILMAN RAUHAN, YSTÄVYYDEN JA KAIKKIEN KANSOJEN VAPAUDEN PUOLESTA!

Suomalais-Canadalainen Amatööri Urheiluliitto

Canadan Suomalainen Järjestö

957 BROADVIEW AVE. TORONTO 6, ONTARIO

1867 1967

MUISTELMIA — SUOMESTA CANADAAN

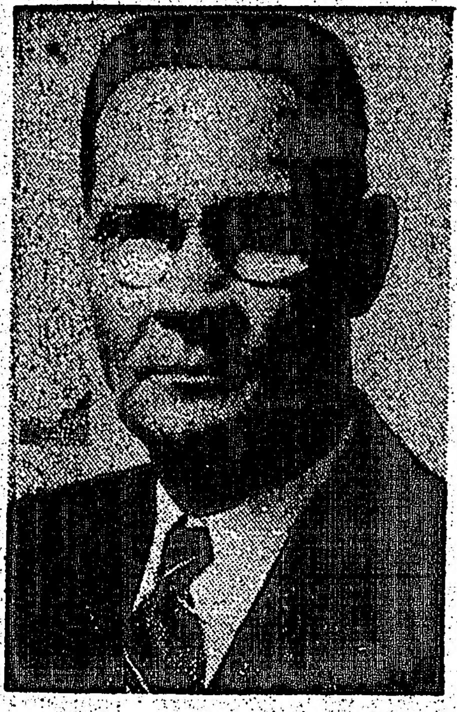

Edesmennyt G. Sundqvist, Canadan Suomalaisen Järjestön monivuotinen kansallinen sihteeri toimi aikaisemmin Vapauden sivuliikkeen hoitajana Port Arthurissa. Sundqvist oli vakituinen Vapauden kirjeenvaihtaja miltei lehtemme perustamisesta asti, ja työskenteli tiukan työvoimatilanteen pakottamana lehden toimituksessakin, vähän aikaa mm. v.t. vastaavana toimittajana sodan aikana.

(Jatkoa sivulta 1)

ainoastaan noin 250, joten liikenne enimmäkseen oli hevoskäyttöistä ja kylläpä niitä sitten olikin aina karvajalkoihin saakka. Tässä ihan keskikaupungilla, oli suuri hevostalli, jossa oli satoja hevosia. Junaliikenne oli pitemmille matkoille. Mainitsen nämä siksi, koska nykyajan ihmisistä vain muutamat ovat vaivautuneet ajattelemaan minkälaista elämä oli vuosisatamme alkuvuosina.

Palkat olivat $1.25 päivältä ja tuntipalkat 25c ja 50c tunnilta.

Saamieni tietojen mukaan suomalaisia tuli Torontoon 1890 vuosien jälkeen. Pohjois-Michiganista Jaakko Lindala ensiksi. Jussi Ranta ja Reinhold Mikkonen vähän myöhemmin. Kaikki räätäleitä. Vuosittain kuitenkin suomalaisten lukumäärä lisääntyi, joten silloin kun minä tulin, oli suomalaisia jo 400 paikkeilla.

Vain harvat suomalaiset kai tietävät, että Jaakko Lindala oli työläisten ehdokkaana Toronton majuriksi v. 1907 ja oli vähällä tulla valituksi. Sen jälkeen eivät suomalaiset oli kaupungin valtuustoon pyrkineet.

Suomalainen seura oli perustettu v. 1902. Yksi perustava jäsen vielä elää: Kaarlo Lehto. Jäseniä yhtyi joka kokouksessa, joten toimintaa oli, mutta kun ei ollut omaa huoneustoa, niin toiminta kävi vaikeaksi. Tuli siis kysymys saada oma huoneusto.

Raittius-seura Toimi oli myös perustettu v. 1904 ja se myöhemmin yhtyi Suomalaiseen Seuraan. V. 1907 oli ostettu Adelaide St. W. 3-kerroksinen asuntotalo. Siitä alettiin muodostaa haalia suomalaisille, joka syksyllä v. 1907 saatiin siihen kuntoon, että voitiin alkaa toiminta omassa huoneustossa. Tässä huoneustossa. myös aikaisemmin perustettu voimisteluseura Yritys, aloitti toimintansa.

Näyttämö oli kovin pieni, joten isompien näytelmien esitykset kävivät vaikeaksi, mutta kyllä vaan näyteltiin. Melkein joka toinen viikko oli joku näytelmä. Mieskuoro perustettiin heti, myöskin soittokunta, joten yhteisvoimin toiminta edistyi.

Työkansa-niminen lehti oli perustettu Port Arthuriin, ilman keskitettyä yhteistoimintaa, joten tuli kysymys Suomalaisen Järjestön perustamisesta. Käytiin neuvotteluja ja niinpä v. 1911 järjestö perustettiin. Työkansa tuli siis järjestön äänenkannattajaksi.

Tämä lehtihomma kuitenkin epäonnistui ja alkoi tuottamaan tappiota, joka lopulta johti vararikkoon. Suomalainen Järjestö maksoi toveri veloista 54 prosenttia. Järjestön perustamisen jälkeen puhujia oli matkassa melkein aina, toisinaan kaksikin. Osastoja perustettiin kautta maan, joten v. 1912 oli 40 osastoa.

Paljon S. J. teki kulttuuritoiminnan edistämiseksi, mutta kaikissa toimissa tulee taka-askeleita joita ei voi välttää. Työkansa teki vararikon. V. 1914 alkoi 1. maailmansota, joka aiheutti paljon toimintahäiriöitä varsinkin siirtolaisille. Tarkemmat tiedot voi saada S. J. 25-vuotis- sekä Vapauden julkaisuista.

Paljon on järjestö kerännyt varoja ensimmäisen 25 vuoden aikana "kielisenkin" työväenliikkeen hyväksi, samoin Suomen työväenliikkeenkin hyväksi. — Monta kymmentä tuhatta dollaria.

Ottaen huomioon sen ajan pienet palkat, pitkät työpäivät ja elinkustannusten nousun sodan aikana, täytyy ihmetellä nyt, että mistä riitti innostusta niin paljon uhrata yhteisen työväenliikkeen hyväksi? Ei silloin ollut työttömyysavustusta, ei vanhuuden eläkettä, ei lapsiavustusta y.m., jotka tänään ovat.

Vapauden ja Liekin asianaisena Sudburyssa ja Torontossa toiminut Olivia Tolvanen.

Juho Nissinen, Torontosta, Ontario, tunnetaan monivuotisena Vapauden ystävänä ja kannattajana, sekä ennenkaikkea tarmokkaana asiamiehenä.

ISO PAJA

Edellä mainitsemani ensimmäiset suomalaiset Torontossa, J. Lindala ja J. Ranta olivat rakennuttaneet talon York-kadulle, jossa oli sauna kellarissa ja räätälien työhuone päällä, jossa 50 räätäliä työskenteli. He hakivat työtä liikkeistä ja valmistivat tässä pajassa. Ajatelkaa, että pienen kaasutuikun valossa, pitkät talvipäivät istuimme 10—12 tuntia ja iltaisin 3—4 tuntia osaston toimissa. Isopaja oli siihen aikaan keskus, jossa asiat perin pohjin keskusteltiin. Jos keskustelu joskus tuli hyvin kiihkeäksi, niin Ranta huusi että yksi kerrallaan, joka taasen rauhoitti keskustelua. Siellä moni poika sai ensiaakkoset työväenliikkeestä. Siellä luettiin paljon kirjallisuutta, kaikkien piti silloin olla hiljaa. Saunareissuilla sinne poikkesi miehet keskustelemaan maailman tapahtumista. Räätälien lakon jälkeen v. 1912 paja hävisi, sillä suurin osa räätäleistä meni eteläpuolelle rajan. Me hävisimme. Lakko kesti toista vuotta. Emme tietäneet, että Torontossa oli niin paljon juutalaisia räätäleitä, jotka pystyivät ottamaan meidän paikkamme. Sillä me olimme 100-prosenttisesti järjestyneitä. Tämän lakon seurauksena S. J. osasto menetti paljon hyvää toimintavoimaa.

ENSIMMÄISEN MAAILMANSODAN LOPPU

Kiihkeästi odotettiin milloin sota loppuu, joka oli kestänyt jo yli 4 vuotta. Venäjän vallankumous antoi uutta toivoa ihmisille, Saksan imperialismin kukistamiselle, joka sitten tapahtuikin v. 1918. Marraskuun

(Jatkuu sivulla 4)

Vapauden entinen toimittaja, edesmennyt Hannes Sula.

Vapauden pitkäaikainen, väsymätön asiamies, Henry Rönty, Toronto, Ont.

ONNITTELUNI
50-vuotiaalle!
Toivomukseni on, että Vapaus työtätekevien lehtenä voi ilmestyä ainakin toisen 50 vuotta!
Otto Halminen
Burks Falls Ontario

ONNITTELUNI!
Toivon Vapaudelle pitkää ikää, toinen puoli vuosia lisää!
Olga Koskela
Box 77 Burks Falls, Ont.

Parhaimmat onnittelumme
VAPAUS-lehdelle
50-vuotissyntymäpäivän johdosta!
Ella ja Jalmar Luoma
Huntsville Ontario

Parhaimmat
ONNITTELUMME
50-vuotiaalle
VAPAUS-lehdelle
ANNI AHOLA
HELMI HAANPÄÄ
R. R. 2 Aurora, Ont.

Onnittelumme 50-vuotiaalle
VAPAUS-lehdelle!
Fanni ja Lenni Seppälä
River Drive Park Ontario

ONNITTELUMME
VAPAUS-lehdelle!
50-v. syntymäpäivän johdosta!
Selma ja Matti Hietala
Windsor Ontario

Parhain
ONNITTELUNI
50-vuotiaalle
VAPAUS-lehdelle!
Sulo Helminen
Windsor Ontario

ONNITTELUMME
50-vuotiaalle
VAPAUS-lehdelle!
Jatkuvaa menestystä toivottavat
Lempi ja Toivo Kivistö
Windsor Ontario

ONNITTELUMME
50-vuotiaalle
VAPAUS-lehdelle!
Parhainta menestystä!
Lillian ja Toivo Niemi
Windsor Ontario

VELJELLINEN TERVEHDYKSEMME
VAPAUS-LEHDELLE
50-VUOTISSYNTYMÄPÄIVÄNÄ!
JEDINSTVO
(Jugoslavialainen viikkolehti)
Henkilö- ja lukijakunta
479 QUEEN ST. WEST TORONTO 2-B, ONT.

VELJELLINEN TERVEHDYS
VAPAUS-LEHDELLE
50-VUOTISPÄIVÄNÄ!
Onnea ja menestystä teidän hyvälle työllenne!
POLISH WEEKLY CHRONICLE
2094 DUNDAS ST. WEST
TORONTO ONTARIO

SYDÄMELLISET ONNITTELUMME
VAPAUS-LEHDELLE
50-VUOTISSYNTYMÄPÄIVÄNÄ!
Kaikkien maiden naisten tunnus:
Maailman rauha, naisten oikeudet, lasten tulevaisuus, oikeus onnellisempaan elämään!
TOIMEN NAISET
TORONTO ONTARIO
Helen Tarvainen — Anna Suomela
Sylvia Ellmen — Tekla Vuori
Elli Vuori — Elna Ahonen
Meri Smrek — Olga Hendrickson
Anni Snell — Olga Salo
Edith Salminen — Aino Oksanen
Vieno Niiranen — Lydia Mäkelä

Parhain onnittelumme
VAPAUS
LEHDELLE
50-vuotissyntymäpäivänä!
PAPERITUKKULIIKE
TORONTO

TERVEHDYKSEMME
VAPAUS-lehdelle
50-VUOTISPÄIVÄN JOHDOSTA!
UNITED ELECTRICAL, RADIO & MACHINE WORKERS (UE)
TORONTO, ONTARIO

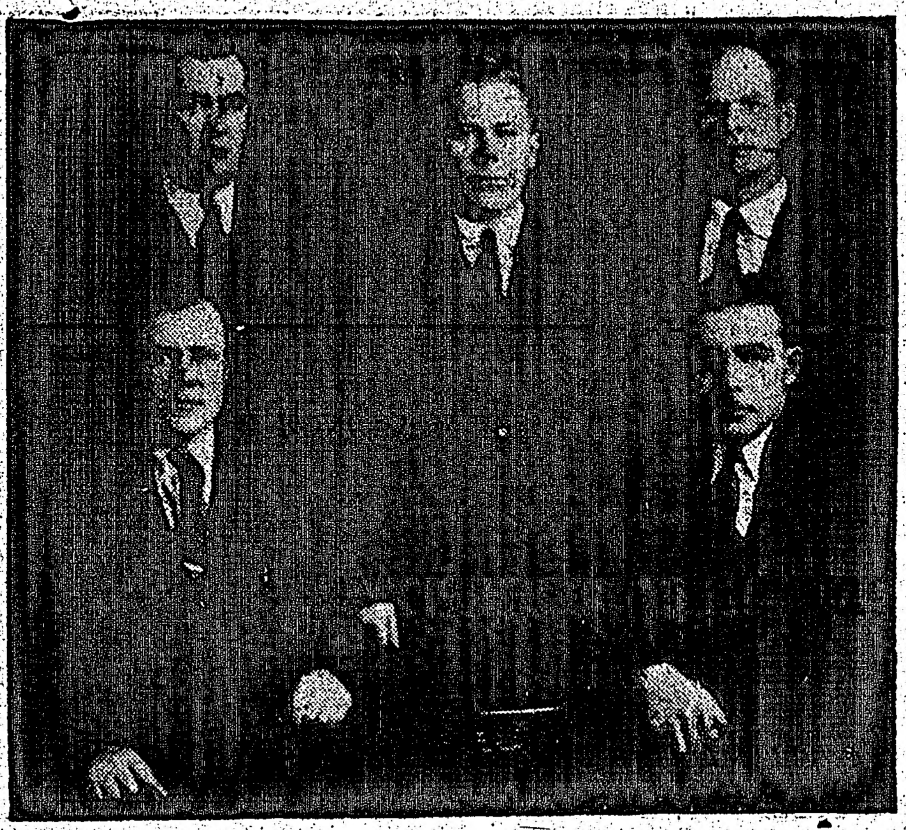

Vapauden johtokunta vuodelta 1937 jolloin lehtemme vietti 20-vuotispäiväänsä: Edessä Oscar Männistö ja Edwin Suksi. Takana (vas.) Nestori Aho, Eino Smith ja August Kannisto.

ONNITTELUMME
50-VUOTIAALLE
VAPAUS-LEHDELLE!
BEACH AUTO BODY
TÄYDELLINEN AUTOKOLARIEN KORJAAMO
Puhelin OX 1-0600
2286 Queen St. East Toronto, Ont.
AKE JA JIM

ONNITTELUMME
VAPAUS-LEHDELLE
50-vuotisesta jatkuvasta ilmestymisestä ja palvelusta ihmiskunnan edistyksen hyväksi!
CANADIAN TRIBUNE
TORONTO ONTARIO

KAIKESTA SYDÄMESTÄMME
ONNITTELEMME TEITÄ
VAPAUS-LEHTENNE
50-VUOTISSYNTYMÄPÄIVÄNÄ!
Onnittelumme kaikille SUOMALAIS-CANADALAISILLE tämän suuren saavutuksen johdosta! Toivomme teille suurta menestystä toisella 50-vuotiskaudella!
Pitäkää yllä taistelua rauhan, veljeyden ja edistyksen puolesta kaikille ihmisille!
Nämät ovat työväenluokan tämän päivän jaloimmat tavoitteet!
Parempi tulevaisuus koko ihmiskunnalle!
VESTNIK
TOIMITUSKUNTA
AINOA CANADASSA KAKSI KERTAA VIIKOSSA ILMESTYVÄ VENÄJÄNKIELINEN SANOMALEHTI
799 COLLEGE ST. TORONTO 4, ONT.

MUISTELMIA — SUOMESTA CANADAAN

(Jatkoa sivulta 3)

10. pnä kirjoitettiin välirauha, jota ihmiset olivat hartaasti odottaneet. Lähdin päivällisille niinkuin ennenkin klo 12. Minun tapanani oli käydä Starin ikkunan takana katsomassa viimeisiä uutisia. Saavuttuani siihen olin aivan yksin. Tuuman suuruisilla kirjaimilla alkoi kone kirjoittamaan.

VÄLIRAUHA ALLEKIRJOITETTU

Lämmin väristys kävi läpi ruumiini. Ihmisiä alkoi kerääntyä samalla yhä enemmän. Ilohuutoja kuului joka puolelta ja kohta alkoi tehtaiden pillit puhaltaa. Kaikki työpaikat ja konttorit suljettiin. Ilma oli lämmin ja aurinko paistoi. Kadut täyttyivät ihmisistä. Ihmiset tulivat hysteerisiksi ilosta. Katuvaunuliikennekin täytyi lopettaa, sillä nuoremmat menivät katolle ja vetivät voimajohdot alas, sekä tekivät kaikenlaista liikennehäiriötä. Ihmisten täytyi kävellä kotiin, minunkin pari mailia. Seuraava päivä julistettiin juhlapäiväksi, josta sitten tulikin juhla, jota ei voi unohtaa.

Ilma oli erikoisen lämmin ottaen huomioon vuodenajan. Lämpö oli 60 - 70 asteen välillä. Käveltyäni alakaupungille perheeni kanssa katsomaan juhlahumua. En milloinkaan ole nähnyt täällä oloni aikana sellaista tungosta alakaupungilla. Ilosta halailivat ja suutelivat ketä tahansa. Toisen maailmansodan lopettajaisjuhlat olivat saman suuntaiset, mutta ei aivan yhtä voimakas minun mielestäni.

Huonoin aina Canadassa oli R. B. Bennettin pääministerinä ollessa. Työttömien armeija oli suuri ja jos jotain työtä voitiin järjestää, niin se teetettiin kehnolla ruokapalkalla. Asunnot oli kerrassaan kurjat, samoin ruoka. Nuoret miehet matkustivat "ripakyydillä" ympäri maata työtä etsien ja kaupunkipaikoissa, ovelta ovelle kulkien, saadakseen jotain syödäkseen. Ei tahtonut olla paikkaa minne päänsä kallistaa. Täällä meidänkin haalillamme majaili parikymmentä poikaa talvella ettei tarvinnut ulkona palella. Saivat keittää ruokansa vapaasti ja auttaa toisiaan ruoan saannissa. Punapaitakänki heistä muodostui ja he lauloivat iltamissa meille johtajansa Martti Vuoren johdolla. Hän on vielä meidän mukanamme tänäkin päivänä.

Lopetan tähän muistelmani, joka on vain murto-osa siitä, mitä voisi muistella vuosisatamme alkuvuosilta.

W. S.

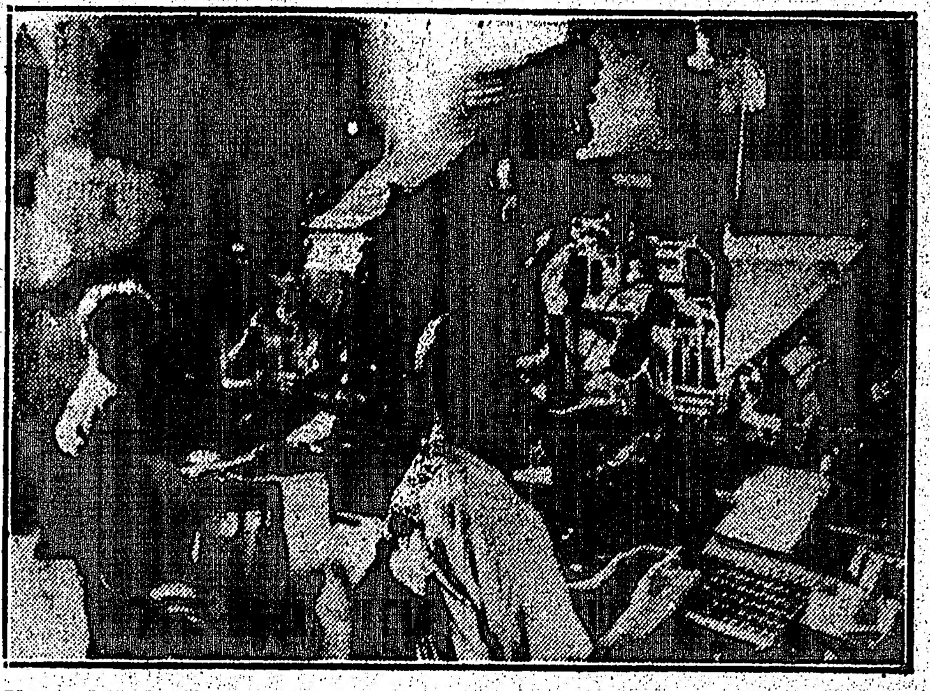

Vapauden latojia vuodelta 1929, Udo Korpinen, vasemmalla ja Henry Ellmen oikealla.

Lehtiemme uutterana asiamiehenä pitkän aikaa toiminut edesmennyt Matti Heiska, Toronto, Ont.

ONNEA
50-vuotiaalle
VAPAUDELLE!
Hollywood Jobbers
MIESTEN VAATETUSTA TUKUTTAIN
Puhelin EM 3-6752
306 Queen St. W.
Toronto Ontario

ONNITTELUMME
50-vuotiaalle
VAPAUS-lehdelle!
ILOMÄET
Puhelin WA 3-4469
506 Brunswick Avenue
Toronto Ontario

"Huanost harjotellu ku noin kaattuu"

Urheilun historiasta voimme löytää lukuisia dramaattisia tapahtumia jolloin kilpailija joko kuumuudesta, liikarasituksesta tai puutteellisesta harjoituksesta johtuen väsyy niin perusteellisesti että menettää tajuntansa ja kaatuu tunnottomana maahan, joka kuitenkin on harvinaisempaa.

Näin voi tapahtua nykyään kilpapyöräilyssä kun käytetään niin sanottuja piristys- eli huumausaineita jotka sääntöjen mukaan ovat kiellettyjä. Meidän vanhempien suomalaisten muistissa pysyy unohtumattomana dramaattinen maastojuoksu Pariisin Olympialaisissa 1924.

Suomea edustivat tässä kilpailussa Paavo Nurmi, Ville Ritola, Eero Berg, Väinö Sipilä ja Heikki Liimatainen. Kilpailun aikana vallitsi helvetillinen kuumuus ja helle, mittari näytti 36 Celsius-astetta. Matkaan lähti kaikkiaan 39 kilpailijaa, joista kuitenkin vain 15 mitalintavoittelijaa pääsi perille, loput sortuivat Seinen rannoille tai viettiin sairaalaan tajuttomana. Nämä olivat ne kisat, joissa Nurmen Paavo sai 5 kultamitalia, jota kukaan ei aikaisemmin eikä sen jälkeen ole saavuttanut. Maastojuoksu oli samalla joukkuekilpailu jossa huomioitiin kolmen parhaan miehen aika maansa hyväksi. Nurmi oli loistokunnossa. Huolimatta hirmuisesta kuumuudesta ja pyörtymisistä maastossa, saapui Nurmi maaliin voittajana eikä hänestä voitu havaitta rasituksen merkkejä, mutta kun Ritola saapui perille toisena voitiin hänessä nähdä rasituksen ja väsymyksen ankarat jäljet. Kaksi miestä oli siis perillä, mutta missä oi kolmas mies. Berg tuupertui tajuttomaksi jo puolimatkassa helvetillisessä kuumuudessa. Rastas kaatui vähän myöhemmin ja Sipilä tuli tajuihinsa vasta sairaalassa. Mutta missä oli Heikki Liimatainen?

Heikki oli kyllä vielä jaloillaan mutta ei kai tiennyt missä juoksi ja lienee kierrellyt Pariisissa puolitajuttomana. Kovan metelin ja huudon kuultuaan hän tuli kentälle mutta puoli tajuttomana kääntyi takaisin ja lähti takaisin ja lähti juoksemaan päinvastaiseen suuntaan. Suomalaisille tuli hätä, päästivät hirveän huudon ja parkumisen että tule tännepäin Heikki, ja Heikki hoippuroi maaliviivan yli ja kaatui tajuttomana maahan, mutta joukkuevoitto ja kultamitali oli tullut hirveässä taistelussa Suomelle.

Tunnettu urheilumies, Vapauden asiamies ja uuttera kirjeenvaihtaja Niko Piispanen.

Ne olivat Suomen urheilun kunnian ja loiston päiviä. Kun jälkeenpäin Nurmelta kysyttiin että miten ne miehet niin väsymyksestä ja kuumuudesta sortuivat kun olivat suomalaisia saunamiehiä ja olisi pitänyt senkin vuoksi kestää kuumuutta jossa neekeritkin sortuivat, tokasi Paavo Turkulaisittain: aina ja jatkuvasti säilyvän viisauden, "Huanost harjotellu ku noin kaattu".

Tämä oli totta, sillä perusteellisesti ja kunnolla harjoitellut mies ei hevillä kaadu, sen näyttivät Nurmi, Ritoa ja Liimatainen. Liimataisen veti voittoon voitontahto ja kunnia maan puolesta, vaikka ei aina tiennyt missä oli ja mitä tapahtui.

Tämä Nurmen Paavon viisaus pätee ja kestää tänäkin päivänä ja aina, nytkin hiihtäjille, juoksijoille ja kaikille urheilijoille. Kilpailija joka laiskuuden vuoksi lähtee kovaan kilpailuun harjoittelematta ei pysty loistavaan suoritukseen ja näyttää kaikille puutteellisen valmennuksensa. Tästä Paavon sanonnasta voisivat meidän nykyiset urheilijamme kyllä ottaa oppia, sillä harjoitus on nykyään jäänyt miltei olemattomaksi.

Urheilijan joka asettaa tavoitteensa korkealle, täytyy paljosta kieltääntyä, täytyy unohtaa tupakoiminen, alkoholipitoiset juomat ja muut sellaiset nautinnot jotka vievät kuntoa alaspäin, täytyy elää samanlaista elämää kuin niitten suomalaisten suururheilijain jotka saavutuksillaan ovat vieneet Suomen nimen kauas maailman tietoisuuteen.

Niin voimme mekin tehdä tässä uudessa kotimaassamme jos vaan tahdomme. Kun ihminen on nuori ja terve ja voima pursuu niin hän pystyy suuriin saavutuksiin kun vain intoa riittää. Ei sillä päästä koskaan kuntoon jos tehdään niinkuin nykyään monet tekevät, että unohtavat kokonaan luonnollisen liikunnan ja käytetään pienilläkin matkoilla vain autoja vaan ei jalkoja. Jo filosoofi Jean Jacques Rousseau kehoitti ihmisiä menemään luontoon. Tänä päivänä ihminen on karkkoontunut yhä kauemmaksi luonnosta ja karkkoontuu yhäkin enemmän.

Vaikka meille vakuutetaan lääketieteen suurista saavutuksista on ihmiskunta sairaampi kuin koskaan ennen. Mistä se johtuu? Tutkikaa itseänne. "Tunne itsesi" on urheilijan vanha tunnus, kuinka sitä tänä päivänä noudatetaan . . .

— Tekonimus.

ONNITTELUMME
50-VUOTISPÄIVÄN JOHDOSTA!
JAMES ST. HARDWARE AND FURNITURE CO. LIMITED
Korah Rd. Hardware & Furniture
Queen St. Furniture & Appliances
R. M. S. Builders' Supply Ltd.
Sault Ste. Marie Ontario
Meiltä saatte kaikkia tarvitsemianne työkaluja, huonekaluja ja muuta

Edesmennyt Untamo Mäkelä pakinoi Vapaudessa "Uotin" nimimerkillä. Espanjan sotaan lojaalistien puolella osallistunut Mäkelä oli kaksikin kertaa Vapauden toimittajana viimeksi vuodesta 1940 alkaen ja vähän aikaa, v. 1944 vastaavana toimittajana.

Suomalais-canadalaisen amatööriurheiluliiton pitkäaikainen ja tunnustusta saanut sihteeri, Paavo Vaurio, Toronto, Ont.

ONNITTELUMME
SUOMALAISILLE
HEIDÄN LEHTENSÄ
50-VUOTISPÄIVÄN JOHDOSTA!
MODEL
DAIRY (SAULT) LIMITED
Tarkastettuja laatu meijerituotteita
PUHELIN 256-5659
414 Bay Street Sault Ste. Marie, Ont.

LÄMMIN JA REHTI TERVEHDYS
VAPAUS-lehden
50
KAIKILLE LUKIJOILLE!
Onnittelumme Vapauden 50-vuotisesta toiminnasta totuuden, veljeyden, rauhan ja itsenäisyyden sekä suomalais-canadalaisten ja koko maamme työtätekevien hyväksi!
Meidän parhaat onnentoivotuksemme teidän toiselle 50-vuotiskaudellenne!
Association of United Ukrainian Canadians
Kansallisen komitean johtokunta
42 RONCESVALLES AVE. TORONTO 3, ONTARIO

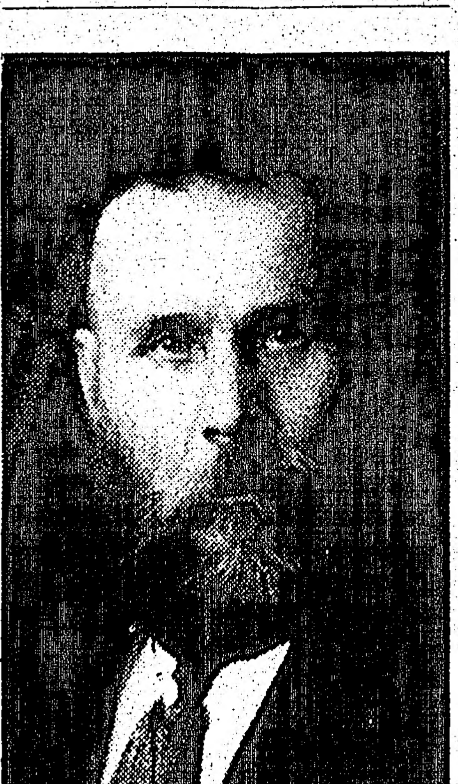

Liekin entinen "Faari", mr. Linna Lantanasta, Floridasta.

LÄMPIMÄT ONNITTELUMME
VAPAUS-LEHDELLE
50-VUOTISSYNTYMÄPÄIVÄNÄ!
Toivotamme lehdellemme mitä parhainta menestystä toiminnassa rauhan, kansalaistemme yhteistyön, edistyksen ja työtätekevien etujen puolesta!
KAUAN ELÄKÖÖN LEHTEMME VAPAUS!
CSJ:n SAULT STE. MARIEN OSASTO
321 JOHN STREET SAULT STE. MARIE, ONT.

Vapauden suomimatkan iloiset matkustajat vuokrakoneensa vieressä v. 1952.

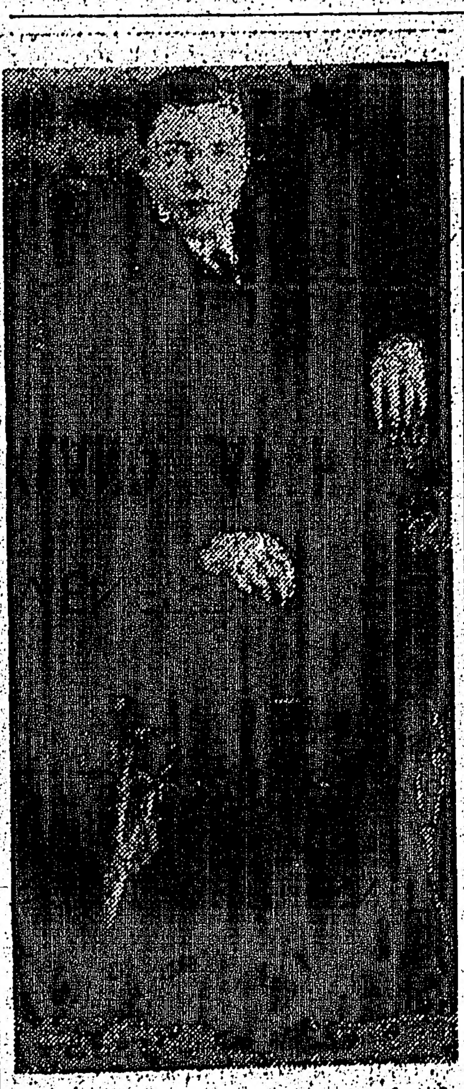

Vapauden pitkäaikainen asjamies ja kirjeenvaihtaja, Joel Niemi, Cobaltista, Ont.

Muistoja vuosikymmenien takaa

South Porcupine. — Se oli eräs joulukuun kylmä ja hyytävä yö kun otimme junan North Bayn asemalta. Päämäärämme oli mennä metsäkämpälle Sprucdale nimiselle paikkakunnalle joka sijaitsee jossakin North Bayn ja Toronton puolivälissä. Seutukunta tunnettiin kovan puun halkojen hakkuupaikkana. Mutta tällä kertaa menimme sinne paperipuiden tekoon, kämpälle jonka isäntänä oli hyvin kuuluisa Könnilä.

Kämppä oli hyvin huonossa maineessa suomalaisten keskuudessa. Tiedettiin kyllä, että siellä oli tavallinen ruoka, jonka laittajana oli mrs. Könnilä. Mutta niiden maksujen kanssa oli niin ja näin, luvattiin maksaa kyllä $2.25 koortilta mutta täyttä maksua tuskin kukaan sai. Siksi kämpällä olikin hyvin vaihtuvat työvoimat, sillä miehet käsittivät useita eri kansallisuuksia, mutta juuri "vanhasta maasta" tulleet suomalaiset olivat kaikkein halutuimpia.

Ja niinpä mekin jotka juuri menimme ensimmäiselle työmaalle muutama päivä maihin nousun jälkeen, olimme erittäin tervetulleita ja samoin me tykkäsimme kovasti, koska juhla-ruoat oli kolme kertaa päivässä tarjolla ja isännät puhuivat samaa kieltä kanssamme. Joukossamme oli kyllä joitakin suomalaisia jotka olivat asuneet jo joitakin vuosia tässä maassa, ja kun he olivat rahansa ryypänneet niin oli otettava minkälainen työmaa oli saatavissa. Mutta nämä vanhat "taimarit" heti alkuun neuvoivat meitä että ei saa antaa tilien mennä kovin pitkälle vaan on otettava "vorskotia" niin paljon kuin sitä suinkaan saa.

Ja tätä menetelmää käyttäen panimmekin siellä talven sisälle ja keväällä töiden loputtua olimme melkein joka mies "hoolissa" ja nekin jotka luulivat saavansa suuren lopputilin, olivat nuukana koko talven, paikkasivat työkamppeitaan iltapuhteet, ja pyhän aikoina, mutta loppujen lopuksi "hoolissa" olivat hekin.

Tämä oli ensimmäinen työmaani tässä maassa josta ajasta on kulunut hyvin lähelle 41 vuotta. Kämpän isännistö on ikilevossa ja hyvin monet noista "iäkkäimmistä" neuvon antajistamme" joita tässä kaipauksella muistelen.

Tällä kämpällä tutustuin myöskin ensikerran Vapaus-lehteen joka oli ilmestynyt jo joitakin vuosia. Siinä olevat Suomen uutiset olivat mielenkiintoisia. Olivathan Suomessa sosialidemokraatit muodostaneet hallituksen jonka päänä oli kuuluisa Väinö Tanner, joka otti suojeluskunta paraatin vastaan itsenäisyyspäivänä. Minä en näistä asioista paljonkaan käsittänyt, mutta vanhemmat metsämiehet, joista oli joitakin entisiä punakaartilaisia pitivät tätä seikkaa suurena häpeänä koko Suomen työväenluokkaa kohtaan. Joku mies huomauttkiin että "se on susi lammasten vaatteissa", joka on myynyt itsensä rahamiesten palvelukseen, ja niinhän se asia taisi loppujen lopuksi ollakin.

Saimme Vapauden välityksellä paljon virkeyttä tuohon karuun metsämieselämään, ja paljon hupiakin. Joku pojista pani lehteen kirjeenvaihtoilmoituksen ja kirjeitä alkoi tulla niin runsaasti, että toiskielinen "suupoika" joka ei osannut lukea eikä kirjoittaa, ihmetteli että "mitäs nimismiehiä nämä nykyiset metsämiehet ovatkaan, kun kirjeitä tulee joka päivä."

Joku pojista hänelle selvitti, että tällä tavalla niitä tyttöjä pyydystetään. Suupoika päästi hörönaurun ja kehoitti keväällä lähtemään hänen mukaansa, menemme Montrealiin, siellä on tyttöjä, eikä tarvitse kirjeitä kirjoittaa.

En tiedä kuinka moni noista pojista meni tuon suupojan mukaan mutta minä ohjasin kulkuni tänne ylimaihin, koska tiesin että metsätöitä niitä tehdään täälläkin.

Oli tosi että metsätöitä tehtiin täälläkin mutta kyllä olosuhteet olivat kovin puutteelliset kämpillä, esimerkiksi nukkumapaikat: se oli koko mieskämpän mittainen laveri, kummallakin sivulla, johon sai laittaa mieluisensa vuoteen kuusen havuista tai jostakin, joka oli olevi-

Jatkuu siv. 6

Vapauden asiamiehenä ja uutterana kirjeenvaihtajana tunnetuksi tullut Emil Hankila, South Porcupine, Ont.

Kirkland Lakella aikaisemmin olleen Vapauden sivuliikkeen hoitajana toiminut Tyyne Neil.

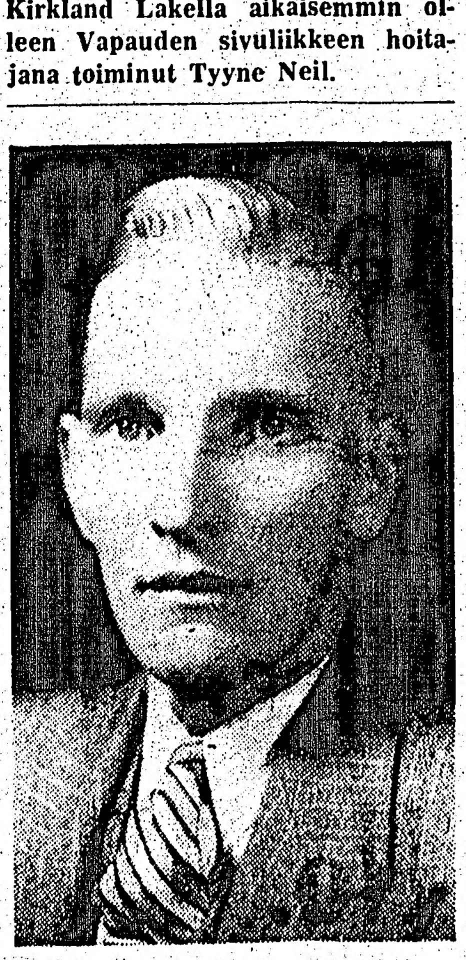

Wm. Laine, South Porcupinesta, Ontario tunnettiin Vapauden ansioituneena asiamiehenä ja kirjeenvaihtajana, sekä CSJ:n aluesihteerinä.

Parhainta onnea ja menestystä 50-vuotiaalle
VAPAUS-lehdelle
toivottavat
Saimi ja Väinö Järvi
Kirkland Lake Ontario

TECK CUT RATE
Välittäjä sota- ja tehdasylijäämävarastoille
- Työvaatteita
- Pyssyjä ja ammuksia
- Urheilutarpeita
PUHELIN 567-5606
41 Prospect Avenue
Kirkland Lake Ontario

ONNITTELUMME
suomalaisille asiakkaillemme!
W. Roy Thompson
Premium Kleen Flo polttoöljyä
Kivihiiltä
Propane-kaasua
PUHELIN 567-4500
22 Prospect Avenue
Kirkland Lake Ontario

ONNITTELUMME!
BIAGINI STUDIOS
VALOKUVAUSTA
Puhelin AL 6-8581
367 Albert St. West
Sault Ste. Marie Ontario

ONNITTELUMME 50-VUOTIAALLE!
RIIPPI'S CAFE
346 Albert St. West
Sault Ste. Marie Ontario

ONNITTELUMME!
Bruno's Service Station
Albert ja Thompson katujen kulmassa
Sault Ste. Marie Ontario

ONNITTELUMME!
Kwik Lumber Company
Puhelin 256-7454-5
105 Northern Ave East
Sault Ste. Marie Ontario

ONNITTELUMME
50-vuotispäivän johdosta!
THE FLOWER BASKET
Puhelin AL 3-4021
135 James Street
Sault Ste. Marie Ontario

ONNITTELUMME 50-VUOTIAALLE!
ZAHARUK'S JEWELLERS
Cor. Albert & Hudson Sts.
Sault Ste. Marie Ontario

ONNITTELUMME!
Dubreuil Lumber Co. Limited
Puhelin AL 3-3295
530 Cathcart Street
Sault Ste. Marie Ontario

ONNITTELUMME 50-VUOTISPÄIVÄN JOHDOSTA!
BARTON'S FUNERAL HOME
Puhelin 3-1175
165 Brock Street Sault Ste. Marie, Ont.

ONNITTELUMME 50-VUOTIAALLE!
ARTHUR FUNERAL HOME LTD.
HAUTAUSPALVELU KODIN ILMAPIIRISSA
Täydellisesti ilmastoitu
492 Wellington Street Sault Ste. Marie, Ont.

ONNITTELUMME
VAPAUS-lehdelle
50-vuotispäivän johdosta!
Parhainta menestystä ja tarmokasta elinvoimaa lehdellemme!
AILI JA EMIL RAKKOLA
Sault Ste. Marie Ontario

ONNITTELUMME VAPAUS-LEHDELLE 50-VUOTISPÄIVÄN JOHDOSTA!
TRADERS METAL COMPANY LIMITED
139 Queen St. West Sault Ste. Marie, Ont.

Onnittelumme 50-vuotispäivän johdosta!
Elliott Lumber Co. Ltd.
KAIKENLAISIA RAKENNUSTARPEITA
RAUTATAVARAA JA TYÖKALUJA
766 Wellington W. Puhelin 949-1282 Sault Ste. Marie, Ont.

ONNITTELUMME SUOMALAISILLE YSTÄVILLEMME
LEHTENNE 50-VUOTISJUHLAPÄIVÄN JOHDOSTA!
Williams & Price
LAKIMIEHET JA YLEISET ASIANAJAJAT
62 Government Rd. West Puhelin 567-9224 Kirkland Lake, Ont.

LÄMPIMIN ONNITTELUIN TERVEHDIMME
VAPAUS-LEHTEÄ
50-VUOTISSYNTYMÄPÄIVÄN JOHDOSTA!
Toivomme lehdellemme mitä parhainta menestystä toiminnassa rauhan, edistyksen ja ihmiskunnan paremman tulevaisuuden puolesta!
KIRKLAND LAKEN NAISTEN KERHO
KIRKLAND LAKE ONTARIO

CSJ FO-C
PARHAIMMAT ONNITTELUMME
omalle äänenkannattajallemme
VAPAUS-lehdelle
50-VUOTISJUHLAVUODEN JOHDOSTA!
Kauan eläköön Vapaus kansalaistemme yhdyssiteenä, kulttuuriperinteidemme vaalijana ja rauhan, edistyksen ja yhteistyön esitaistelijana!
ONNEA JA MENESTYSTÄ LEHDELLEMME!
CSJ:n KIRKLAND LAKEN OSASTO No. 31
KIRKLAND LAKE ONTARIO

Vapauden johtokunta, vuodelta 1947, jolloin lehtemme vietti 30-vuotispäiväänsä. Edessä (vas.) Edwin Suksi, Oscar Männistö (presidentti) ja Untamo Mäkelä. Seisomassa vas. Hannes Vuori ja Tauno Koski.

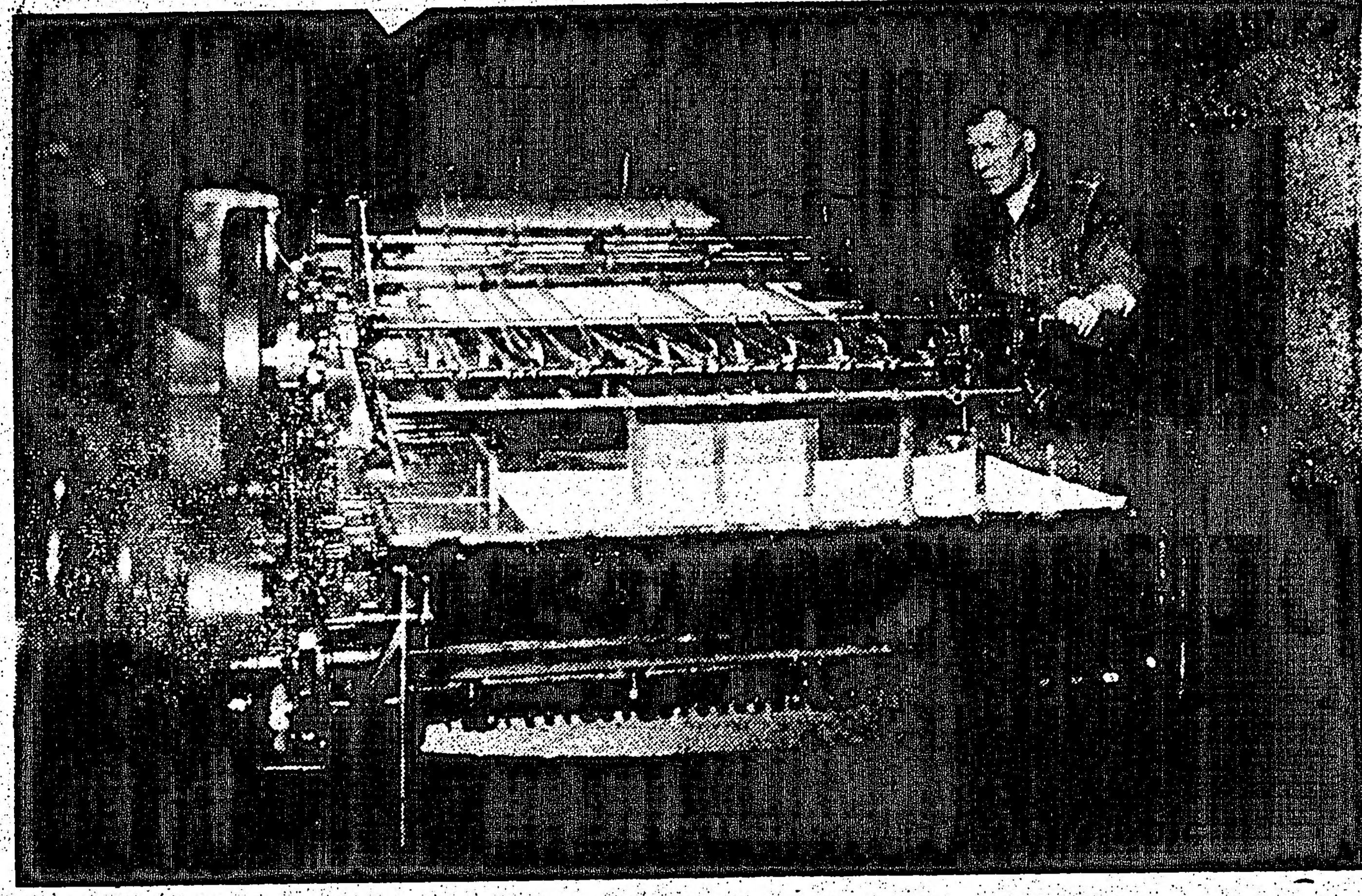

Vapauden entinen painaja, edesmennyt Einar Lindroos vanhan sylinterikoneen ääressä.

Muistoja vuosikymmenien takaa

Jatkoa siv. 5

naan pehmeä ronkan alla. Petivaatteiksi annettiin kaksi "plänkettiä" joita sai käyttää miten parhaakseen näki.

Tuolla ajankohdalla käytiin kovaa taistelua union rakentamisesta ja samalla levitettiin Vapaus-lehteä joka kuului tämän homman yhteyteen saumattomasti.

Tuona syksynä, piilakauden päätyttyä, majailimme Hearstissa. Odottelimme pääsyä jollekin Algoma linjan kämpälle ja loppujen lopuksi pääsinkin sinne. Siellä oli hieman paremmat kämppäolosuhteet mutta ei silti kehuttavat. Metsään oli pitkä matka ja kovin vesiperäinen kinttupolku, että työmaalle päästyä mies tunsi päivätyönsä tehdyksi. Mutta siinä tupakoituaan ja vähän levähdettyään päivä jatkui kovalla propsien teolla.

Sitten eräänä iltana saapui kämpälle kaksi union lähettiä, joista toinen oli nimeltään Urho Kataja. Nämä järjestäjät kutsuivat kokouksen illallisen jälkeen, jossa keskusteltiin niistä puutteellisuuksista jotka kämpällä vallitsivat, valitsivat kämppäkomitean ja se kävikin esittämässä miesten vaatimukset kämpän työnjohtajalle. Yhtenä vaatimuksena oli että komppania laittaisi jonkinlaiset porraspuut niihin veteliin, melkein ylipääsemättömiin paikkoihin mistä miehet kulkivat työmaalleen. Ja taisihan siinä olla muitakin parannusvaatimuksia. Sitten kokouksen loputtua nämä miehet puhuivat tästä Canadan suomalaisten lehdestä Vapaudesta, joka oli meidän äänenkannattajamme. Niinpä minäkin nostin käteni ylös että täällä on poika joka tilaa lehden, ja siitä lähtien se on tullut jatkuvasti.

Mutta kerronpa vielä tuosta kämppähommasta. Kämpän työn johtaja oli hyvin tanakka, punaposkinen mies jolla tuntui olevan hyvin laaja kirosanojen varasto. Nuo kämppämiesten vaatimukset kuultuaan hän seuraavana iltana saapui mieskämppään, käveli siinä kämpän lattialla edestakaisin ja puhkui jonkinlaista vihaa, etenkin niitä vanhempia miehiä kohtaan jotka olivat esittämässä tuon asian. Pauhaten, että jokainen pölvästin joka ei pääse niitä teitä myöten kulkemaan saa lähteä heti kämpältä. Jaa, jaa pojat, se oli kämppä johon ei viety naiskokkia eikä tammahevosia.

Mutta kaipa se äijä oli yön aikana tarkemmin harkinnut, koska seuraavana päivänä oli miehiä laittamassa porraspuita noihin veteliin paikkoihin, ja muutenkin tuntui niinkuin hiemań olisi mieliala parantunut koko sakin keskuudessa.

Muuten merkille pantava seikka oli tuonaikuisilla metsäkämpillä se, että samalla kun miehet hommattiin unioon, heitä kehotettiin myöskin tilaamaan Vapaus-lehti, koska se oli union äänenkannattaja sikäli kun suomalaiset olivat kysymyksessä. Ja kaikki vakavamieliset metsämiehet olivatkin lehden tilaajia, joita vieläkin on luullakseni melko paljon Ontarion ja miks'ei muidenkin maakuntien metsäkämpillä. Mutta suurilukuinen joukko on niitäkin jotka ovat siirtyneet pois keskuudestamme. Mutta he ovat elämänsä aikana kunniakkaasti kantaneet osansa yhteiseen äänenkantajaan, olleet sen järkkymättömiä tukijoita ja avustajia sillä tuo alkukoulu tässä maassa opetti niin paljon.

Muistaakseni se oli vuosi 1928. Sinä kesänä menivät nämät Porcupinen ympäristön piilapuiden tekijät lakkoon. Lakkovaatimus oli $4.50 piilapuukoortilta. Se voitettiin lyhyen ajan sisällä. Tosin siinä tohinassa taisi mennä 2 viikkoa. Vapaus oli meidän puolesta, selostaen niitä vaikeuksia mitä silloiset metsämiehet joutuivat kokemaan ,sekä keräten lakkoavustusta koko maan suomalaisilta. Ja tuohon aikaan avustus olikin erikoisen tarpeellinen, ei ollut mitään yhteiskunnallista huoltoa, joten kaikki mitä tienattiin talvella tuli tarkoin käytettyä kevät "rospuuton" aikana, joten melkein kaikki olimme poikkinaisia.

Huvittavana puolena pitää kertoa eräs tapahtuma. Lakkokokouksessa valittiin komitea jonka tehtävänä oli käydä jokaisessa kylämme salakapakassa kieltämässä, että "ryyppyjä ei saa myydä lakkolaisille. (Siihen aikaan ei ollut laillisia anniskelupaikkoja.) Ja niin komitea teki tehtävänsä. Suomalaiset salakapakoitsijat olivat tälle asialle myötämielisiä ja lupautuivat ikään kuin "kannatuslakkoon". Mutta toiskieliset eivät oikein tahtoneet ymmärtää lakkolaisten tarkoitusta. Eräs italialainen mamma jota suomalaiset nimittivät "Rosikon Tummuksi" ei ymmärtänyt tätä vaatimusta, joukossa kun oli joitakin hänen aikaisempia "kuntejaan". Hän pauhasi että "Mama Mija" minkälaisia miehiä te olette; joskus te tulette ja ostatte kaikille kuvillekin ja nyt te sanotte että ei saa myydä kenellekään. "Hoolins Smok" menkää ulos minun tuvastani, minä "runnaan" oman "pisnekseni". — H.

Aino Korkola, Timminsista, Ont., on toiminut pitkän ajan uutterasti Vapauden asianaisena ja kirjeenvaihtajana.

Lehtiemme pitkäaikainen asianainen, edesmennyt Olga Rissanen.

Vapauden, Liekin ja eri julkaisujen avustaja, Alina Sikola, Rouyn, Que.

PARHAIMMAT ONNITTELUMME

äänenkannattajallemme

VAPAUS-lehdelle

50-VUOTISPÄIVÄN JOHDOSTA!

Kunnioitamme kaikkia niitä kansalaisiamme, jotka ovat niin sitkeästi työskennelleet ja toimineet äänenkannattajamme Vapauden ilmestymisen puolesta, että se nyt voi viettää 50-vuotisjuhlaansa!

Pitäkäämme lehtemme edelleenkin yhteistyöllä ilmestymiskunnossa, jota työtä voi jokainen lukija osaltaan auttaa!

Ilomielin yhdymme syntymäpäiväonnitteluihin 50-vuotiaalle Vapaus-lehdellemme.

Canadan Suomalaisen Järjestön South Porcupinen Osasto No. 12

South Porcupine — Ontario

ONNITTELUMME

VAPAUS-lehdelle

50-vuotispäivänä!

Ida ja Bernard Blair

Porcupine — Ontario

ONNEA ja MENESTYSTÄ

50-vuotiaalle

VAPAUS-lehdelle!

toivottaa

Arvo Tallari

South Porcupine — Ontario

ONNITTELUMME

50-vuotiaalle

VAPAUS-lehdelle

CENTRAL HOUSE

Taimi ja Mauno Forsell, omistajat

South Porcupine — Ontario

ONNEA

50-vuotiaalle

VAPAUS-lehdelle

ja sen lukijoille!

McIntosh Hotel

McIntosh Springs — Ontario

ja

Gold Range House

85 Golden Ave.

South Porcupine — Ontario

TOIVO SAARI, omistaja

Onnittelumme 50-vuotiaalle Vapaus-lehdelle!

VERN'S HARDWARE

Monipuolinen rauta- ja taloustavaravarasto

Välitämme hyväksi tunnettua SUOMALAISTA KESTOLIIMAA

Cor Bruce ja Main St. — South Porcupine Ont.

ONNITTELUMME 50-VUOTIAALLE!

SOUTH END GARAGE & SERVICE STATION

ALANSA TUNTEVAT MIEHET KORJAAVAT JA KUNNOSTAVAT TEIDÄN AUTONNE

South Porcupine — Ontario

ONNITTELUMME 50-VUOTIAALLE VAPAUS-LEHDELLE JA SEN LUKIJAKUNNALLE!

KARIN KAUPPA

RAUHA JA ARVO KARI

MONIPUOLINEN RUOKATAVARAVARASTO

Välitämme Leinalan hyväksi tunnettuja leipomotuotteita sekä suomalaisten valmistamaa makkaraa, useita eri lajia.

187 Moore Street — South Porcupine, Ont.

ONNITTELUMME

VAPAUS-LEHDELLE

kunniakkaan kultavuoden johdosta!

Workers' Co-Op of New Ontario Ltd.

Kansan kauppa, missä jokainen ostaja on tasa-arvoinen

SOUTH PORCUPINE — ONTARIO

ONNITTELUMME

suomalaisille ystävillemme

VAPAUS-LEHDEN

50-vuotispäivän johdosta

Thomas

FUNERAL HOME

Puhelin 235-3144

136 Commercial Ave. — South Porcupine, Ont.

ONNITTELUMME

50-VUOTIAALLE

Aina voitte virkistää itseänne parhailla virvokejuomillamme

MacDONALD'S BEVERAGES

Lukuisten ja parhaimpien virvokejuomalajien valmistaja Pohjois-Ontariossa

ERIKOISUUTEMME

TEMAGAMI DRY GINGER ALE

TILATKAA JUHLAJUOMANNE MEILTÄ

South Porcupine — Puhelin 235-4833 — Ontario